
Agricola

PISMO SGGW

Dni SGGW 2022

Spis treści

★ Wstęp

Słowo Rektora do Społeczności Akademickiej	- 2
---	-----

▲ Kronika wydarzeń

▲ Inauguracja roku akademickiego 2022/2023. Przemówienie JM Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady	- 3
▲ Wykład inauguracyjny prof. Wiesława L. Nowińskiego	- 8
▲ Przemówienie JM Rektora SGGW na Dni SGGW	- 12
▲ Wręczenie odznaczeń państwowych i resortowych oraz dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów	- 16
▲ Nowy budynek zaplecza służb technicznych SGGW	- 19
▲ Program „Junior-Edu-Żywnie”	- 20
▲ XVIII Zjazd Socjologiczny	- 23
▲ 100-lecie Katedry Fizjologii Roślin	- 25
▲ IV Krajowy Kongres Hydrologiczny	- 29
▲ Jubileusz 60-lecia Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu	- 30
▲ Delegacja SGGW w Watykanie	- 32
▲ 15 lat Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW	- 34
▲ Przemówienie JM Rektora SGGW	- 36

▲ Wręczenie odznaczeń państwowych i resortowych oraz dyplomów doktorom habilitowanym i promocja doktorów	- 39
▲ Noblista w SGGW	- 42
▲ SGGW w rankingach	- 44

● Współpraca międzynarodowa

• Wizyta przedstawicieli i współpraca z Louisiana State University	- 46
• Wizyta ministra z Tanzanii	- 47
• Otwarcie WePoint	- 47
• Wizyta Ambasadora USA	- 48
• SGGW w UNIGreen	- 50

☾ Ludzie

• Uroczystości jubileuszowe na Wydziale Rolnictwa i Ekologii oraz w Instytucie Rolnictwa SGGW	- 51
• Odeszli od nas:	
• Ksiądz Infułat Grzegorz Kalwarczyk	- 53
• Profesor Jerzy Marian Kita	- 54
• Profesor Heronim Olenderek	- 56
• Profesor Aleksandra Hartwig	- 58
• Profesor Jerzy Wilkin	- 59

Agricola

Periodyk

Wydawca: **Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie**
Adres: ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa
Adres redakcji: **Biuro Rektora SGGW**
ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa

Redakcja: Agata Cienkusz, Andrzej Czerniawski
Zdjęcia: Małgorzata Trzak oraz zdjęcia archiwalne autorów
Opracowanie graficzne: Janusz Fajto
Nakład: 800 szt. ISSN 1640-4734

Słowo Rektora do Społeczności Akademickiej

Droga Społeczności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Szanowni Czytelnicy!

Mam przyjemność oddać w Państwa ręce kolejny – 114. już – numer czasopisma *Agricola*. Filozofia naszego magazynu uległa zmianie, jednak wciąż jego najważniejszym celem jest relacjonowanie istotnych wydarzeń z życia Uczelni, dokumentowanie znaczących faktów historycznych oraz pielęgnowanie pamięci o ważnych dla środowiska akademickiego postaciach.

Szkolnictwo wyższe i nauka odgrywają niezwykle ważną rolę jako czynniki kształtujące życie społeczno-gospodarcze i kulturowe kraju. Działalność naukowa i kształcenie akademickie dynamizują rozwój każdego społeczeństwa. Niezwykle ważne w tych działaniach są otwartość i współpraca na arenie międzynarodowej. Dziś, kiedy sytuacja geopolityczna wymaga innego niż zazwyczaj funkcjonowania i reakcji, polskie środowisko akademickie okazało w wielu wymiarach solidarność i gotowość do niesienia pomocy sąsiadom z Ukrainy. Polskie uczelnie, również SGGW, przyjęły w swoje mury wielu ukraińskich studentów i naukowców, zapewniając im możliwość nauki, prowadzenia badań oraz miejsce do zamieszkania.

Nasza uczelnia uwzględnia działania na rzecz uczelni ukraińskich w swoich aktualnych i przyszłych przedsięwzięciach. W styczniu 2023 roku oficjalnie rozpoczęliśmy realizację projektu Uniwersytetu Europejskiego UNIGreen, a jednocześnie podpisaliśmy umowę w ramach programu „Solidarni z Ukrainą – Uniwersytety Europejskie” – elementu europejskiego planu, który ma przygotować ukraińskie szkolnictwo wyższe i naukę na czasy powojenne. Komplementarne i synergiczne działania na rzecz współpracy akademickiej z uczelniami ukraińskimi ułatwić ma sojusz ośmiu europejskich uczelni (UNIGreen), w tym naszej, wiodących w obszarach agro, bio i life sciences. Podstawowymi założeniami uniwersytetów są wspólne, długoterminowe działania strategiczne w obszarze kształcenia, w ramach którego studenci, doktoranci i pracownicy będą mogli kształcić się, prowadzić badania, pracować lub świadczyć usługi realizowane według podejść multidyscyplinarnych i międzysektorowych we wszystkich instytucjach partnerskich.

W obszarze współpracy międzynarodowej uczelnia umocniła się też lokalnie. W budynku Biblioteki Głównej otwarto WePoint – Welcome to SGGW, nową komórkę organizacyjną będącą częścią Biura Współpracy Międzynarodowej. Jej celem jest międzynarodowa i międzykulturowa integracja społeczności akademickiej oraz zapewnienie wsparcia obcokrajowcom rozpoczynającym pobyt w naszej Alma Mater i w Polsce.

W mijającym roku akademickim gościliśmy w murach SGGW wielu wspaniałych gości. Wśród nich byli: sir Peter J. Ratcliff – laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizjologii lub medycyny, Mark Brzeziński – ambasador USA w Polsce czy Stergomena Tax – minister spraw zagranicznych Tanzanii. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego była także areną wielu znaczących międzynarodowych wydarzeń, takich jak Kongres Socjologiczny, Kongres Hydrologiczny, a także Jubileusz Towarzystwa Botanicznego.

Umocniliśmy naszą pozycję w rankingach międzynarodowych – w ostatniej edycji QS World University Rankings w klasyfikacji generalnej SGGW znalazła się na pozycji z przedziału 1001–1200, a w ramach rankingów dziedzinowych została sklasyfikowana w naukach rolniczych i leśnych, weterynaryjnych, biologicznych oraz przyrodniczych, zajmując czołowe miejsca wśród uczelni krajowych. Warto podkreślić, że SGGW była jedyną szkołą wyższą w Polsce, której dwie dziedziny znalazły się w Top 100 rankingu. Według zestawienia wydawnictwa Elsevier i Uniwersytetu Stanforda, opublikowanego w październiku ubiegłego roku, pracownicy naukowcy SGGW znaleźli się w grupie najczęściej cytowanych autorów w świecie.

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego skupia społeczność, której praca naukowo-badawcza i dydaktyczna, działania administracyjne, oddanie i rzetelność budują jej prestiż, zapewniają prawidłowe funkcjonowanie oraz przyczyniają się do jej dynamicznego rozwoju. Wszystkim Państwu serdecznie dziękuję za dotychczasowe starania i jednocześnie bardzo liczę, że przyjmiecie Państwo nowe wyzwania odpowiadające potrzebom społeczeństwa, szkolnictwa wyższego i nauki.

prof. dr hab. Michał Zasada

Inauguracja roku akademickiego 2022/2023

Przemówienie JM Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady

Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego 30 września 2022 roku zainaugurowała rok akademicki 2022/2023. Licznie zebrani goście, studenci i pracownicy uczelni wysłuchali przemówienia JM Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady oraz wykładu inauguracyjnego prof. dr. hab. Wiesława L. Nowińskiego. Nowo przyjęci studenci poszczególnych kierunków studiów oraz przedstawiciele Szkoły Doktorskiej, którzy w postępowaniu rekrutacyjnym osiągnęli najlepsze wyniki, złożyli ślubowanie i tym samym dołączyli do grona społeczności akademickiej SGGW.

**Szanowna Pani Minister,
Szanowni Państwo Posłowie,
Eminencje, Księżę Kardynale,
Magnificencje,
Drodzy Goście,
Szanowni Państwo,
Droga Społeczności Akademicka!**

Pozwolę Państwo, że swoje wystąpienie rozpocznę od słów pożegnań. W minionym roku akademickim odeszło od nas czterdziestu czterech członków naszej uczelnianej wspólnoty. Wśród nich doktor honoris causa SGGW, dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Profesor Jerzy Kita oraz wieloletni dziekan Wydziału Leśnego Profesor Heronim Olenderek. Uczcijmy Ich pamięć minutą ciszy. Proszę Państwa o powstanie.

Drodzy Państwo!

Po raz trzeci mam zaszczyt przewodniczyć uroczystej inauguracji roku akademickiego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Jest to ważne, jeśli nie najważniejsze wydarzenie w życiu każdej wspólnoty akademickiej – otwiera ono bowiem przed nami nowe możliwości i niesie nadzieję na lepszą przyszłość. Ta nadzieja jest nam wszystkim bardzo potrzebna. Przyszło nam bowiem żyć w „ciekawych czasach” – przy czym przymiotnik „ciekawych” nie jest w tym przypadku niestety synonimem słowa „dobrych”.

Ostatnie lata obfitowały w wydarzenia, które odcisnęły na naszym świecie negatywne piętno. Nie zdążyliśmy jeszcze ustabilizować sytuacji po pandemii, gdy siedem miesięcy temu nasz wschodni sąsiad został brutalnie napadnięty przez rosyjskiego oprawcę. Świat z dnia na dzień stał się naocznym świadkiem okrutnych scen, które znaleźliśmy z kart historii i wierzyliśmy, że się już więcej nie powtórzą.

Ludobójstwo w imię imperialistycznych dążeń, których podstawą jest chęć powrotu do „słusznie minionych czasów” – taki opis rzeczywistości nie powinien dotyczyć współczesności i być udziałem ludzkości. Symbolem naszych czasów mają być: bezpieczeństwo, jedność, dialog, wszechstronny rozwój. I, to może zabrzmieć nieco demagogicznie, również powszechne poczucie szczęścia. Koncentrujemy się zatem na wspólnych działaniach, które budują i jednoczą. Dołożymy starań, aby zapewnić przyszłym pokoleniom bezpieczne i stabilne warunki do życia.

Powtórzę za autorem dzisiejszego wykładu inauguracyjnego, profesorem Wiesławem Nowińskim, któremu jeszcze raz dziękuję za przyjęcie naszego zaproszenia, że nauka powinna być użyteczna, wyniki badań muszą służyć ludziom, a nie tylko być tematem do kolejnych publikacji naukowych, bo „naukowiec, który ogranicza się tylko do publikacji, jest po prostu niespełniony”.

W ostatnich latach przekonaliśmy się, jak szybko naukowcy, dzięki prowadzonym systematycznie i konsekwentnie badaniom, stworzyli ratującą życie szczepionkę. Przeszli więc z poziomu akademickich dociekań do praktycznego stosowania efektów swoich prac. Może warto także i teraz korzystać z wiedzy ekspertów, naukowców, aby jak najszybciej znaleźć rozwiązanie ogromnego problemu, którego skutki zaczynamy odczuwać wszyscy – kryzysu klimatycznego i hydrologicznego. Konieczne jest natychmiastowe podjęcie działań, by zatrzymać ten błyskawicznie postępujący proces. I tu ogromne zadanie dla nas, przedstawicieli nauki, szczególnie „nauk o życiu” – „life sciences”. Nasza praca, zaangażowanie i prowadzone badania naukowe muszą stać się inspiracją i impulsem do przeciwdziałania następstwom tych negatywnych zmian. Dajmy szansę kolejnym pokoleniom na życie na naszej planecie! Wierzę, że „ludzi dobrej woli jest więcej” i w najbliższym czasie uda się znaleźć racjonalny sposób, by uchronić ludzkość przed katastrofą ekologiczną.

”

Nauka powinna być użyteczna, wyniki badań muszą służyć ludziom, a nie tylko być tematem do kolejnych publikacji naukowych.

”

Zobowiązując się do praktycznego wdrażania działań prośrodowiskowych i prospołecznych w programach edukacyjnych, badaniach naukowych oraz rozwiązaniach zarządczych i organizacyjnych, SGGW przystąpiła do *Deklaracji społecznej odpowiedzialności uczelni*, która nie tylko zwraca uwagę na rolę instytucji jako miejsca tworzenia i przekazywania wiedzy, pielęgnowania wartości akademickich, kształtowania społecznych i obywatelskich postaw, wrażliwości społecznej i kultury pracy, ale podkreśla również znaczenie zasad etycznych i konieczność upowszechniania idei równości, różnorodności, tolerancji oraz respektowania i ochrony praw człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej. Problematyka ta od lat stanowi istotny obszar zainteresowań społeczności naszej Uczelni.

Szanowni Państwo!

Dzisiejszy dzień to przede wszystkim święto studentów, zwłaszcza studentów pierwszego roku. Cieszę się, że tak liczna grupa młodych ludzi zdecydowała się podjąć studia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego – uczelni, której misją jest „służenie rozwojowi gospodarstwu i intelektualnemu polskiemu społeczeństwu, ze szczególnym uwzględnieniem [...] szeroko rozumianego środowiska przyrodniczego”.

W tym roku akademickim do braci studenckiej dołącza prawie 6500 osób. Kierunkami cieszącymi się największym zainteresowaniem podczas tegorocznej rekrutacji były informatyka i zarządzanie, gdzie o jedno miejsce ubiegało się ponad siedmiu kandydatów. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również takie kierunki jak finanse i rachunkowość, weterynaria, ekonomia, logistyka, a także biotechnologia, dietetyka i architektura krajobrazu. Te statystyki pokazują preferencje młodych ludzi, a jednocześnie są impulsem do niezbędnych zmian, które muszą zostać przeprowadzone w naszej Alma Mater.

Drodzy Studenci pierwszego roku!

Gratuluję Wam wyboru wymarzonego kierunku studiów oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego – elitarniej, najstarszej rolniczo-przyrodniczej uczelni w kraju!

Grono ekspertów, którzy od dziś będą Waszymi nauczycielami i przewodnikami, wprowadzi Was w piękny

Kolegium Rektorskie SGGW oraz prof. Wiesław L. Nowiński

i wymagający świat nauki. Wierzę, że ulegniecie tej fascynacji i zechcecie zgłębiać jej tajniki, ponieważ jest ona „powszechnie uznawana za podstawę racjonalnego poglądu na świat i skutecznego działania”.

Stając się częścią wspólnoty akademickiej SGGW, przekonacie się, jak istotna jest zgodna praca na rzecz wspólnego celu. To zaangażowanie w działalność na rzecz rozwoju Uczelni wszystkich przedstawicieli jej społeczności sprawiło, że jesteśmy dziś obecnie uznany ośrodkiem naukowo-badawczym, klasyfikowanym w prestiżowych krajowych i międzynarodowych rankingach szkół wyższych.

W Rankingu Szkół Wyższych „Perspektywy” w kategorii kierunków studiów rolniczych, leśnych i weterynaryjnych pierwsze pozycje zajmuje pięć programów oferowanych przez naszą Uczelnię: architektura krajobrazu, dietetyka, kierunki rolnicze i leśne, ogrodnictwo i weterynaria. W najnowszym notowaniu rankingu szanghajskiego nasza Alma Mater uplasowała się w grupie sześciu najlepszych uniwersytetów w kraju. Po raz kolejny znalazła się także w gronie dwustu światowych uniwersytetów prowadzących najlepsze dyscypliny.

Wybraliście zatem uczelnię, w której wysoka jakość kształcenia na ponad czterdziestu kierunkach studiów, w tym jedenastu prowadzonych w języku angielskim, oraz profesjonalizm kadry naukowej są gwarantem zdobycia wszechstronnego wykształcenia, które, jeśli tylko należycie wykorzystacie czas studiów, pozwoli Wam dołączyć do grona *primus inter pares*.

”

Efektom wysiłków i pracy społeczności są pozytywne wyniki ewaluacji działalności naukowej za lata 2017–2021, w efekcie której Uczelnia uzyskała po jednej kategorii A i B oraz dwanaście kategorii B+.

”

Korzystajcie z możliwości, jakie przed Wami otwierają studia w SGGW. Do Waszej dyspozycji są nowoczesnie wyposażone sale dydaktyczne, laboratoria i centra badawczo-rozwojowe. Na terenie pięknego i unikalnego kampusu są też biblioteka, obiekty sportowe, Student Health Center, klub i domy studenckie, czyli bogate zaplecze, którego

potrzebuje student, by móc w komfortowych warunkach kształcić się, rozwijać swoje zainteresowania i nawiązywać kontakty z rówieśnikami. Ponad pięćdziesiąt kół naukowych działających w SGGW pozwoli Wam na rozwijanie się w wybranych przez Was dziedzinach naukowych, a pozanaukowe pasje będziecie mogli realizować, korzystając z oferty, jaką mają dla Was organizacje studenckie, takie jak kluby podróźnicze i turystyczne, sekcje sportowe czy uczelniane zespoły artystyczne.

Pamiętajcie, że „nie ma wiedzy bez wyobraźni i [...] wyobraźni bez wiedzy” i że to od Was, Waszego zaangażowania, wszechstronnego wykształcenia i perspektywicznego spojrzenia na świat, będzie zależała jego przyszłość. Zgodnie z przesłaniem *Hymnu SGGW* bądźcie tej „wiedzy jak chleba spragnieni”, czerpcie „wzory z przeszłości [...] w gwiazdę przyszłości wpatrzeni”.

Drodzy Państwo!

Nie tylko młodzieży rozpoczynającej właśnie nowy rok akademicki potrzebne są słowa otuchy. Wszyscy odczuwamy negatywne skutki obecnej, trudnej sytuacji

gospodarczo-politycznej i coraz powszechniej zauważanego braku perspektyw na jej szybką poprawę.

Mimo tej trudnej sytuacji cieszą nas starania przedstawicieli naszej wspólnoty, by Uczelnia nie tylko prawidłowo funkcjonowała, ale także odnosiła sukcesy umacniające jej silną pozycję na międzynarodowym rynku edukacyjnym.

Efektom wysiłków i pracy społeczności są pozytywne wyniki ewaluacji działalności naukowej za lata 2017–2021, w efekcie której Uczelnia uzyskała po jednej kategorii A i B oraz dwanaście kategorii B+. Otrzymała także nowe uprawnienia do nadawania stopni naukowych w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu i jakości oraz pedagogika.

Wszystkim osobom, dzięki którym uzyskaliśmy tak dobre wyniki, serdecznie dziękuję za wysiłek wkładany w zapewnienie wysokiego poziomu naukowego i wierzę, że wspólnie nadal będziemy dokładać starań, by kolejna ewaluacja przyniosła poprawę wyników i zmianę kategorii na wyższe.

Minione miesiące przyniosły wiele wydarzeń wieńczących lata badań naukowych i współpracy przedstawicieli naszej Uczelni z podmiotami krajowymi i międzynarodowymi. W czerwcu w ramach ogólnopolskich obchodów Roku Botaniki i setnej rocznicy powstania Polskiego Towarzystwa Botanicznego gościliśmy w SGGW grono naukowców – znawców królestwa roślin – którzy przybliżyli historię i dorobek polskiej botaniki, w tym wielki wkład pracowników SGGW, oraz jej cywilizacyjne znaczenie. Było to wydarzenie organizowane wspólnie z Uniwersytetem Warszawskim. Dosłownie

przed kilkoma dniami gościliśmy międzynarodowe grono socjologów, którzy licznie uczestniczyli w zorganizowanym wspólnie z Polskim Towarzystwem Socjologicznym i Uniwersytetem Warszawskim XVIII Ogólnopolskim Zjeździe Socjologicznym, którego hasło przewodnie to „Społeczeństwo przyszłości. Rekompozycja”. Nasza Uczelnia była też miejscem spotkania uczestniczących w IV Krajowym Kongresie Hydrologicznym wybitnych naukowców i praktyków zajmujących się zagadnieniami z zakresu współczesnej

hydrologii, głównie bardzo aktualną problematyką dotyczącą zmian klimatu, gospodarki i jakości wód oraz susz i powodzi.

Wielkie znaczenie miało także spotkanie zorganizowane przez ekspertów w dziedzinie żywienia i dietyki z Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW i Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego

Instytutu Badawczego w ramach przygotowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz Ministerstwo Zdrowia programu edukacji żywieniowej uczniów szkół podstawowych w klasach I–VI pn. „Junior-Edu-Żywnie”, którego głównym celem jest opracowanie i wdrożenie programu edukacji żywieniowej uczniów szkół podstawowych w całym kraju.

Stale intensyfikujemy też działania służące aktywizacji współpracy naukowej i edukacyjnej z zagranicznymi partnerami. W 2021 roku podpisaliśmy blisko 480 umów i porozumień, w tym prawie 190 umów uczelnianych i wydziałowych o współpracy naukowo-dydaktycznej oraz blisko 300 umów w zakresie programów wymiennych finansowanych przez Unię Europejską.

”

Czym byłby dzisiejszy świat, gdyby nie marzenia o lepszej przyszłości? Gdyby nie wyobraźnia, dzięki której od zarania dziejów ludzkość przekracza barierę tego, co niemożliwe?

”

Goście uroczystej inauguracji roku akademickiego 2022/2023

Goście uroczystej inauguracji roku akademickiego 2022/2023

Co mnie niezmiernie cieszy, nasza Uczelnia jest członkiem konsorcjum UNIGreen, w skład którego wchodzi jeszcze siedem europejskich uniwersytetów specjalizujących się w biotechnologii i naukach rolniczo-przyrodniczych, któremu Komisja Europejska przyznała kilka miesięcy temu status Uniwersytetu Europejskiego. To duży sukces, gdyż jedynie trzynaście polskich uczelni bierze udział w prestiżowej inicjatywie European University. Projekt zakłada umożliwienie swobodnego przepływu wiedzy i ułatwienie pozyskiwania podwójnych lub wspólnych europejskich stopni naukowych, ma się również przyczyniać do osiągnięcia transformacji gospodarczej na poziomach lokalnym i regionalnym.

Patrząc perspektywnie na dalszy, harmonijny rozwój SGGW, nawiązujemy partnerskie relacje nie tylko z europejskimi, ale również z amerykańskimi, azjatyckimi i afrykańskimi ośrodkami akademickimi. Jesteśmy otwarci na pomoc obywatelom Ukrainy, którzy zdecydują się kontynuować naukę lub podjąć pracę w murach naszej Uczelni. A już niebawem, 18 października, planujemy otworzyć dedykowany obsłudze studentów, pracowników i gości z zagranicy Welcome Point, którego działalność przyświeca idea integracji z przedstawicielami międzynarodowej społeczności i ułatwienie im startu w nowym miejscu.

Szanowni Państwo!

Nieprzypadkowo wspominałem o wyobraźni – inspiracji wielu, nie tylko naukowych działań. Czym byłby dzisiejszy

świat, gdyby nie marzenia o lepszej przyszłości? Gdyby nie wyobraźnia, dzięki której od zarania dziejów ludzkość przekracza barierę tego, co niemożliwe? Czy pierwszy lot samolotem lub lot na księżyc, odkrycie penicyliny albo pionierski przeszczep serca byłyby możliwe bez wizjonerskiej wyobraźni ich twórców? Czy gdyby nie poparta wiedzą i badaniami idea oraz naukowe dążenia profesora Wiesława Nowińskiego, neurologia i neurochirurgia mogłyby dziś korzystać z pionierskich rozwiązań dotyczących obrazowania mózgu? I wreszcie, czy powstałby najbardziej zaawansowany na świecie atlas mózgu 3D?

Wizjoner i noblista Albert Einstein powiedział, że „wyobraźnia jest ważniejsza od wiedzy”. Korzystając z jego doświadczenia, chcę dziś, u progu nowego roku akademickiego, życzyć wszystkim Państwu nieograniczonej wyobraźni, która zainspiruje Was do nowatorskich działań we wszystkich dziedzinach życia. Nie bójcie się marzyć, gdyż „nie ma [...] wielkiego czynu, który by nie powstał z jakiegoś wielkiego marzenia”. Wszystkim studentom i doktorantom, a szczególnie młodzieży rozpoczynającej dziś nowy etap w życiu, życzę, abyście „oczami wyobraźni” dostrzegali cele, których realizacja zapewni Wam naukowy rozwój i dokładali wszelkich starań, by z jak największą satysfakcją dążyć do ich spełnienia. Całej społeczności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, naszym przyjaciółom i współpracownikom życzę, by rok akademicki 2022/2023 był zdrowy, bezpieczny, szczęśliwy i pomyślny! Niech to będzie dla nas wszystkich dobry rok!

Wykład inauguracyjny prof. Wiesława L. Nowińskiego

Czy można zbudować wirtualny mózg (i jak to zrobić)?

Profesor Wiesław L. Nowiński

Dlaczego właśnie mózg? Z kilku zasadniczych powodów. Mózg to największe wyzwanie naukowe XXI wieku, ogromna konieczność społeczna, olbrzymia szansa rynkowa, jak również inspiracja dla artystów. Ponadto winniśmy poznać swój mózg, bo to nasz najlepszy przyjaciel, a także jeden z najlepszych obszarów badań, rozwoju i wdrożeń. Po badaniach kosmosu to badania mózgu poprzez rozwój innowacyjnych neurotechnologii tworzą największą falę technologiczną. Zadawanych jest wiele fundamentalnych pytań dotyczących mózgu: Jak przebiegała ewolucja mózgu?

Jak przebiega rozwój osobniczy mózgu? Jak mózg jest zorganizowany? Jak działa mózg? Jak procesy patologiczne wpływają na strukturę i wynikającą z niej funkcję? Jak zapobiegać i leczyć około tysiąca chorób i zaburzeń neurologicznych? Społeczeństwa się starzeją. Jedna trzecia dorosłej populacji świata cierpi na choroby neurologiczne. Choroby mózgu są najczęstsze i stanowią 13% wszystkich chorób. Niestety koszt leczenia chorób neurologicznych jest bardzo wysoki i stale wzrasta.

Mózg ludzki jest niewyobrażalnie złożony – to najbardziej złożony żyjący organ zawierający około sto miliardów neuronów, trylion połączeń (czyli synaps) i dziesięć do potęgi milion obwodów neuronowych modulowanych przez sto środków chemicznych (neuroprzekazników). Innymi słowy liczba neuronów jednego mózgu równa się w przybliżeniu liczbie gwiazd Drogi Mlecznej. Liczba połączeń stu mózgów w przybliżeniu równa się liczbie sekund (licząc jedna synapsa na sekundę), jakie upłynęły od Wielkiego Wybuchu, czyli 13,8 miliarda lat temu. Liczba cząsteczek elementarnych w obserwowalnym wszechświecie wynosi „zaledwie” dziesięć do potęgi osiemdziesiątej w porównaniu do dziesięć do potęgi milion obwodów neuronowych.

Omówię pokrótce i zilustruję budowę mózgu. Mózgowie składa się z prawej i lewej półkuli mózgowej tworzących jeden mózg, mózdzku i pnia mózgu. Półkule mózgowe pokrywa płaszcz będący istotą szarą, którą tworzą ciała neuronów. Największą część płaszczu zajmuje kora mózgowa. Pod płaszczem znajduje się istota biała utworzona przez połączenia między neuronami (czyli tzw. aksony). Wewnątrz istoty białej leżą jądra podkorowe istoty szarej, takie jak wzgórze, podwzgórze, hipokamp i ciało migdałowate. Kora mózgowa, która jest silnie pofałdowana, tworząc zakręty (wzniesienia) poroździelane bruzdami, dzieli się na płaty czołowy, skroniowy, ciemieniowy i potyliczny. Wyodrębnia się również płaty wyspowy i limbiczny, czyli brzeżny.

Mózg obejmuje szerokie spektrum: od atomów, cząsteczek, genów, komórek, obwodów nerwowych, jąder i systemów funkcjonalnych aż po świadomość. Jego

funkcje mogą być wykonywane w czasie milisekund lub minut, a nawet trwać całe życie. Podstawowe grupy funkcji mózgu to percepcja, mobilność, funkcje wyższego rzędu, emocje, zachowanie, samoświadomość (czyli nasze „ja”) i czynności autonomiczne bez udziału świadomości. Oprócz podstawowych pięciu zmysłów, czyli wzroku, słuchu, smaku, węchu i dotyku, mamy również poczucie równowagi, wibracji, nacisku, temperatury, odczuwania bólu, upływu czasu i położenia części własnego ciała. Powszechnie mówi się, że świat jest piękny, zarówno ten naturalny, jak i zbudowany przez człowieka. Ale czy naprawdę? Przecież otaczają nas jedynie materia i energia, molekuły i wibracje. To tylko dzięki naszemu mózgowi wszechświat jest pełen kolorów, dźwięków, zapachów, smaków i emocji.

Wprowadzenie nawigacji po kuli ziemskiej wymagało tworzenia coraz to dokładniejszych map. Podobnie jest z mózgiem. Jedne z pierwszych map mózgu, a dokładniej kory mózgowej, stworzył na początku XX wieku niemiecki neurolog Korbinian Brodmann, postulując, że obszary różniące się strukturą pełnią różne funkcje. Tę monumentalną pracę wykonywał w kuchni, krojąc pojedynczy mózg ludzki i wnikliwie obserwując pod mikroskopem relacje między ciałami neuronów. Po ponad stu latach wiele wyników jego pracy jest nadal aktualnych, a obszary Brodmanna są wykorzystywane w neuroedukacji i badaniach mózgu.

Od tego czasu nastąpił gwałtowny rozwój map i atlasów mózgu ludzkiego, który można ująć w cztery następujące generacje: wczesne mapy kory mózgowej, drukowane atlasy stereotaktyczne, wczesne atlasy cyfrowe i zaawansowane platformy atlasów mózgu. Atlasy najnowszej generacji powstają dzięki ogromnym postępom w obrazowaniu, mapowaniu mózgu i informatyce. Rozwój ten przebiega w wielu kierunkach, które systematyzuje się, stosując różnorodne kryteria, takie jak zakres, parcelacja, modalność, pluralizm, normalność i anormalność, etniczność, skale przestrzenne i czasowe oraz ich połączenie. Z rosnącą różnorodnością atlasów mózgu znacznie zwiększa się także ich zakres zastosowań i funkcjonalność.

Obrazowanie umożliwia tworzenie wirtualnych modeli mózgu w trzech wymiarach: płaty, zakręty i bruzdy – jądra podkorowe, połączenia istoty białej, tętnice wewnątrz- i zewnątrzczaszkowe oraz układy żyłne

wewnątrz- i zewnątrzczaszkowe – czaszka i mięśnie głowy, nerwy czaszkowe z jądrami, systemy wzrokowy i słuchowy. Modele te są sparcelowane, czyli podzielone anatomicznie, za pomocą jednoznacznych kolorów.

Różnorodne obszary funkcjonalne można etykietować za pomocą ich funkcji, ponieważ są sparcelowane. Podobne podejście stosuje się względem dysfunkcji mózgu spowodowanej lokalnym uszkodzeniem, etykietując ją powstającymi oznakami, objawami i syndromami. To tylko nieliczne przykłady. Więcej przykładów znajduje się w witrynie internetowej NOWinBRAIN zawierającej ponad 7700 obrazów mózgu.

Jak wynika z przedstawionych przykładów, możemy budować wirtualne modele mózgu i jego różnych systemów. Wiemy jednakże, że mózg jest niesamowicie złożony, więc aby budować coraz pełniejsze i dokładniejsze modele

”

Mózg ludzki jest niewyobrażalnie złożony – to najbardziej złożony żyjący organ zawierający około sto miliardów neuronów, trylion połączeń i dziesięć do potęgi milion obwodów neuronowych modulowanych przez sto środków chemicznych.

”

wirtualne, potrzebna jest mapa rozwoju map mózgu. Zaproponowana tu mapa zawiera hierarchiczny model mózgu uwzględniający również czas i zmienność. Jest to model holistyczny zbudowany na neuroanatomii. Budując na neuroanatomii w górę, rozwijamy model, dołączając funkcje i dysfunkcje, a następnie zachowanie. Z kolei budując w dół, dodajemy systemy, neurony, komórki glikowe, synapsy, obwody, geny i molekuły. Ale to nie wszystko. Należy również uwzględnić

zmienności anatomiczną, funkcjonalną i dysfunkcjonalną oraz czas, modelując zmiany mózgu od płodu do wieku starczego.

Jak ma się mózg wirtualny względem mózgu rzeczywistego? Rozpatrzmy zależność złożoności mózgu względem czasu. W przybliżeniu można przyjąć, że złożoność mózgu rzeczywistego, czyli biologicznego, jest stała względem czasu, choć wiemy, że z wiekiem neurony bezpowrotnie obumierają. W wyniku ogromnego rozwoju technologii krzywa mózgu wirtualnego gwałtownie zbliża się do krzywej mózgu rzeczywistego. Jak interpretować różnicę między tymi krzywymi? Powiedzmy, że będziemy kiedyś w stanie zbudować wirtualny mózg zawierający ponad 98 miliardów połączonych i prawidłowo funkcjonujących neuronów. Czy będziemy mogli twierdzić, że taki wirtualny mózg jest realnym przybliżeniem mózgu rzeczywistego, bo różni się od niego w mniej niż 2%? Trudno jest dzisiaj odpowiedzieć na to pytanie, jednak jeśli popatrzymy na postępy w genetyce, to różnica w genomie między człowiekiem a szympansem

wynosi zaledwie 1,6%. Możemy być pewni, że neuronaukowcy będą dążyć do jak najdokładniejszego zmodelowania mózgu biologicznego.

Skoro nie znamy odpowiedzi dla bardzo złożonego systemu, spróbujmy zbadać jakiś prosty system, najlepiej najprostszy układ nerwowy, jaki ma *Caenorhabditis elegans*. Jest to glista o długości 1,3 milimetra i średnicy 80 mikronów, której dokładnie przebadano strukturę i konektom, czyli pełną mapę połączeń neuronalnych mózgu. Co wiemy? *Caenorhabditis elegans* ma zaledwie 302 neurony (jest to stała liczba) oraz około 7000 połączeń, w tym 2000 połączeń nerwowo-mięśniowych. Praca ta została nagrodzona Noblem w dziedzinie medycyny, którą otrzymał Sydney Brenner. Czego nie wiemy? Nie wiemy, jak neurony organizują się w połączone sieci podczas rozwoju oraz jak taka sieć działa. Tak więc wiemy wszystko o organizacji, a nie wiemy niczego o funkcji.

Mucha owocówka, czyli drozofila, jest również przedmiotem licznych badań. Mózg drozofili zawiera około 100 tysięcy neuronów, czyli milion razy mniej niż mózg człowieka. Do szybkiej rekonstrukcji konektomu drozofili wykorzystano tomografię synchrotronową. Technologia ta otwiera nowe możliwości. W badaniach mózgu, oprócz olbrzymich mocy obliczeniowych i pamięci, najbardziej krytycznym problemem jest czas uzyskania kompletnych map. Wykorzystując mikroskopię elektronową, mózg drozofili zmapowano w pełni w ciągu kilku dni. Jak dotąd hipotetyczne oszacowania w przypadku mózgu ludzkiego sięgały stuleci. Tomografia synchrotronowa umożliwi pozyskanie danych dla pojedynczego mózgu drozofili w ciągu zaledwie kilku minut. Szacuje się, że czas mapowania pojedynczego ludzkiego mózgu można będzie skrócić do kilku lat.

Wobec gwałtownego rozwoju technologii pospekulujmy o przyszłości mózgu. Najkrótsza historia mózgu to sekwencja fizyka–chemia–biologia–neurologia. Cząsteczki utworzyły atomy pierwiastków. Wielokrotne pierwiastki utworzyły łańcuchy. Wielokrotne łańcuchy utworzyły komórkę. Wielokrotne komórki utworzyły mózg. Kolejny, obecny etap, to technologia tworzona przez neurologię. Jednakże technologia wpływa zwrotnie i coraz bardziej będzie wpływać na mózg ludzki. Jaki więc będzie ten wpływ technologii na mózg? To kolejne pytanie, na które nie znamy dziś odpowiedzi. Można tylko robić pewne predykcje – przedstawię tu własne.

Moim zdaniem cztery główne grupy technologii, które najbardziej będą wpływały na nasz mózg, to metaverse, sztuczna inteligencja, sensory i implanty oraz neurotechnologie. Metaverse, tworząc światy wirtualne, wykorzystując coraz szybsze systemy komputerowe i sieciowe, diametralnie zmieni nasz sposób pracy i styl życia. Przeszukiwanie stron internetowych jest obecnie czymś naturalnym. Sprawdzamy wiadomości, pogodę czy rezerwujemy bilety. Metaverse umożliwi nam przeszukiwanie światów wirtualnych i za kilka lat będzie równie czymś powszechnym. Jednakże konsekwencje nadchodzących zmian będą prawdopodobnie dramatyczne. Metaverse udostępni nam wirtualne miejsca pracy wraz z przebywającymi tam wirtualnie osobami i sprzętem, a wieczorem można będzie wybrać się do opery, bez potrzeby rezerwacji biletu kilka miesięcy wcześniej, i lewitować wśród artystów. Na weekend wybierzemy się na wyspę tropikalną poleżeć sobie pod palmą. Technologia będzie coraz lepsza i z czasem, oprócz wrażeń wzrokowych i słuchowych, poczujemy także powiew wiatru, a nawet ciepło wody, w której będziemy nurkować bez maski, podziwiając ryby i koralowce. Z czasem będziemy tworzyć własne światy wirtualne, budować zamki i wypełniać je takimi osobami, z którymi chcemy przebywać, jak to obecnie jest możliwe w grze komputerowej *Second Life*. Rozdźwięk między światem rzeczywistym, pełnym problemów, kłopotów, spraw do załatwienia i rachunków do zapłaty, a wspaniałym światem wirtualnym, dającym spokój i zadowolenie, będzie się powiększał. Będziemy więc uciekali w światy wirtualne, starając się nie opuszczać metaverse'u.

A kto się zajmie naszymi sprawami? Przekażemy je sztucznej inteligencji, która kumuluje olbrzymie zbiory danych i zdobywa wiedzę, rozwiązuje problemy, dostarczając odpowiednich systemów decyzyjnych. Sztuczna inteligencja rozwija się bardzo dynamicznie i w wielu obszarach zaczyna dorównywać ludzkim możliwościom lub wręcz je przekraczać. Oto kilka przykładów.

W 1997 roku komputer *Deep Blue* firmy IBM wygrał w szachy z mistrzem świata. W 2011 roku komputer *Watson*, również firmy IBM, wygrał z mistrzem świata w *Jeopardy*, czyli grę z wiedzy ogólnej. Z kolei w 2016 roku program *AlphaGo* firmy DeepMind, wykorzystujący głębokie sieci neuronowe, pokonał mistrza świata w grze *Go*. Liczba kombinacji w tej grze znacznie przekracza liczbę atomów w obserwowalnym wszechświecie. Ponadto w 2015 roku superkomputer *Minwa*

firmy Baidu, wykorzystując splotowe sieci neuronowe, zidentyfikował i skategoryzował obrazy z większą dokładnością niż przeciętny człowiek. Sztuczna inteligencja, nieustannie monitorując i analizując nasze czynności i wybory, będzie starała się nas wspierać i zadowalać. Rozwijająca się technologia będzie w konsekwencji powiększała dystans między ludźmi, jak również między sztuczną inteligencją a naturalną głupotą.

Sztuczna inteligencja będzie potrzebowała coraz więcej danych nie tylko o naszych preferencjach, ale również danych fizjologicznych o naszym ciele. Czujniki i implanty będą miały ogromny wpływ na nasz mózg. Pozwolą rozszerzyć naszą percepcję, umożliwią stworzenie interfejsu między mózgiem a komputerem oraz będą prowadziły do cyborgizacji. Istniejące obecnie proste urządzenia, takie jak na przykład służące do pomiaru tętna czy ciśnienia krwi, zostaną zastąpione ubiorami z matrycami czujników zbierających kompleksowe dane z całego ciała, a w szczególności z naszego mózgu. Już obecnie istnieje wiele sposobów, aby to robić. Zewnętrzną aktywność mózgową można rejestrować i mierzyć, wykorzystując elektroencefalografię i magnetoencefalografię. Więcej, możemy nawet implantować elektrody głęboko do mózgu i wpływać na jego działanie. Ta procedura jest aktualnie powszechnie stosowana terapeutycznie na przykład w chirurgicznym leczeniu choroby Parkinsona i innych chorób ruchu. Przykładem może być stymulator głębokiego mózgu w stacji chirurgicznej *StealthStation* firmy Medtronic, największej firmy medycznej. W celu precyzyjnej implantacji stymulatora wykorzystuje się atlas mózgu. Typowy stymulator jest pojedynczą elektrodą z wyprowadzonym na zewnątrz głowy przewodem, ale technologia szybko się rozwija. Firma Neuralink zbudowała implant zawierający matrycę z 1024 kanałami połączonymi bezprzewodowo. Matrycę tę zaimplantowano w mózg małpy. Przeprowadzono eksperyment, w którym małpa grała w grę wideo, wykorzystując swój umysł. Eksperyment ten zademonstrował możliwość kontroli otoczenia myślami. Kontrola otoczenia myślami, telepatia i telekineza były niegdyś tematami poruszonymi przez filozofów i prestidigitatorów, a dzisiaj zajęli się nimi neuronaukowcy. Eksperyment ten również pokazał potencjał cyborgizacji. Już dziś jesteśmy przywiązani do naszych komórek i komputerów, co można określić jako „cyborgizację miękką”. Poprzez bezpośrednie sprzężenie elektroniki z mózgiem nadchodzi „cyborgizacja twarda”.

Cyborgizacja zwiększy naszą wydajność wzrokową, słuchową, mięśniową i intelektualną. Zwiększona wydajność

Goście uroczystej inauguracji roku akademickiego 2022/2023

wzrokowa pozwoli nam na rozszerzenie zakresu widzianych fal elektromagnetycznych, powiększy pole widzenia do 360 stopni, umożliwi widzenie w nocy i poprawi również możliwości analizy obrazów. Zwiększona wydajność słuchowa poszerzy zakresy częstotliwości do poziomów infradźwiękowych i ultradźwiękowych oraz dynamiki słyszenia, łącznie ze słyszalnością bardzo cichych dźwięków. Zwiększona dzięki neurostymulacji wydajność mięśniowa umożliwi zwiększenie siły i prędkości mięśni, a zarazem zmniejszenie stopnia ich zmęczenia. Zwiększona wydajność intelektualna będzie możliwa poprzez bezpośrednią komunikację mózg–komputer eliminującą nerwy obwodowe i mięśnie.

Oczywiście ten potencjał będzie wykorzystany w miarę lepszego poznawania mózgu i dalszych postępów neurotechnologii obejmujących między innymi neuroprotektę, cyfrową superinteligencję i usieciwienie mózgow, które otworzą nowe olbrzymie możliwości.

Jaka może nas czekać neuroprzyszłość? Przewiduję, że w nadchodzących dekadach potęga neuronauk będzie eksplodująca. Pewnego dnia może będziemy w stanie (przynajmniej częściowo) rozumieć budowę i działanie mózgu neuron po neuronie i obwód po obwodzie; zapobiegać, diagnozować i leczyć wszystkie choroby neurologiczne; potęgować naszą percepcję i inteligencję; doładowywać naszą pamięć i umiejętności; kontrolować otoczenie umysłem; komunikować się telepatycznie; tworzyć materię umysłem oraz implantować maszynom inteligencję ludzką. Cyfrowa świadomość wyeliminuje choroby, starość, ograniczenia przestrzenno-czasowe i zapewni nieśmiertelność. **Świat przyszłości to świat mózgu i umysłu.**

Dni SGGW 2022

Uroczyste otwarcie Dni SGGW odbyło się 20 maja 2022 roku. W jego trakcie licznie zgromadzeni goście wysłuchali przemówienia JM Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady. Wręczono odznaczenia państwowe i resortowe pracownikom Uczelni, dyplomy doktorom habilitowanym i dokonano promocji doktorów. Dni SGGW to dwudniowe święto społeczności akademickiej będące doskonałą okazją do zaprezentowania osiągnięć naukowych pracowników oraz studentów.

Uroczystość Dni SGGW 2022

Przemówienie JM Rektora

Drodzy Państwo!

Miło gościć Państwa w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Bardzo się cieszę, że po dwóch latach przerwy już po raz dwudziesty wspólnie możemy świętować tak ważne dla społeczności naszej Alma Mater wydarzenie – Dni SGGW. Nasza uroczystość to także szczególna chwila dla nowo promowanych doktorów i doktorów habilitowanych oraz wyróżnionych odznaczeniami państwowymi, resortowymi i odznakami honorowymi pracowników i współpracowników Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Szanowni Państwo!

Ostatnie lata zmagaliśmy się z niewidocznym, ale niezwykle niebezpiecznym przeciwnikiem. Wirus SARS-CoV-2 na długie miesiące zdeorganizował nasze życie, w pewnym zakresie przejmując nad nim kontrolę. Ludzkość odebrała ważną lekcję, podczas której przekonaliśmy się, że nic nie jest nam dane na zawsze. Nie przewidywaliśmy, że współczesny świat tak gwałtownie się zatrzyma, by, początkowo bezradnie, obserwować niepokojący rozwój wypadków.

Dzięki zdecydowanym działaniom i badaniom zgodnie prowadzonym przez naukowców z różnych stron świata w stosunkowo krótkim czasie udało się opracować szczepionki i opanować ekspansję wirusa, ratując życie milionom tych, którzy zaufali nauce i skorzystali z dobrodziejstwa szczepień ochronnych.

I gdy wydawało się, że sytuacja zaczyna się stabilizować, świat doświadczył kolejnego bolesnego ciosu. W lutowy poranek nasi sąsiedzi stanęli przed jednym z najważniejszych egzaminów w swojej najnowszej historii, w tragiczny sposób przekonując się, że wolność to przywilej, który bardzo łatwo utracić.

Barbarzyńsko zaatakowani przez Rosję, Ukraińcy podjęli walkę z zuchwałym i bestialskim przeciwnikiem w obronie wolności, suwerenności i prawa do samostanowienia. Brutalna napaść

odebrała obywatelom Ukrainy spokój i radość codzienności, gwałtownie zakończyła beztrioskie dzieciństwo tysięcy dzieci, rozdzielając rodziny i niszcząc ich plany na przyszłość... Nie odebrała im jednak dumy ani woli walki!

W obliczu zbrodni popełnianych przez rosyjskiego najeźdźcę na ludność cywilnej Ukrainy, miliony naszych wschodnich sąsiadów zmuszonych zostało do opuszczenia domów i porzucenia wszystkiego, co dotychczas osiągnęli, by ratować to, co najcenniejsze – życie swoje i swoich dzieci. Tych, którzy przybyli do nas, by w bezpiecznych warunkach doczekać zakończenia tego strasznego konfliktu zbrojnego, otoczyliśmy wsparciem i pomocą. Jak nikt inny rozumiemy bowiem ich tragiczną sytuację.

W myśl łacińskiej sentencji *Frustra vivit, qui nemini prodest* (*Próżno żyje ten, kto nikomu nie pomaga*) nasza uczelniana wspólnota aktywnie włączyła się w pomoc Ukrainie.

Szkola Główna Gospodarstwa Wiejskiego uruchomiła pomoc finansową i rzeczową, zapewniła pomoc lokalową, wsparcie w poszukiwaniu pracy oraz tak ważną w radzeniu sobie z wojenną traumą pomoc psychologiczną. Wdrożyliśmy działania, których celem jest niesienie pomocy studentom z obywatelstwem ukraińskim. Zapraszamy ich do korzystania z intensywnego stacjonarnego kursu języka polskiego, na który nasza Uczelnia, jako beneficjent programu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej „Solidarni z Ukrainą”, uzyskała w ostatnim czasie dofinansowanie. Z kolei 31 marca powołaliśmy program pod nazwą „SGGW pomaga Ukrainie”, którego celem jest zbiórka środków finansowych przeznaczonych dla uczelni ukraińskich oraz na zakupy rzeczowe przekazywane ofiarom konfliktu zbrojnego. W ramach tego programu będzie również możliwość przekazania darowizny przy okazji jutrzejszego koncertu „Solidarni z Ukrainą”, na który serdecznie Państwa zapraszam do Auli Kryształowej na godzinę 14.30.

W tej niezwykle trudnej sytuacji politycznej jednoczymy się z walczącą Ukrainą, wspieramy naszych sąsiadów i życzymy, by jak najszybciej mogli wrócić do swojej wolnej już ojczyzny, która „zdradziecko napadnięta, uległa przemocy, a mocą ducha, hartem woli i siłą charakteru swych synów w walce przeciw złości szatana dotrwała godziny, w której stanęła wśród narodów zwycięskich z nieskalanym pióropuszem sławy i dobrym imieniem”.

Jestem przekonany, że już wkrótce „Ukrajina peremozhe”. Ukraino, wierzymy, że już wkrótce i ty staniesz „wśród narodów zwycięskich”.

Szanowni Państwo!

Przytoczone słowa pochodzą z pierwszego powojennego wystąpienia rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Rektor Franciszek Staff oddał nimi hołd naszej walecznej ojczyźnie i wszystkim, którzy w jej obronie złożyli najcenniejszą ofiarę. Niestety, mimo że od dnia ich wypowiedzenia mija blisko osiemdziesiąt lat, słowa te nie straciły na aktualności, choć w maju 1945 roku wygłaszane były z nadzieją, że świat nigdy więcej nie doświadczy już tragedii wojny.

Na pamiątkę tej pierwszej w stolicy inauguracji roku akademickiego 1944/1945 Senat Akademicki uchwałą z 23 października 2000 roku ustanowił Dni Nauki w SGGW, które stały się ważnym punktem w kalendarzu Uczelni. Są bowiem doskonałą okazją do promowania „osiągnięć naukowych oraz demonstrowania praktycznych aspektów badań naukowych” prowadzonych w naszej Alma Mater oraz integracji środowiska akademickiego z chętnie biorącymi udział w tym wydarzeniu mieszkańcami Warszawy.

Także dziś serdecznie zapraszamy wszystkich naszych gości i przyjaciół do uczestniczenia w tym radosnym święcie. Zachęcamy do zwiedzania kampusu SGGW, by poznać naszą bogatą ofertą dydaktyczną, obejrzeć laboratoria i kliniki wyposażone w najnowocześniejszą aparaturę badawczą, poczuć niepowtarzalną akademicką atmosferę i wspólnie cieszyć z sukcesów, które w ostatnim czasie stały się udziałem przedstawicieli naszej wspólnoty.

Za chwilę wręczymy dyplomy doktorom habilitowanym i nowo promowanym doktorom. Ta doniosła ceremonia to dla bohaterów dzisiejszej uroczystości z pewnością duży sukces. Zamyka pewien etap w ich życiu, jest owocem wielu starań i lat pracy badawczej. Ale otwiera też nowe możliwości, które w najbliższej przyszłości powinni z powodzeniem wykorzystać.

Szanowni Doktorzy Habilitowani!

Gratuluje Państwu uzyskania kolejnego stopnia naukowego. W życiu każdego naukowca to niewątpliwie satysfakcjonujące

osiągnięcie. Wierzę, że na nim nie poprzestaniecie! I nadal z zapałem i pasją właściwą ludziom powołanym do „bezinteresownego szukania prawdy naukowej” będziecie się rozwijać z korzyścią dla nauki i naszej Uczelni, a Wasz sukces stanie się wzorem dla kolejnych pokoleń naukowców. Jako samodzielni pracownicy nauki macie prawo do kierowania swoją zawodową karierą zgodnie z Waszymi oczekiwaniami. Jednocześnie jako promotorzy możecie wziąć „pod swoje skrzydła” młodych badaczy, by pomagając i służąc swoim doświadczeniem i wiedzą, wskazywać im drogę naukowego rozwoju.

Życzę Państwu, by praca naukowa obfitowała w sukcesy i przynosiła zawsze wiele satysfakcji, niepowodzenia zaś, które są przecież jej częścią, nie spowodowały utraty wiary w sens odkrywania „nieodkrytych dróg”. A spełnienie w życiu zawodowym niech przekłada się również na pomyślność w życiu osobistym.

Drodzy Doktorzy!

Podjęliście trud podniesienia swoich kwalifikacji. To słuszna decyzja, która nas wszystkich napawa optymizmem. Świadczy bowiem o tym, że stale powiększa się grono ludzi, dla których rozwój i poszerzanie horyzontów to najważniejsza życiowa inwestycja. Za chwilę potwierdzicie to rotą ślubowania. Jej słowami zobowiązacie się „pracować niestrudzenie”, zdobytej wiedzy nie nadużywać „dla marnego zysku”, tylko służyć „prawdzie na zwycięstwo, ludzkości na pożytek, ojczyźnie na chwałę”.

Niech te słowa posłużą Państwu jako drogowskaz w dalszym życiu. Przed nami wszystkimi bowiem trudny czas, a w Waszych rękach spoczywa przyszłość. Ludzie młodzi, otwarci na nowe idee, tolerancyjni i pełni empatii to najlepsza recepta na bezpieczeństwo i harmonijny rozwój świata. Nie ustawajcie więc w pracy nad sobą i korzystajcie z możliwości, które otwiera przed Wami uzyskany właśnie stopień doktora.

Jako Państwa nieco starszy kolega liczę, że w sztafecie pokoleń z odpowiedzialnością podejmiecie „pałeczkę” należną Waszemu pokoleniu i spełnicie pokładane w Was nadzieje. Wierzę, że jako doktorzy reprezentujący najstarszą i najlepszą uczelnię rolniczo-przyrodniczą w kraju sprostacie zadaniom, jakie przed Wami postawi przyszłość.

Życzę Państwu licznych sukcesów, wiele satysfakcji i radości z pracy oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Nasza uroczystość to ważny moment również dla promotorów, którzy wspierali nowo promowanych doktorów w naukowych działaniach. W ich imieniu serdecznie dziękuję Państwu za zaangażowanie i pracę, którą wykonaliście, by pomóc swoim podopiecznym osiągnąć „naukową doskonałość” i „zastąpić wizję faktami, a wrażenia dowodami”. Proszę, byście nadal ich wspierali, służąc cenną radą.

Słowa podziękowań za cierpliwość, wytrwałość i zrozumienie kieruję do rodzin naszych dzisiejszych bohaterów i osób im najbliższych. Byliście z nimi każdego dnia, dopingowaliście i motywowaliście do dalszego wysiłku, choć sami w ich dzisiejszy sukces z pewnością włożyliście dużo pracy, organizując życie rodzinne. W ich imieniu serdecznie za to Państwu dziękuję!

Szanowni Państwo!

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego to wspólnota pracowników, doktorantów i studentów, której działania są ważnym elementem rozwoju potencjału naukowego i dydaktycznego Uczelni, a sukcesy budują jej markę i prestiż. Dlatego tak ważny jest każdy przedstawiciel akademickiej wspólnoty – zarówno naukowiec, którego badania przynoszą naukowy przełom, jak i wszyscy, którzy z nim współpracują, tę pracę mu ułatwiają i organizując.

Nasza społeczność wytrwale pracuje na sukces naszej Alma Mater. Z zapałem realizuje akademickie idee, „kultywuje bogate tradycje, a z ich najlepszych wskazań czerpie wzory służby społeczeństwu, dbając o zachowanie postępowych idei i zwyczajów akademickich”.

Te starania znajdują odzwierciedlenie m.in. w wysokich pozycjach rankingowych Uczelni. W ostatnim czasie SGGW awansowała w QS World University Rankings. W rankingu uczelni z Europy Wschodniej i Azji Centralnej uplasowała się na 91. pozycji, a wśród uczelni polskich na 14. miejscu. Z kolei w tegorocznym QS World University Rankings by Subject zajęła 48. pozycję w dziedzinie nauk rolniczych i leśnych. Znalazła się także wśród 15 polskich uczelni wyróżnionych w międzynarodowym rankingu THE Impact Rankings 2022 opublikowanym przez Times Higher Education. Jest to jedyna międzynarodowa klasyfikacja uczelni powstała na podstawie Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ.

Uczelnia prowadzi intensywne działania, których celem jest rozwój współpracy naukowej i edukacyjnej z zagranicznymi partnerami. Rozpoczęliśmy realizację finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej projektu „Welcome to SGGW”, który ma na celu wsparcie organizacyjne Uczelni w przyjmowaniu zagranicznych studentów, doktorantów i kadry akademickiej oraz zapewnienie wysokiej jakości ich obsługi w ramach działalności Biura Kadr i Płac oraz WePoint.

SGGW jako jedna z ośmiu uczelni partnerskich złożyła wniosek pt. The Green European University (UNIGreen) w ramach inicjatywy Uniwersytetów Europejskich. Projekt ma na celu wzmocnienie powiązań między edukacją, badaniami, innowacjami, dobrymi praktykami i transferem wiedzy tak, aby powstały sojusz stał się wzorcowym uniwersytem europejskim w zakresie szkolnictwa wyższego i badań w obszarach agro, bio i life sciences.

Dbamy także o nawiązywanie partnerskich relacji z ośrodkami akademickimi w świecie. W ostatnim czasie coraz częściej spoglądamy na kraje afrykańskie. Pod koniec ubiegłego roku przedstawiciele Instytutu Medycyny Weterynaryjnej przeprowadzili cykl szkoleń dla nauczycieli akademickich i studentów kierunku weterynaria w Ecole Inter-Etats des Sciences et Medecine Vétérinaires w Dakarze w Senegal. W myśl podpisanego porozumienia (w ramach programu „Agropol”) nasi naukowcy wezmą również udział w projekcie unowocześniania produkcji rolnej w Demokratycznej Republice Konga.

Rozszerzamy też nasze kontakty w Azji – SGGW jest w grupie partnerów europejsko-malezyjskiego projektu „Making 4.0” z branży przemysłu drzewnego i meblarskiego, którego celem jest stworzenie innowacyjnego międzynarodowego programu studiów magisterskich związanych z Przemysłem 4.0. W skład międzynarodowego konsorcjum wchodzi cztery instytucje europejskie oraz pięć malezyjskich. Zainicjowane zostały także intensywniejsze kontakty pomiędzy Uczelnią a państwami Półwyspu Arabskiego w kontekście rolnictwa, ochrony środowiska oraz edukacji.

Olbrzymim wyzwaniem dla Uczelni jest Europejski Zielony Ład. To plan odbudowy zrównoważonej gospodarki Unii Europejskiej, którego celem jest zminimalizowanie skali zużycia zasobów naturalnych przy jednoczesnym zachowaniu międzynarodowej konkurencyjności. Proponuje również rozwiązania, które znacząco wpłyną na sektor rolny w UE, jak ograniczenia w stosowaniu środków ochrony roślin, nawozów i środków przeciwdrobnoustrojowych, stymulowanie rozwoju rolnictwa ekologicznego, zmianę nawyków żywieniowych Europejczyków, ochronę i przywracanie ekosystemów oraz zwiększanie bioróżnorodności zasobów naturalnych. Dla dobra naszej planety, ochrony jej dziedzictwa naturalnego i biologicznej różnorodności wszyscy powinniśmy włączyć się w ten proces i skorzystać z szans, jakie stwarza.

Te dokonania i możliwości bardzo nas cieszą. Są dowodem silnej pozycji Szkoły jako wiodącego ośrodka akademickiego w zakresie nauk przyrodniczych, słuszności podejmowanych decyzji i skuteczności naszych działań. Za tę wspólną pracę serdecznie dziękuję całej społeczności naszej Uczelni, a symbolicznym podziękowaniem za trud wkładany przez Państwa każdego dnia w działalność na rzecz nauki oraz harmonijnego rozwoju SGGW niech będą odznaczenia i wyróżnienia, którymi za chwilę zostaną Państwo udekorowani.

Wśród osób, które wniosły szczególny wkład w rozkwit i rozbudowę naszej Alma Mater są tegorocznymi laureatami ustanowionego w 2006 roku Medalu Instytutu Agronomicznego w Marymoncie. Do zacnego grona wyróżnionych za wybitne osiągnięcia w zakresie nauk przyrodniczych dołączają dziś

profesorowie: Anna Gronowska-Senger, Katarzyna Niemirowicz-Szczytt i Tomasz Borecki, którzy swoje życie zawodowe związali z SGGW.

Profesor Anna Gronowska-Senger – specjalistka z zakresu nauk o żywieniu człowieka, inicjatorka i współtwórczyni programów nauczania i uruchomienia nowego kierunku dietetyka, współtwórczyni i przez pięć kadencji dziekan Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji, a w latach 1990–1993 prorektor ds. dydaktyki SGGW.

Profesor Katarzyna Niemirowicz-Szczytt – specjalistka z zakresu genetyki i hodowli roślin, w latach 2012–2016 dziekan Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu, przez dwie kadencje prorektor ds. nauki SGGW; współautorka 56 nowych odmian roślin warzywnych.

Profesor Tomasz Borecki – leśnik, specjalista z zakresu zarządzania lasu, w latach 1996–2002 prorektor ds. dydaktyki SGGW, a przez dwie kadencje rektor SGGW, doktor honoris causa Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Agrarnego

„ Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego to wspólnota pracowników, doktorantów i studentów, której działania są ważnym elementem rozwoju potencjału naukowego i dydaktycznego Uczelni, a sukcesy budują jej markę i prestiż. ”

w Dublinach i Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego; autor ponad 200 prac naukowych.

Serdecznie gratuluję Państwu Profesorom wyróżnienia Medalem Instytutu Agronomicznego w Marymoncie. Państwa działalność dydaktyczna, naukowo-badawcza i organizacyjna oraz liczne osiągnięcia na trwałe zapisały się w historii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i w annałach polskiej nauki.

Gratulacje, wyrazy uznania i podziękowania kieruję do wszystkich, którzy zostaną udekorowani Krzyżem Zasługi, Medalem za Długoletnią Służbę, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”. Państwa godna naśladowania postawa, wzorowa i sumienna praca oraz szczególne oddanie działaniom na rzecz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego zasługują na wyróżnienie. Dzięki Państwa zaangażowaniu nasza Alma Mater jest dziś wysoko notowanym w rankingach i cenionym w świecie ośrodkiem akademickim.

Bardzo się cieszę, że w grupie nagrodzonych przedstawicieli naszej społeczności są również studenci, którym minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek przyznał stypendia za znaczące osiągnięcia na rok akademicki 2021/2022.

Gratulując wszystkim Państwu dotychczasowych dokonań, życzę pomyślnej realizacji wszelkich zamierzeń i planów oraz sukcesów w życiu osobistym.

Szanowni Państwo!

Wydarzenia ostatnich miesięcy dobitnie pokazują, że wszystko co dotychczas udało się nam zbudować, bardzo łatwo utracić. Wartościami najcenniejszymi, a jednocześnie najbardziej kruchymi, są zdrowie i życie. Również bezpieczeństwo, wolność i godność nie są nam dane na zawsze. Musimy o nie dbać i swoimi działaniami umacniać.

Nasza codzienna praca musi opierać się na tolerancji, zrozumieniu i poszanowaniu odrębności drugiego człowieka, która może nas dziwić, ale nie ma prawa wzbudzać niechęci czy agresji. Podstawą racjonalnego postępowania powinny być empatia i chęć poznania, a nie bezrefleksyjne negowanie wszystkiego, co w naszym odczuciu jest „inne”. Pamiętajmy, że za każdą odmiennością kryje się człowiek i jego historia, nad którą warto się pochylić i z czasem może również zaakceptować.

Zwróceniu szczególnej uwagi na tę problematykę służyc mają wprowadzone w SGGW standardy antydyskryminacyjne, plan równości płci i polityka równego traktowania. Przekonanie

o uniwersalnych, niezbywalnych i niepodzielnych prawach człowieka stanowi bowiem „skuteczne narzędzie budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz kreowania innowacyjnej i społecznie odpowiedzialnej Uczelni”. Na nas, przedstawicielach nauki, wychowawcach i mentorach, spoczywa więc obowiązek, by w młodych pokoleniach zaszczepiać „kryształową moralność, nieograniczoną tolerancyjność, do pasji posuniętą pracowitość”, dążenie do stałego uzupełniania swego wykształcenia oraz niesienia pomocy potrzebującym. A nade wszystko uwrażliwienie na drugiego człowieka, by już nigdy obojętność nie była źródłem krzywdy i niesprawiedliwości i nie przyczyniła się do tragedii żadnego narodu.

Szanowni Państwo, Drodzy Goście!

Jako wspólnota akademicka zgodnie pracujemy, by osiągać liczne sukcesy. Ta wspólna praca nakłada na nas jednak jeszcze jeden ważny obowiązek – obliguje nas do wspólnego świętowania!

Serdecznie Państwa zachęcam do czynnego udziału w naszym radosnym wydarzeniu i życzę niezapomnianych wrażeń z pobytu w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Uroczyste otwieram Dni SGGW!

Wręczenie odznaczeń państwowych i resortowych oraz dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów

W dniu 20 maja 2022 roku odbyła się w SGGW uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych i resortowych oraz dyplomów doktorom habilitowanym i promocja doktorów.

Na podstawie art. 138 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o orderach i odznaczeniach postanowieniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy odznaczeni zostali:

Brązowym Krzyżem Zasługi

- dr hab. Nina Drejerska, prof. SGGW
- dr inż. Elżbieta Kacperska
- dr hab. Adam Wąs, prof. SGGW

Medalem Złotym za Długoletnią Służbę

- Marek Balcerzak
- dr hab. Barbara Borawska-Jarmułowicz
- prof. dr hab. Ewa Domian
- dr hab. Bogdan Drózdź
- prof. dr hab. Tomasz Falkowski
- prof. dr hab. Małgorzata Gniewosz
- dr inż. Mariusz Kosieradzki
- dr inż. Katarzyna Łukasiewicz
- Jerzy Malesa

- prof. dr hab. Tomasz Okruszko
- dr Wojciech Oźga
- prof. dr hab. Kazimierz Piekut
- dr Barbara Post
- mgr Aneta Ryńska
- dr hab. Michał Sypuła
- Ryszard Tasakowski
- Jolanta Węgrzyn
- prof. dr hab. Ewaryst Wierzbicki
- dr inż. Krzysztof Wiśniewski
- Jerzy Wodnicki
- dr Barbara Wyrzykowska
- prof. dr hab. Henryk Żybura

Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę

- dr Joanna Bereźnicka
- dr inż. Agnieszka Ciesielska
- dr hab. Marek Dohojda
- Żaneta Gronowska
- dr Anna Hotowy
- dr hab. Marek Kalenik, prof. SGGW
- dr hab. Ewa Majewska
- dr inż. Joanna Witkowska-Dobrev

Wręczenie odznaczeń państwowych i resortowych

Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę

- dr inż. Monika Janaszek-Mańkowska
- mgr inż. Izabella Jenczyk-Tołłoczko
- dr Marta Makowska
- dr Magdalena Mądra-Sawicka
- dr inż. Aneta Mikula
- dr hab. Paweł Obstawski, prof. SGGW
- dr inż. Michał Oczkowski
- dr hab. Kinga Rybak-Niedziółka
- dr Marzena Suchocka
- mgr inż. Anna Ślaska
- mgr inż. Monika Techmańska-Jastrzębska
- dr hab. Dorota Tumialis
- dr hab. Jarosław Wyrwisz, prof. SGGW
- dr Jan Zawadka
- dr hab. Dorota Zielińska, prof. SGGW
- dr hab. Mariusz Żółtowski, prof. SGGW

W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej aktu dekoracji dokonał doradca Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Waśko, któremu towarzyszył Jego Magnificencja Rektor prof. dr hab. Michał Zasada.

Medal Komisji Edukacji Narodowej

W imieniu Ministra Edukacji i Nauki aktu dekoracji dokonał doradca w Gabinetie Politycznym Ministra Edukacji i Nauki dr Anna Czajczyk. Medal Komisji Edukacji Narodowej otrzymali:

- dr inż. Krzysztof Korpysz
- dr hab. Halina Powęska
- dr Anna Rajfura
- prof. dr hab. Wojciech Wakuliński

Medal Instytutu Agronomicznego w Marymoncie

U honorowani Medalem Instytutu Agronomicznego w Marymoncie przez Senat Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zostali:

- prof. dr hab. Tomasz Borecki
rektor SGGW w latach 2002–2008
za wybitne zasługi dla rozwoju nauk leśnych
- prof. dr hab. Anna Gronowska-Senger
prorektor SGGW w latach 1990–1993 za szczególnie wkład w rozwój nauk o żywności i żywieniu człowieka
- prof. dr hab. Katarzyna Niemirowicz-Szczytt
prorektor SGGW w latach 2002–2008
za wybitne osiągnięcia w zakresie genetyki, hodowli i biotechnologii roślin

Uroczystość Dni SGGW

Odnaki Honorowe „Za Zasługi dla SGGW”

Jego Magnificencja Rektor prof. dr hab. Michał Zasada wręczył także przyznane przez Senat Akademicki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Odnaki Honorowe „Za Zasługi dla SGGW”, które otrzymali:

- dr hab. Wojciech Borucki, prof. SGGW
- dr hab. Ewa Jakubczyk, prof. SGGW
- prof. dr hab. Jerzy Jezierski
- dr Waldemar Karwowski
- prof. dr hab. Ivan Kernytskyy
- mgr inż. Dariusz Morawski
- prof. dr hab. Wojciech Płader
- prof. dr hab. Monika Rakoczy-Trojanowska
- prof. dr hab. Joanna Szwacka-Mokrzycka

Odnakę otrzymała również GRUPA OLEWNIK, którą odebrała prezes Anna Olewnik-Mikołajewska.

W dalszej części uroczystości odbyło się wręczenie dyplomów doktorom habilitowanym (pracownikom SGGW).

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne otrzymali:

- Ewa Maria Muszyńska-Sadłowska
- Weronika Krystyna Czarnocka

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo otrzymała:

- Małgorzata Magdalena Maśko

Wypromowanych zostało także 34 doktorów, w tym 10 pracowników SGGW.

Wręczenie dyplomów habilitacyjnych i promocja doktorów

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo otrzymali:

- Michał Robert Kosma
- Ewa Agnieszka Panek

Stopień doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne otrzymali:

- Joanna Banasiewicz (dyplom uznania)
- Malwina Ewa Sosnowska

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo otrzymali:

- Karolina Maria Kaźmińska
- Magdalena Pożarowszczyk-Bieniak (dyplom uznania)
- Ryszard Ireneusz Nejman
- Wojciech Łukasz Kowalczyk

Stopień doktora w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka otrzymała:

- Natalia Gmitrzuk

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie nauki leśne otrzymała:

- Ewa Elżbieta Lisiecka

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo otrzymali:

- Magdalena Fajkowska (dyplom uznania)
- Maciej Jakub Janus
- Ganna Sych
- Aleksandra Haska
- Aleksandra Kalińska-Łukasiewicz (dyplom uznania)

Stopień doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse otrzymali:

- Olga Małgorzata Olkowska
- Michał Chmielewski
- Aneta Bełdycka-Bórawska
- Dominik Konrad Sieradzki
- Marta Idasz-Balina
- Andrzej Hornowski
- Katarzyna Drabarczyk

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia (Instytut Nauk o Żywności) otrzymali:

- Bartłomiej Zieniuk (dyplom uznania)
- Katarzyna Pobjega (dyplom uznania)
- Michał Bialik (dyplom uznania)

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia (Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka) otrzymali:

- Aleksandra Anna Ołdak
- Ewa Maria Smagowska
- Natalia Popierz-Rydlowska
- Olga Mizera
- Marta Angelika Plichta (dyplom uznania)
- Ewa Żyła (dyplom uznania)

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie inżynieria mechaniczna otrzymali:

- Patryk Jonasz Matkowski (dyplom uznania)
- Michał Krzysztof Piątek
- Jacek Piotr Gajkowski

Nowy budynek zaplecza służb technicznych SGGW

Dnia 30 maja 2022 roku miała miejsce uroczystość otwarcia budynku zaplecza służb technicznych SGGW przy ul. Nowoursynowskiej 159.

Uroczyste otwarcie budynku zaplecza służb technicznych SGGW. Od lewej: prof. dr hab. Wiesław Bielawski, dr inż. Władysław W. Skarżyński, prof. dr hab. Michał Zasada

Przejęcia wstęgi symbolicznie otwierającego obiekt dokonali: rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada, były rektor SGGW prof. dr hab. Wiesław Bielawski oraz kanclerz SGGW dr inż. Władysław W. Skarżyński.

W budynku znajdują się pomieszczenia biurowe i magazynowe, warsztaty, garaż oraz wiata na autokary. Pracuje w nim ok. 150 pracowników jednostek administracyjnych SGGW, m.in. zastępcy kanclerza – dyrektor ds. ekonomicznych i dyrektor ds. zarządzania infrastrukturą. Jest on także siedzibą: Działu Inwestycji i Nadzoru Technicznego, Działu Transportu i Zaopatrzenia, Działu Obsługi Technicznej Obiektów, Działu Aparatury Badawczej i Dydaktycznej, Inspektoratu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, Straży Akademickiej oraz Sekcji Zamówień Publicznych.

Obiekt został podzielony na następujące części:

- A – biura administracji centralnej, pomieszczenie z urządzeniami do monitoringu, dwie sale konferencyjne,
- B – warsztaty, archiwum dokumentacji technicznej, pomieszczenia techniczne i pomocnicze,
- C – biura, warsztaty, magazyn centralny, zespoły szatniowo-sanitarne,
- D – garaże i wiata na autokary.

Budynek został zaprojektowany przez firmę KOSZT-BUD na podstawie koncepcji architektoniczno-funkcjonalnej opracowanej przez mgr. inż. arch. Tomasza Króla z firmy Neoinvest. Wykonawcą robót budowlanych była firma KARTEL. Obiekt wyposażony jest w instalację solarną do podgrzewania wody użytkowej, która pozwoli na oszczędności energii cieplnej. Powierzchnia całkowita budynku wynosi ponad 3900 m², w tym użytkowa – 3485 m².

„Junior-Edu-Żywnie” – wiesz co i dlaczego jesz

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje zdrowie jako „stan pełnego fizycznego, psychicznego i społecznego dobrostanu, a nie tylko brak choroby lub ułomności”, a taki stan można osiągnąć, mając odpowiednią wiedzę z zakresu żywienia.

Żywnie dzieci i młodzieży znacznie odbiega od zaleceń żywieniowych. Nieprawidłowe zachowania i ich konsekwencje zdrowotne dodatkowo nasiliły się w czasie pandemii COVID-19, obejmując również rodziców, dlatego też stworzenie powszechnie dostępnego programu edukacji żywieniowej dla uczniów, w którym informacje będą przekazywane w sposób rzetelny, przystępny i atrakcyjny, wydaje się być niezbędnym elementem profilaktyki zdrowotnej. Rolę edukatorów mogą pełnić nauczyciele dysponujący odpowiednią wiedzą żywieniową i umiejętnościami zdobytymi poprzez program „Junior-Edu-Żywnie” (JEŻ), zlecony i finansowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki na podstawie umowy nr MEiN/2022/DPI/96 z dnia 7 maja 2022 roku. Program JEŻ jest realizowany przez Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW w partnerstwie z Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego, Państwowym Zakładem Higieny – Państwowym Instytutem Badawczym. Kierownikiem zadania w SGGW jest prof. dr hab. Krystyna Gutkowska.

Wprowadzenie

Żywnie należy do najważniejszych czynników środowiskowych wpływających na wzrost, rozwój oraz zdrowie, zarówno w sensie fizycznym, społecznym, jak i psychicznym. Prawidłowe żywienie jest istotne przez całe życie człowieka, jednak na szczególną uwagę zasługują dzieci i młodzież w wieku szkolnym. Wyniki badań wskazują jednak na współwystępowanie wśród polskich dzieci nieprawidłowych zachowań żywieniowych, tj. unikanie spożywania śniadań, nieodpowiednia ilość i częstość spożycia warzyw i owoców, mleka i napojów mlecznych, ryb oraz produktów pełnoziarnistych, co wpływa negatywnie na stan zdrowia dzieci i młodzieży, w tym coraz częściej obserwowane zaburzenia odżywiania, takie jak nadwaga i otyłość, anoreksja czy bulimia.

Od lewej: rektor SGGW Michał Zasada, minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek, minister zdrowia Adam Niedzielski

Te nieprawidłowe zachowania i ich konsekwencje dodatkowo nasiliły się w czasie pandemii COVID-19, obejmując również rodziców. Kwarantanna oraz obostrzenia związane z pandemią to wydarzenia silnie stresujące, wpływające również na zachowania żywieniowe powiązane z przebywaniem w domu przez dłuższy czas, nieograniczonym dostępem do pożywienia oraz mniejszą aktywnością fizyczną. Uzasadnia to konieczność podjęcia wieloaspektowej edukacji żywieniowej uczniów szkół podstawowych i jej systemowe wspieranie przez wszystkie możliwe instytucje, a zwłaszcza placówki oświatowe oraz rodziny.

Problemy żywieniowe dzieci i młodzieży w Polsce

Według dostępnych danych polskie dzieci są zaliczane do najszybciej tyjących w Europie, przy czym skala tego zjawiska systematycznie rośnie. W latach 70. XX wieku nadmierną masę ciała notowano w Polsce u mniej niż 10% uczniów, podczas gdy w ostatnich latach u ponad 22%. Z kolei z raportów opracowanych na zlecenie ministra zdrowia

wynika, że w 2018 roku nadwagę miało nawet 30,5% dzieci w wieku szkolnym¹.

Badania COSI przeprowadzone w 36 krajach europejskich w latach 2015–2017 wśród dzieci w wieku 7–9 lat oraz badania HBSC przeprowadzone w 39 krajach w latach 2017–2018 wśród młodzieży w wieku 11–15 lat wykazują wyższe niż przeciętnie wskaźniki występowania nadmiernej masy ciała. W Polsce częstość występowania nadwagi jest szacowana na około 20%, a otyłości na około 4% – średnia w Europie wynosi odpowiednio 18 i 5%. Według danych WHO nadwaga i otyłość dotyczą prawie 60% dorosłych, a u jednego na troje dzieci (29% chłopców i 27% dziewcząt) stwierdzono nadwagę lub otyłość. Ponadto ostatnie szacunki sugerują, że nadwaga i otyłość powodują co roku ponad 1,2 miliona zgonów (13% wszystkich zgonów) w Europejskim Regionie WHO, co jest czwartą co do wielkości przyczyną zgonów². Te dane uzasadniają potrzebę podejmowania działań edukacyjnych zmierzających do zmiany sposobu żywienia dzieci i kreowania prozdrowotnych nawyków żywieniowych w celu poprawy stanu odżywienia oraz zdrowia dzieci i całego społeczeństwa.

Program „Junior-Edu-Żywnie” (JEŻ)

Celem zadania „Junior-Edu-Żywnie” jest zaangażowanie nauczycieli do udziału w szkoleniach z tematyki żywienia człowieka, a następnie podjęcia w szkole działań edukacyjnych w zakresie prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży. W ramach zadania przeprowadzane są badania na temat zachowań żywieniowych i stanu odżywienia uczniów, a także poziomu wiedzy żywieniowej dzieci i ich rodziców oraz nauczycieli, które ukierunkują działania edukacyjne na szczególnie newralgiczne zagadnienia. Na podstawie uzyskanych wyników i dokonanej diagnozy stanu odżywienia dzieci po pandemii COVID-19 oraz oceny ich zachowań żywieniowych, a także oceny świadomości żywieniowej rodziców uczniów są przygotowywane materiały edukacyjne do wykorzystania w warunkach szkolnych i domowych, co,

mamy nadzieję, przyczyni się do edukacji żywieniowej również na poziomie rodziny.

W programie oceniana jest ponadto organizacja żywienia w szkołach. Na podstawie wyników tej oceny zostaną opracowane zalecenia organizacji żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, optymalizujące zdiagnozowane rozwiązania w tym zakresie.

Realizacja zadania „Junior-Edu-Żywnie” obejmuje zasięgiem oddziaływania szkoły, nauczycieli, uczniów klas I–VI i ich rodziców, a w efekcie całe społeczeństwo, przy czym każdy z tych podmiotów uzyska określone korzyści, które wylistowano poniżej.

Korzyści z realizacji programu JEŻ dla nauczycieli obejmują między innymi udział w bezpłatnych szkoleniach, poszerzenie wiedzy teoretycznej i umiejętności z zakresu żywienia człowieka, otrzymanie scenariuszy zajęć przygotowanych przez specjalistów z tego zakresu, możliwość rozwoju i awansu zawodowego, nawiązanie kontaktów i możliwość współpracy ze środowiskiem akademickim. Szkoły podstawowe uczestniczące w realizacji zadania skorzystają z udziału w nim poprzez pozyskanie materiałów dydaktycznych do wykorzystania w ramach zajęć edukacyjnych i promowanie realizacji ważnych dla zdrowia publicznego celów, jakimi są zwalczanie chorób dietozależnych oraz kształtowanie postaw uczniów sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi. Korzyści z realizacji programu JEŻ dla środowiska akademickiego polegają między innymi na przeprowadzeniu badań naukowych i uzyskaniu ogólnopolskich danych na temat zwyczajów żywieniowych oraz stanu odżywienia uczniów klas I–VI szkół podstawowych (pomiar antropometryczny, badanie składu ciała), które zostaną wykorzystane w publikacjach naukowych, a także pogłębieniu współpracy ze szkołami podstawowymi w zakresie wsparcia procesu dydaktycznego poświęconego zagadnieniom prawidłowego żywienia. Korzyści z realizacji programu JEŻ dla rodziców to między innymi poszerzenie wiedzy na temat prawidłowego żywienia dzieci, zdobycie umiejętności oddziaływania na ich postawy wobec żywności i żywienia, zapoznanie się z wynikami badań na temat stanu odżywienia oraz stylu życia dzieci, poprawa stanu odżywienia przy aktywnym i świadomym udziale dziecka, możliwość odejścia od schematu i rutyny codziennych zajęć, przygotowując wspólnie prozdrowotne posiłki i integrując tym samym całą rodzinę. Wszystkie wymienione podmioty zaangażowane w realizację zadania „Junior-Edu-Żywnie” zyskają jeszcze jedną szczególną korzyść polegającą na uczestniczeniu w realizacji ważnego z punktu widzenia zdrowia

¹ Dostępność profilaktyki i leczenia dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości i chorób cywilizacyjnych. Informacja o wynikach kontroli NIK (LRZ.430.001.2021 Nr ewid. 133/2021/P/20/079/LRZ). Pobrano z: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,25237,vp,27987.pdf> (dostęp: 30.01.2023).

² WHO European Regional Obesity Report 2022. World Health Organization. Regional Office for Europe, Kopenhaga. Pobrano z: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/353747> (dostęp: 30.01.2023).

Panel dyskusyjny z uczestnikami programu „Junior-Edu-Żywnienie”

publicznego celu: zmniejszenia skali chorób dietozależnych najmłodszej generacji i propagowanie zdrowego stylu życia z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony planety. Najważniejszymi beneficjentami zadania „Junior-Edu-Żywnienie” są jednak uczniowie klas I–VI, którzy będą odbiorcami zarówno treści edukacyjnych prezentowanych przez przeszkolonych w ramach zadania nauczycieli, jak również animatorami prozdrowotnego stylu życia swoich rodzin, którego ważnymi elementami są żywienie oraz aktywność fizyczna.

Zadanie „Junior-Edu-Żywnienie” jest realizowane oficjalnie od marca 2022 roku i w minionym czasie zostało wykonanych wiele przedsięwzięć zgodnie z harmonogramem jego realizacji. Wykonano większość badań wśród uczniów klas I–VI oraz ich rodziców zarówno o ilościowym, jak i jakościowym charakterze badań, w tym pomiarów antropometrycznych i badań uczniów. Przeprowadzono również większość badań o charakterze jakościowym dotyczących organizacji żywienia w szkołach oraz potrzeb w zakresie edukacji żywieniowej wśród nauczycieli. Zrealizowano ponad trzydzieści filmów edukacyjnych według scenariuszy przygotowanych przez zespoły merytoryczne pracowników INoŻCz koncentrujących się wokół tzw. dwunastu mocy żywieniowych oraz nagrano dwadzieścia dwie prezentacje na temat wybranych zagadnień edukacji żywieniowej, stanowiących podstawowe tematy w ramach szkoleń on-line dla nauczycieli. Szkolenia rozpoczęły się 1 lutego 2023 roku z wykorzystaniem platformy e-learningowej MOODLE SGGW. Ponadto opracowano scenariusze zajęć dydaktycznych do wykorzystania w szkołach, koncentrujące się wokół wspomnianych mocy żywieniowych, a także karty pracy oraz prezentacje do wykorzystania przez nauczycieli. Wśród opracowanych pomocy dydaktycznych znajduje się również JEŻ-owa książka kucharska z przepisami, które mogą być wykonane przez najmłodszych wraz z rodzicami, rodzeństwem lub dziadkami.

Opracowana została ponadto monografia *Junior-Edu-Żywnienie – wybrane zagadnienia edukacji żywieniowej*, stanowiąca źródło wiedzy na tematy związane z żywnością i żywieniem, jak również zbiór komiksów, rebusów i krzyżówek do samodzielnej pracy uczniów. W ramach tego zadania opracowano wspierającą działania edukacyjne „Edu-Apkę” na smartfon. Materiały dydaktyczne obejmują zarówno tematykę stricte żywieniową, w tym wartość odżywczą żywności, mikrobiotę jelitową, racjonalne żywienie i komponowanie posiłków zgodnie z aktualnymi zasadami żywieniowymi, jak również uwzględniają tematykę zaburzeń odżywiania (anoreksja, bulimia, ortoreksja i inne) i współczesnych diet eliminacyjnych, alternatywnych sposobów żywienia czy diety planetarnej, ale też i zagrożeń dla dzieci i młodzieży związanych z żywnością, a wynikających ze spożywania napojów energetyzujących czy żywności typu fast food. Poruszono również problematykę pozyskiwania i wyboru żywności (znakowanie, etykietowanie), niemarnowania żywności, ochrony planety. Są to te elementy, które składają się na zdrowy styl życia i nowoczesny sposób postrzegania żywności i żywienia z uwzględnieniem aspektów środowiskowych.

Realizatorzy programu „Junior-Edu-Żywnienie” uczestniczyli w kilku konferencjach, na których promowali podjęte działania, jak również przygotowali wiele informacji na temat programu w takich czasopismach branżowych jak *Dyrektor Szkoły* czy *Przegląd Gastronomiczny*.

W dniu 13 września 2022 roku odbyła się konferencja inauguracyjna zadania „Junior-Edu-Żywnienie” z udziałem licznego grona pedagogicznego ze szkół zrekrutowanych do udziału w programie. Warto wspomnieć o zorganizowanym 15 listopada 2022 roku w klasopracowni NIZP PZH-PIB spotkaniu uczniów jednej z warszawskich szkół z ministrem edukacji i nauki Przemysławem Czarńskim oraz ministrem zdrowia Adamem Niedzielskim, w którym uczestniczyli JM Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada oraz p.o. dyrektora NIZP PZH-PIB dr hab. Rafał Gierczyński. W czerwcu bieżącego roku jest natomiast planowana konferencja podsumowująca program.

Do programu zgłosiło się ponad 2000 szkół podstawowych, co świadczy o dużym zainteresowaniu problematyką edukacji żywieniowej w placówkach oświatowych.

prof. dr hab. Krystyna Gutkowska
prof. dr hab. Ewa Czarniecka-Skubina
prof. dr hab. Jadwiga Hamułka
Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW

XVIII Zjazd Socjologiczny gościł w SGGW

XVIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, organizowany przez Polskie Towarzystwo Socjologiczne, odbył się w 2022 roku w Warszawie pod hasłem „Społeczeństwo przyszłości. Rekompozycje”. W dniach 14–15 września gościł w SGGW, w kolejnych dniach odbywał się w Uniwersytecie Warszawskim.

Organizacja XVIII Zjazdu Socjologicznego na terenie kampusu SGGW była zarówno dużym wyzwaniem, jak i niewątpliwym zaszczytem dla środowiska socjologicznego naszej Uczelni. Ubiegłoroczny Zjazd podzielony był na cztery tematy: *Krajobrazy jutra*, *Społeczeństwo w chorobie*, *Mobilność – różnorodność – mniejszości* oraz *Społeczeństwo niepewności*.

Na terenie SGGW odbyła się znaczna część najważniejszych wydarzeń zjazdowych, w tym otwarcie Zjazdu z udziałem JM Rektora SGGW prof. dr hab. Michała Zasady oraz JM Rektora Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr hab. Alojzego Nowaka. Wśród istotnych wydarzeń wymienić należy debatę pt. *Toward more sophisticated and meaningful approaches to research evaluation*, w której udział wzięli przewodniczący stowarzyszeń socjologicznych: Ligia Ferro – ESA, Sari Kanafi – ISA oraz Krzysztof Konecki – PTS, oraz sesję plenarną, w której referaty wygłosili Manuela Boatcă *Unequal Citizenships: Between Solidarity Norms and the Regulation of Social Mobility* i Hartmut Rosa: *Between the Mode of Aggression and the Desire for Resonance: The Two Faces of Modern Society*.

Zjazd nawiązywał również do problematyki społecznej stanowiącej ważne doświadczenia w życiu całych społeczeństw. W tym zakresie na uwagę zasługują między innymi sesja specjalna *Wojna rosyjsko-ukraińska: czy socjologia zdolna jest do analizy jej przyczyn, przebiegu, możliwych konsekwencji i powojennej przyszłości kraju* czy symposium *Choroba jako metafora życia społecznego*, w ramach którego dyskutowano o społecznych aspektach chorób, w tym epidemii COVID-19. W ramach XVIII Zjazdu Socjologicznego odbył się również kolejny Salon Socjologiczny, cykliczne wydarzenie organizowane w SGGW, tym razem jako wydarzenie specjalne Zjazdu Socjologicznego w związku z ponad 90-letnią tradycją socjologii w naszej Uczelni. Gośćmi Salonu Socjologicznego, który poprowadziła prof. dr hab. Anna Śliz, byli prof. dr hab. Krzysztof Frysztacki, prof. dr hab. Andrzej Sadowski, prof. dr hab. Marek Szczepański oraz prof. dr hab. Marek Ziółkowski.

Zjazd Socjologiczny uwzględniał elementy standardu, tzn. zielonych wydarzeń, czyli ograniczania negatywnego wpływu konferencji na środowisko przyrodnicze. Uwzględniając wymogi standardu, zaplanowano przyjazny środowisku

Uczestnicy Konferencji Instytutów i Wydziałów Socjologii

Panele dyskusyjne i wydarzenia towarzyszące XVIII Zjazdowi Socjologicznemu

catering oraz minimalistyczny zestaw ekologicznych gadżetów konferencyjnych. W organizację Zjazdu włączyli się zarówno pracownicy Instytutu Nauk Socjologicznych i Pedagogiki, w tym w szczególności dr Małgorzata Herudzińska, dr Renata Putkowska-Smoter, dr hab. Emilia Paprzycka i dr Barbara Post, jak również studenci i pracownicy wielu innych jednostek organizacyjnych naszej Uczelni oraz Uniwersytetu Warszawskiego, za co serdecznie dziękujemy.

Zjazdy socjologiczne, mające już swoją długą tradycję sięgającą 1931 roku, są dla środowiska polskich socjologów wydarzeniami bardzo istotnymi. Stanowią również wydarzenie nobilitujące dla ośrodków akademickich, w których się odbywają. Profesor Antoni Sułek w 1997 roku na łamach *Gazety Uniwersyteckiej* Uniwersytetu Śląskiego napisał: „Ogólnopolskie zjazdy socjologiczne, choć nie są zjazdami PTS, lecz zjazdami socjologów organizowanymi przez PTS, są jednak najwyższą formą istnienia naszego Towarzystwa [...]. Zjazdy były też bardzo ważnymi wydarzeniami w historii ośrodków, które je organizowały, a każdy ze zjazdów powojennych odbywał się w innym miejscu. Powierzenie ośrodkowi organizacji zjazdu potwierdzało jego rangę naukową. Zjazdy koronowały instytucjonalny rozwój

socjologii w nowych ośrodkach, stanowiły znakomitą okazję do zaprezentowania ich dorobku, integrowały środowiska lokalne, wzmacniały ich ducha i dawały im silne impulsy do dalszego rozwoju”.

W celu wzmacniania impulsów do dalszego rozwoju, w przeddzień XVIII Zjazdu Socjologicznego odbyła się również w naszej Uczelni Konferencja Instytutów i Wydziałów Socjologii, której prowadzenie powierzono od 2021 roku dr hab. Joannie Wyleżalek, prof. SGGW. Uczestniczyli w niej dyrektorzy i dziekani instytutów i wydziałów socjologii z całej Polski. Jej głównym tematem była dyskusja nad obecnym i przyszłym modelem ewaluacji badań naukowych. W spotkaniu uczestniczył JM Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada oraz dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK i członek Komisji Ewaluacji Nauki. Z ramienia Instytutu Nauk Socjologicznych i Pedagogiki spotkanie poprowadziła wicedyrektor dr Iwona Błaszczak.

dr hab. Joanna Wyleżalek, prof. SGGW

dr Iwona Błaszczak

Instytut Nauk Socjologicznych i Pedagogiki

100-lecie Katedry Fizjologii Roślin

Na początku 1922 roku, na powołanym rok wcześniej Wydziale Ogrodniczym, została utworzona Katedra Fizjologii Roślin (KFR), jako pierwsza katedra fizjologii roślin w uczelniach rolniczych w Polsce, która, pomimo zmian organizacyjnych na uczelni, funkcjonuje nieprzerwanie od 100 lat.

Do 1951 roku KFR przynależała do Wydziału Ogrodniczego, a następnie została włączona w strukturę Wydziału Rolniczego. W wyniku reorganizacji uczelni w 1970 roku na Wydziale Rolniczym utworzono Instytut Biologii Roślin, w ramach którego działał Zakład Fizjologii Roślin. W 1991 roku powrócono do podziału na katedry. Na Wydziale Rolniczym, na bazie Zakładu Fizjologii Roślin, utworzono KFR. Decyzją Senatu SGGW z dniem 1 stycznia 2004 roku dotychczasowy Wydział Rolniczy uzyskał nazwę – Wydział Rolnictwa i Biologii. W 2019 roku powstał Instytut Biologii, w ramach którego KFR funkcjonuje do dziś. Na przestrzeni lat Katedra nie tylko zmieniała przynależność do różnych jednostek organizacyjnych uczelni, ale również lokalizację. Początkowo zajmowała dwa pokoje w budynku przy ulicy Miodowej. W 1927 roku wzbogaciła się o halę wegetacyjną przy ulicy Rakowieckiej, a dwa lata później cała jednostka została przeniesiona do gmachu przy ulicy Rakowieckiej, gdzie funkcjonowała przez prawie siedemdziesiąt pięć lat. W 2003 roku KFR, podobnie jak inne jednostki, została przeniesiona

na teren ursynowskiego kampusu, gdzie do dzisiaj mieści się w przyziemiu budynku nr 37. O rozwoju i sukcesach Katedry na przestrzeni wieku decydowały nie tylko zmiany lokalowe i poprawa infrastruktury badawczej, ale przede wszystkim osobowość kierowników i pracowników.

Profesor Michał Korczewski, jako założyciel Katedry i jej pierwszy kierownik, miał duży wpływ na funkcjonowanie KFR w pierwszych dekadach jej istnienia. Profesor Korczewski był uczniem i kontynuatorem szkoły twórcy polskiej fizjologii roślin (fizjologii roślin na ziemiach polskich) – prof. Emila Godlewskiego. Profesor Korczewski prowadził wykłady z fizjologii roślin na wysokim poziomie, zapoznając studentów z najnowszymi zdobyczami nauki światowej (KFR od 1929 roku prenumerowała dziewięć czasopism zagranicznych o najwyższej randze naukowej, tj. *Nature* czy *Plant Physiology*). Pierwszy kierownik KFR wykładał również fizjologię roślin z podstawami biochemii (Katedra Biochemii w SGGW powstała dopiero w 1949 roku) oraz chemię, co wynikało z braków kadrowych w latach powojennych. W pierwszym trzydziestoleciu funkcjonowania Katedry, ze względu na skromne wyposażenie i brak dostatecznych środków finansowych, nie prowadzono rozbudowanych prac eksperymentalnych. Pomimo różnego rodzaju trudności w latach 1922–1954 w KFR wykonano czterdzieści osiem prac dyplomowych, których tematyka dotyczyła głównie mineralnego odżywiania roślin, fotosyntezy i transportu substancji odżywczych. Badania te pozostały wiodącą problematyką przez kolejne lata, aż do początku XXI wieku.

W czasie drugiej wojny światowej pracownicy KFR nie przerwali działalności dydaktycznej, realizując zajęcia w ramach tajnych kompletów. Warto podkreślić, że w tym

Uroczystość obchodów 100-lecia Katedry Fizjologii Roślin

Dawna i obecna siedziba Katedry Fizjologii Roślin

okresie prof. Korczewski, pełniący funkcję prorektora SGGW, brał czynny udział w organizowaniu tajnego nauczania. W wyniku działań wojennych spłonęła hala wegetacyjna stanowiąca ważne zaplecze badawcze Katedry, zniszczeniu uległy wyniki nieopublikowanych doświadczeń oraz maszynopis tekstu podręcznika *Fizjologia roślin* autorstwa prof. Korczewskiego. Pierwsze dziesięciolecie czasów powojennych minęło pod znakiem silnych represji politycznych wywieranych na pracowników naukowo-dydaktycznych, którym towarzyszyło wprowadzanie pseudonaukowych teorii Łysenki, brak wolności słowa i wymiany myśli naukowej. Po śmierci prof. Korczewskiego stanowisko kierownika KFR objęła prof. Helena Birecka. Zdolności organizacyjne nowego kierownika wraz z zakończeniem okresu stalinowskiego doprowadziły do wzmocnienia prac eksperymentalnych. Profesor Birecka, wykorzystując swoje kontakty z zagranicznymi instytucjami, umożliwiła pracownikom Katedry wyjazdy na staże zagraniczne, również do ośrodków znajdujących się za żelazną kurtyną. Pod koniec lat 50. XX wieku w Katedrze zorganizowano pierwszą w polskich uczelniach rolniczych pracownię izotopową, a później radiologiczną. W okresie kierownictwa prof. Heleny Bireckiej tematyka badawcza Katedry dotyczyła gospodarki wodnej roślin uprawnych, transportu związków organicznych i metabolizmu cukrowców w aspekcie transportu asymilatów. W tych czasach w KFR były prowadzone również badania dotyczące fizjologii roślin drzewiastych m.in. przez prof. Tomasza Wodzickiego, który w późniejszych latach kontynuował je w Katedrze Botaniki Leśnej na Wydziale Leśnym. W wyniku antysemitkiej polityki władz PRL w 1968 roku prof. Birecka została zmuszona do opuszczenia Polski na stałe. Po trzyletnim okresie pełnienia obowiązków kierownika KFR przez dr. hab. Witolda Brzeskiego (kierownika Katedry

Biochemii) rozpoczął się niemalże trzydziestoletni okres kierowania KFR przez prof. Emila Nalborczyka (doc. dr Emil Nalborczyk został mianowany kierownikiem KFR w 1971 r.). W latach 1970–1990 w związku z kolejnymi reorganizacjami Katedry badania realizowano w zespołach, które zajmowały się odpowiednio fizjologią roślin: rolniczych, ogrodniczych i leśnych. Zespół fizjologii roślin rolniczych koncentrował się wokół tematyki fotosyntetycznej produktywności roślin. Działalność zespołu zajmującego się fizjologią roślin ogrodniczych pod kierownictwem prof. Zofii Starck skupiała się na zagadnieniach transportu asymilatów. Zespół fizjologii roślin drzewiastych kontynuował badania w zakresie foteriodycznej reakcji siewek drzew, fizjologii funkcjonowania żywych elementów drewna, produktywności fotosyntetycznej roślin i matematycznego modelowania wzrostu. Od lat 90. tematyką fizjologii roślin drzewiastych zajmowali się pracownicy na Wydziale Leśnym.

Dzięki staraniom kierownika Katedry prof. Emila Nalborczyka, od 1970 roku zapoczątkowano proces intensywnego wyposażania Katedry w nowoczesną aparaturę. Do końca lat 80. zakupiono analizatory gazowe, zestaw przenośnego sprzętu do pomiaru wymiany gazowej roślin, urządzenia do pomiaru struktury przestrzennej oraz bilansu energetycznego łąnu, chlorofilomierz i inną aparaturę przydatną w badaniach produktywności roślin. W latach 1981–1983 wybudowano pracownię fitotronową, a w 1990 roku dr Helena Gawrońska zorganizowała i wyposażała pracownię immunochemii fitohormonów, co zapoczątkowało badania nad rolą fitohormonów (głównie ABA) w reakcji roślin na suszę, chłód i przedziorki.

Od 1979 roku, w wyniku starań profesorów Włodzimierza Żelawskiego i Emila Nalborczyka, Katedra współuczestniczyła (wraz z V Wydziałem Polskiej Akademii Nauk oraz Zakładem

Fizjologii Roślin PAN) w wydawaniu czasopisma *Acta Physiologiae Plantarum*. W 1986 roku redaktorem czasopisma został dr Grzegorz Marszałkowski i pełnił tę funkcję do czasu przejścia na emeryturę w 2018 roku, również do tego roku redakcja czasopisma mieściła się w KFR. Obecnie *Acta Physiologiae Plantarum* jest własnością Instytutu Fizjologii Roślin im. Franciszka Górskiego PAN, a wydawcą jest Springer-Verlag.

Po przejściu prof. Nalborczyka na emeryturę w 1999 roku kierownikiem KFR został wybrany dr hab. Stefan Pietkiewicz. W 2000 roku w ramach reorganizacji SGGW Katedrę Fizjologii Roślin połączono z Katedrą Hodowli Roślin i Nasiennictwa. W 2003 roku kierownikiem Katedry została dr Renata Bogatek-Leszczyńska, która koordynowała przeprowadzkę Katedry z ul. Rakowieckiej do nowej siedziby Wydziału Rolnictwa i Biologii na Ursynowie. Katedra zyskała nowe sale laboratoryjne, fitotron, kamery w szklarni. Wraz z zatrudnieniem pracowników wywodzących się z Uniwersytetu Warszawskiego (dr Renaty Bogatek-Leszczyńskiej, dr Agnieszki Gniazdowskiej-Piekarskiej) zapoczątkowano w Katedrze nową tematykę badawczą związaną z rolą gazowych cząsteczek w regulacji kiełkowania nasion, metabolizmem reaktywnych form tlenu i azotu, mechanizmami działania związków allelopatycznych i fitotoksycznych. Ostatnie dwadzieścia lat funkcjonowania Katedry to unowocześnianie zaplecza badawczego (głównie w wyniku znacznych sukcesów pracowników w uzyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych na badania) oraz zmian w podejściu metodycznym do badanych aspektów fizjologii roślin, od klasycznych metod fizjologii roślin do szerokiego wykorzystania metod biochemicznych oraz biologii molekularnej.

Kierownikiem Katedry w latach 2005–2016 był prof. Sławomir Podlaski, od 2017 roku do dziś funkcję kierownika Katedry pełni dr Anita Wiśniewska. Obecnie KFR tworzy dziesięciu pracowników badawczo-dydaktycznych, dwóch pracowników technicznych oraz dwie osoby realizujące w Katedrze prace doktorskie. Dominująca tematyka badawcza KFR to fizjologia, biochemia i biologia molekularna nasion oraz metody poprawiania ich wartości siewnej. Pracownicy Katedry zajmują się również zagadnieniami związanymi z zastosowaniem pomiarów fluorescencji chlorofilu do określenia stanu fizjologicznego roślin i produktywnością fotosyntezy, metodami pobudzania nasion różnych gatunków roślin z wykorzystaniem niejonowych nanocząsteczek metali aXonnite, fitotoksycznością aminokwasów niebiałkowych, molekularnymi mechanizmami odpowiedzi roślin na nicianie pasożytnicze, identyfikacją fizjologicznych i molekularnych

markerów tolerancji na stres suszy u buraka cukrowego, fizjologią i biochemią roślin mięsożernych oraz udziałem jasmonianów w rozwoju generatywnym roślin. W ciągu ostatnich dziesięciu lat badania realizowano w ramach dwudziestu jeden projektów finansowanych głównie przez Narodowe Centrum Nauki, a wyniki badań w ciągu ostatnich pięciu lat opublikowano w ponad stu artykułach o zasięgu międzynarodowym.

Pracownicy KFR postanowili uczcić 100-lecie swojej jednostki poprzez organizację jubileuszowej konferencji naukowej „Fizjologia Roślin w XXI wieku”, która odbyła się w dniach 15–16 września 2022 roku. Konferencję objęło patronatem Polskie Towarzystwo Botaniczne w ramach ogłoszonego przez Senat RP Roku Botaniki. Pierwszy dzień konferencji dotyczył aktualnej działalności naukowej Katedry Fizjologii Roślin w nawiązaniu do jej stuletniej historii. Po przywitaniu zgromadzonych gości przez kierownika katedry dr Anitę Wiśniewską głos zabrał prorektor ds. dydaktyki prof. dr hab. Jarosław Gołębiowski, który przekazał również list gratulacyjny od rektora SGGW prof. dr. hab. Michała Zasady. Następnie pracownikom Katedry pogratulowała dyrektor Instytutu Biologii prof. Agnieszka Gniazdowska-Piekarska, która jest zarazem pracownikiem KFR od prawie dwudziestu lat. Dziekan Wydziału Rolnictwa i Ekologii prof. Irena Suwara podkreśliła długą wspólną historię Wydziału Rolniczego i Katedry Fizjologii Roślin. Na ręce kierownika Katedry wpłynęły również gratulacje i wyrazy uznania od dr. hab. Tomasza Kleibera, kierownika Katedry Fizjologii Roślin z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Referat o początkach nauczania fizjologii roślin w SGGW oraz o powstaniu i pierwszych latach działalności KFR wygłosił prof. Sławomir Podlaski – emerytowany pracownik katedry i jej były kierownik. Profesor Hazem Kalaji przybliżył lata powojenne funkcjonowania KFR, ze szczególnym naciskiem na badania dotyczące produktywności fotosyntetycznej roślin. Wskazał również na zmiany jakościowe w wykorzystywanej aparaturze badawczej od ogromnego, stosowanego pierwotnie w górnictwie, analizatora CO₂ do skomputeryzowanych i zminiaturyzowanych przenośnych urządzeń. Aktualną sytuację Katedry przybliżyła dr Anita Wiśniewska, podkreślając, że pomimo nielicznego składu osobowego, KFR jest skuteczna w pozyskiwaniu finansowania ze źródeł zewnętrznych. W wykładzie zamykającym pierwszą część konferencji dr hab. Urszula Krasuska, prof. SGGW przedstawiła w sposób popularnonaukowy oblicze toksycznych gazotransmiterów w fizjologii roślin. Po przerwie pracownicy KFR wygłosili krótkie referaty

Dawne i obecne szklarnie Katedry Fizjologii Roślin

dotyczące prowadzonych badań. Na zakończenie pierwszego dnia uczestnicy zostali zaproszeni na świętowanie przy jubileuszowym torcie. W obchodach wzięła udział nestorka Katedry prof. Zofia Starck związana z Katedrą przez całe życie naukowe, począwszy od obrony pracy magisterskiej w 1951 roku, uzyskanie stopnia doktora w 1960 roku, aż do przejścia na emeryturę w 1999 roku.

Do udziału w drugim dniu konferencji, która odbyła się w trybie online, zaproszono wybitnych naukowców z całego świata, którzy współpracują lub współpracowali z pracownikami KFR. Tę część konferencji otworzyła dr hab. Urszula Krasuska, prof. SGGW wykładem wprowadzającym zagranicznych gości w stuletnią historię Katedry na tle ostatnich stu lat historii Polski. Drugiego dnia konferencji zostały wygłoszone następujące referaty: Leslie Weston (Graham Centre Charles Sturt University, Australia): *Applications in the use of metabolic profiling in the study of plant interactions – a focus on allelopathy and interference*; Christophe Bailly (Sorbonne Université, Francja): *An overview of the role of ROS in seed biology: advances and prospects*; Françoise Corbineau (Sorbonne Université, Francja): *Oxygen, a key factor in energy metabolism and hormone signaling pathway involved in seed germination and dormancy regulation*; Francisco Javier Corpas (Estación Experimental del Zaidín, Hiszpania): *Functions of nitric oxide (NO) and hydrogen sulfide (H₂S) in higher plants*; Ian Max Møller (Aarhus University, Dania): *The plant mitochondrial proteome*; Shiguo Chen (Nanjing Agricultural University, Chiny): *Structure-based ligand design and discovery of novel tenuazonic acid derivatives with high herbicidal activity*; Fabrizio Araniti (Università degli Studi di Milano, Włochy): *Metabolic changes induced by Cuscuta campestris Yunck on the host species Artemisia campestris subsp. variabilis (Ten.) Greuter as a strategy for successful parasitization*; Filippo Bussotti (University of Firenze, Włochy): *Chlorophyll fluorescence studies between Poland and Italy*; Juan de Dios Alché Ramirez (Estación Experimental del

Zaidín, Hiszpania): *Reproductive biology in the olive tree: physiological, agronomical and biomedical implications*; Marek Petrivalsky (Palacky University, Republika Czeska): *Nitric oxide – a multitask player in plant interactions with pathogenic fungi and oomycetes*; Natalia Bykova (Cereal Research Centre Agriculture and Agri-Food, Kanada): *Proteogenomic and redox proteomic analysis of seed dormancy reveals phenotype- and genotype-associated signatures of pre-harvest sprouting resistance in hexaploid wheat*; Claudio Stasolla (University of Manitoba, Kanada): *Arabidopsis root apical meristem survival during hypoxia-induced waterlogging is determined by phytooglobin through nitric oxide and auxin*. Prelegenci z Uniwersytetu Paryskiego wspominali śp. prof. Renatę Bogatek-Leszczynską, która poprzez liczne staże była związana z tą francuską uczelnią.

Obecna kadra Katedry Fizjologii Roślin pragnie serdecznie podziękować poprzednim pokoleniom badaczy, pracownikom emerytowanym, w szczególności prof. Zofii Starck, śp. prof. Renacie Bogatek-Leszczynskiej, prof. Stefanowi Pietkiewiczowi, prof. Sławomirowi Podlaskiemu, których starania sprawiły, że KFR jest przyjaznym miejscem pracy badawczej i dydaktycznej.

dr Paweł Staszek
Instytut Biologii

Bibliografia

- Gej B., Pietkiewicz S., Starck Z. (2006). Historia Katedry Fizjologii Roślin, Wydawnictwo SGGW, Warszawa.
- Starck Z., Pietkiewicz S. (2016). Rozwój fizjologii roślin na tle 200 lat kształcenia rolniczego na ziemiach polskich. Od Instytutu Agronomicznego w Marymoncie do SGGW na Ursynowie, Wydawnictwo SGGW, Warszawa.
- Trzciniński W. (1954). Prof. dr Michał Korczewski, Postępy Nauki Rolniczej, 1(5), s. 134–136.

IV Krajowy Kongres Hydrologiczny

W dniach 21–23 września 2022 roku na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska odbył się IV Krajowy Kongres Hydrologiczny.

Uczestnicy IV Krajowego Kongresu Hydrologicznego

Głównym organizatorem wydarzenia było Stowarzyszenie Hydrologów Polskich (SHP). Patronat honorowy nad Kongresem objęli: minister infrastruktury Andrzej Adamczyk, rektor SGGW w Warszawie prof. dr hab. Michał Zasada oraz rektor Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie dr hab. inż. Sylwester Tabor, prof. URK. Sponsorami kongresu były firmy Scalgo oraz Pectore-Eco Sp. z o.o. Patronat medialny objęły *Gospodarka Wodna* oraz *Energetyka Wodna*.

Konferencję wspólnie otworzyli prezes SHP dr hab. inż. Andrzej Wałęga, prof. URK, rektor SGGW prof. Michał Zasada, prorektor ds. nauki SGGW prof. Tomasz Okruszko, reprezentujący także Komitet Gospodarki Wodnej PAN, oraz dziekan Wydziału Inżynierii Środowiska i Geodezji URK dr hab. inż. Leszek Książek, prof. URK.

Podczas sesji otwierającej ogłoszono wyniki XIV edycji konkursu im. Kazimierza Dębskiego na najlepszą pracę dyplomową z hydrologii oraz wręczono nagrody laureatom i dyplomy ich promotorom. Wykład otwierający dotyczący ryzyka powodziowego w zmieniającym się świecie wygłosił prof. dr hab. Zbigniew W. Kundzewicz z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W drugim dniu konferencji prof. dr hab. Ewa Bogdanowicz z Instytutu Geofizyki PAN zaprezentowała wykład pt. *Potrzeby, możliwości i ograniczenia wyznaczania charakterystyk projektowych przepływów maksymalnych*, a w ostatnim dniu prof. dr hab. Jerzy J. Niziński z French National Institute of Research for Sustainability

Development zapoznał uczestników Kongresu z *Zarządzaniem nawodnieniem sadu pomarańczowego na Synaju*.

Ważnymi elementami Kongresu były także sesje specjalne: poświęcona pamięci prof. Renaty Romanowicz, panel dyskusyjny nt. przepływów minimalnych oraz Forum Młodych Hydrologów, podczas którego studenci i doktoranci mogli podzielić się swoimi spostrzeżeniami odnośnie prowadzenia badań naukowych.

W konferencji uczestniczyło łącznie 99 osób reprezentujących uczelnie (m.in. SGGW, UW, UJ, URK, UMCS, UŁ, UŚ), instytuty (IGF PAN, IOŚ-PIB), sektor przedsiębiorstw oraz administrację wodną centralną i regionalną (IMGW-PIB, PGW Wody Polskie). W trakcie ośmiu sesji referatowych i jednej posterowej przedstawiono łącznie 46 prezentacji, które tematycznie zgrupować można w następujące zagadnienia: opady i odpływy, susze, wezbrania i powódzie, hydrologia małych zlewni, zarządzanie ryzykiem, jakość wód powierzchniowych, antropopresja, zmiany klimatu i ryzyko powodziowe, metody teledetekcyjne w hydrologii, prognozy hydrologiczne i systemy monitoringu. Wybrane prezentacje konferencyjne opublikowane zostały w serii: *Monografie Komitetu Gospodarki Wodnej PAN* (zeszyt 45, 2022).

dr inż. Adam Krajewski
Instytut Inżynierii Środowiska

Jubileusz 60-lecia Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu w świetle współpracy z SGGW

W dniu 3 października 2022 roku odbyły się uroczystości z okazji jubileuszu 60-lecia Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu.

W uroczystościach jubileuszowych wzięli udział przedstawiciele władz państwowych, parlamentarzysty oraz przedstawiciele władz samorządowych, a także muzealnicy z całego kraju. Z ramienia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w uroczystościach uczestniczyła kustosz Muzeum SGGW mgr Karolina Grobelska oraz obecni i emerytowani pracownicy naszej Uczelni, w tym prof. dr hab. Czesław Waszkiewicz – obecny przewodniczący Rady Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu, prof. dr hab. Krzysztof Krajewski – obecny sekretarz Rady Muzeum oraz grupa pracowników i doktorantów Instytutu Nauk Drzewnych i Meblarstwa SGGW w Warszawie.

Podczas popołudniowej gali osobom zasłużonym dla kultury i rozwoju Muzeum w Ciechanowcu zostały wręczone odznaczenia państwowe i resortowe. Przypomniano także najważniejsze wydarzenia z życia Muzeum w okresie minionych 60 lat jego działalności.

Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu powstało w 1962 roku z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Ciechanowca.

Przemówienie dyrektora Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu mgr Doroty Łapiak w czasie uroczystego otwarcia Centralnego Magazynu Zbiorów

Szczególne zasługi na tym polu położyło grono osób, wśród nich mgr Kazimierz Uszyński – późniejszy dyrektor Muzeum i Paweł Olszewski – miejscowy lekarz. Siedziba Muzeum znajduje się w zabytkowym pałacu z połowy XIX wieku, dawnej posiadłości rodziny Starzeńskich, który to w latach 1966–1969 został starannie odbudowany ze zniszczeń powstałych w wyniku działań wojennych. Muzeum jest instytucją kultury województwa podlaskiego wpisaną do Państwowego Rejestru Muzeów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W kształtowaniu rozwoju Muzeum, od samego początku jego istnienia, czynny udział brali przedstawiciele SGGW w Warszawie. Zaowocowało to podpisaniem porozumienia o objęciu przez naszą Uczelnię patronatu merytorycznego nad działalnością Muzeum. Pierwsza oficjalna umowa o współpracy została zawarta 12 maja 1983 roku, a jej sygnatariuszką ze strony SGGW była rektor prof. dr hab. Maria Joanna Radomska. Kolejnym aktem odnawiającym współpracę między placówkami jest dokument z dnia 22 sierpnia 2003 roku podpisany ze strony Uczelni przez rektora prof. dr hab. Tomasza Boreckiego.

Współpraca między SGGW w Warszawie a Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu cały czas pozostaje niezwykle ożywiona. Na przestrzeni lat wielu naszych profesorów zasiadało w Radzie Muzeum i piastowało w niej najwyższe funkcje. Jako przykład można wymienić obecny skład Rady Muzeum, którego przewodniczącym, nieprzerwanie od 2003 roku, jest prof. dr hab. Czesław Waszkiewicz, dr h.c. SGGW, sekretarzem Rady jest prof. dr hab. Krzysztof Krajewski, a członkami Rady byli rektorzy SGGW – prof. dr hab. Włodzimierz Kluciński, dr h.c. SGGW i prof. dr hab. Tomasz Borecki, dr h.c. SGGW. W minionych latach członkami Rady Muzeum byli także profesorowie naszej Uczelni, m.in. prof. dr hab. Ignacy Felicjan Tłoczek – pierwszy przewodniczący Rady Muzeum, prof. dr hab. Urszula Grzeszczak-Świetlikowska, prof. dr hab. Jerzy Morstin, prof. dr hab. Jan Tropiło i prof. dr hab. Mirosław Kleczkowski.

Członkowie bieżącej kadencji Rady Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu

Studenci Wydziału Technologii Drewna SGGW w czasie konserwacji obiektów muzealnych po pożarze w 2005 roku

Muzeum w Ciechanowcu gościło dwukrotnie wyjazdowe posiedzenia Senatu SGGW. Tutaj też były organizowane wystawy poświęcone historii SGGW, m.in. z okazji 200-lecia kształcenia rolniczego na ziemiach polskich naszej Uczelni. Podobne wystawy promujące działalność Muzeum Rolnictwa organizowano w budynku Biblioteki Głównej SGGW, przy dużym zaangażowaniu pracowników Muzeum SGGW pod kierunkiem kustosz mgr Karoliny Grobelskiej. Coroczne majowe święto naszej Uczelni – Dni SGGW – od wielu lat jest także miejscem stałej obecności naszych partnerów z Ciechanowca.

Na terenie zabytkowego pałacu w Ciechanowcu, będącego siedzibą Muzeum Rolnictwa, odbywały się wystawy twórczości naszych pracowników. Znamiennym przykładem są wernisaże prac prof. dr hab. Tomasza Motyla. Ostatnia taka wystawa, pod nazwą *Pastelowe wspomnienia: mój makro- i mikroświat*, odbyła się w kwietniu 2022 roku. W uroczystym otwarciu wystawy uczestniczyli przedstawiciele SGGW, m.in. prof. dr hab. Marcin Bańbura, prof. dr hab. Magdalena Chłopecka, prof. dr hab. Marian Binek oraz prof. dr hab. Czesław Waszkiewicz. Wraz z poprzednią wystawą prac w siedzibie Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu (*Z pastelowego pamiętnika prof. Tomasz Motyla* w 2008 roku) wernisaże prac prof. Tomasza Motyla wpisują się w tradycję współpracy naszej Uczelni i ciechanowieckiego Muzeum.

W siedzibie placówki znajdują się tablice pamiątkowe wmurowane ku czci profesorów naszej Uczelni: profesora Ignacego Felicjana Tłoczka oraz profesora Jana Tropiło. W czasie uroczystych obchodów jubileuszu 25-lecia Muzeum Weterynarii w 2007 roku na terenie Muzeum odsłonięto także popiersie byłego rektora SGGW prof. dr hab. Wiesława Bareja, dr. h.c. SGGW. Te symboliczne dowody pamięci utrwalają

dla przyszłych pokoleń wkład naszych profesorów w rozwój Muzeum.

Społeczność akademicka naszej Uczelni nigdy nie szczędziła wysiłku na rzecz rozwoju Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu. Przez kilkadziesiąt lat na terenie Muzeum odbywały się liczne praktyki i ćwiczenia praktyczne z zakresu techniki rolniczej studentów SGGW ówczesnego Wydziału Techniki Rolniczej i Leśnej, kontynuowane po zmianie nazwy na Wydział Inżynierii Produkcji. Od 2000 roku realizowano także coroczne zajęcia studentów Wydziału Technologii Drewna. W czasie trudnej próby historycznej, gdy w 2005 roku kilka obiektów budownictwa drewnianego zostało jednocześnie podpalonych, nie zabrakło naszych studentów, którzy udzielili pomocy w ratowaniu zabytków. Dzięki temu mogą one nadal cieszyć swoim naturalnym pięknem wszystkich, którzy zapragną zwiedzić ciechanowieckie Muzeum.

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników tej placówki, kierowanej przez dyrektora mgr Dorotę Łapiak, doskonale wykorzystało swoją szansę na rozwój. Sukcesywnie od ponad dwudziestu lat placówka modernizuje swoje zasoby i rozwija infrastrukturę muzealną. Obecnie Muzeum może poszczycić się Centralnym Magazynem Zbiorów, z salami wystawienniczymi i zapleczem dydaktyczno-konferencyjnym. Pomieszczenia te są udostępniane na potrzeby konferencji naukowych, warsztatów i zajęć praktycznych, także dla studentów i pracowników naszej Uczelni.

prof. dr hab. Krzysztof Krajewski
Instytut Nauk Drzewnych i Meblarstwa

Delegacja SGGW w Watykanie

Dwudziesta rocznica przyznania papieżowi Janowi Pawłowi II tytułu doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

W związku z dwudziątą rocznicą przyznania papieżowi Janowi Pawłowi II tytułu doktora honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego delegacja Uczelni, pod przewodnictwem rektora prof. dr. hab. Michała Zasady, w dniach 29.11–01.12.2022 roku przebywała w Rzymie, uczestnicząc w międzynarodowej konferencji naukowej pt. *Prawa człowieka w nauczaniu papieża Jana Pawła II*, zorganizowanej przez SGGW i Uniwersytet Roma Tre. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli dr hab. Przemysław Czarnek – minister edukacji i nauki oraz dr hab. Marcin Wiącek – rzecznik praw obywatelskich. Konferencja odbyła się 30 listopada w Auli Jana Pawła II przy kościele św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Rzymie. Wzięli w niej udział przedstawiciele środowisk naukowych z Polski i Włoch, a także przedstawiciele Ministerstwa Edukacji i Nauki, zastępca rzecznika praw obywatelskich, samorządowcy

Profesor dr hab. Michał Zasada z papieżem Franciszkiem

oraz polscy księża pracujący w Rzymie z rektorem kościoła św. Stanisława BM ks. prałatem dr. Pawłem Ptasznikiem na czele. Konferencję zaszczyli swoim udziałem JE Ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej Adam Kwiatkowski oraz radca Ambasady RP we Włoszech dr Anna Kurdziel. Uczestnicy konferencji wysłuchali wystąpień dr. hab. Przemysława Czarnka oraz prof. dr. hab. Marcina Wiącka.

Przedmiotem debaty naukowej podczas konferencji były kwestie praw i wolności człowieka eksponowane w nauce społecznej Papieża Polaka, a także ich aktualność i znaczenie w dzisiejszych czasach. W swoim wystąpieniu rektor SGGW prof. Michał Zasada powiedział: „Dwadzieścia lat temu społeczność akademicka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie dostąpiła wielkiego zaszczytu – 11 stycznia 2002 roku, w pięknej scenerii Auli Klementyńskiej, papież Jan Paweł II odebrał z rąk ówczesnego rektora SGGW prof. Włodzimierza Klucińskiego dyplom doktora honoris causa naszej Alma Mater. To wyjątkowe wydarzenie na zawsze zapisało się na kartach ponad dwustuletniej historii SGGW, która pozostaje jedyną polską akademicką uczelnią rolniczą obdarzoną tym szczególnym wyróżnieniem. Ojciec Święty jako wielki humanista i człowiek głębokiej wiedzy bardzo często zastanawiał się nad rolą i przyszłością uniwersytetu, który postrzegał jako miejsce powołane do odkrywania i służenia prawdzie oraz do »kształtowania umysłów i serc«. Zwracał szczególną uwagę na to, jak wielkie znaczenie w rozwoju każdego narodu ma autorytet moralny środowiska akademickiego. To ono powinno być bowiem dostatecznie kompetentne, by wskazywać społeczeństwu standardy postępowania i być »źródłem«, z którego wiedzy i doświadczeń może korzystać poszukująca odpowiedzi jednostka”. W wygłaszanych referatach naukowych podczas sesji plenarnej oraz wystąpień w ramach panelu dyskusyjnego wskazywano na aktualność nauczania Jana Pawła II w odniesieniu do współczesnego postrzegania godności człowieka w filozofii, naukach prawnych i ekonomicznych.

Jednym z planowanych rezultatów konferencji naukowej zorganizowanej w Rzymie będzie wydana w 2023 roku monografia naukowa, upowszechniająca współczesną

Od lewej: rektor SGGW Michał Zasada, ambasador Adam Kwiatkowski i ksiądz Paweł Ptasznik

myśl naukową o prawach człowieka w świetle poglądów i nauczania Jana Pawła II.

Podczas audiencji generalnej uczestników konferencji z polskich i zagranicznych uniwersytetów pozdrowił Ojciec Święty Franciszek. Do przedstawicieli z Polski zwrócił się słowami: „Serdecznie pozdrawiam pielgrzymów polskich, szczególnie przedstawicieli Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego z Warszawy i z powiatu bialskiego, uczestniczących w konferencji zatytułowanej *Prawa człowieka w nauczaniu Jana Pawła II*. Niech Matka Boża, która towarzyszy naszej adwentowej drodze, wyprasza Wam i wszystkim obecnym dar serca otwartego na Boga i drugiego człowieka. Z serca Wam błogosławię”. Po zakończeniu audiencji Papież Franciszek

Uczestnicy konferencji *Prawa człowieka w nauczaniu Jana Pawła II*

spotkał się z uczestnikami konferencji. Rektor naszej Alma Mater przekazał Ojcu Świętemu życzenia od społeczności akademickiej SGGW.

Delegacja SGGW wzięła także udział w mszy św. odprawionej w języku polskim przez kardynała Konrada Krajewskiego w bazylice św. Piotra przy grobie św. Jana Pawła II. Po nabożeństwie Rektor SGGW złożył kwiaty na grobie Papieża Polaka.

Podczas wizyty w Rzymie władze SGGW spotkały się z władzami Uniwersytetu Roma Tre w celu omówienia przyszłej współpracy, zarówno w zakresie wspólnych projektów naukowych, jak i wymiany studentów, doktorantów oraz kadry naukowej i administracyjnej. Rektor rzymskiego uniwersytetu prof. Massimiliano Fiorucci podkreślił znaczenie interdyscyplinarności badań prowadzonych w obu uczelniach i wskazał możliwość współpracy w zakresie nauk o życiu, społecznych i technicznych.

15 lat minęło – jubileusz działalności Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW

Dnia 7 grudnia 2022 roku w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie miał miejsce koncert galowy z okazji piętnastolecia powstania Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW.

Wydarzenie odbyło się pod honorowym patronatem Jego Magnificencji Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego prof. dr. hab. Michała Zasady, a także dyrektora generalnego Lasów Państwowych Pana Józefa Kubicy. Patronat medialny nad wydarzeniem objęło Polskie Radio RDC. Koncert, w którym Orkiestra zaprezentowała przekrój swojej działalności, był jednocześnie okazją do wspomnień związanych z jej powstaniem.

Orkiestra Reprezentacyjna Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie jest akademicką orkiestrą koncertową i jednocześnie jednostką administracji centralnej SGGW. Pierwsze spotkanie organizacyjne dla osób chętnych do wzięcia udziału w tym przedsięwzięciu odbyło się 7 listopada 2007 roku. Powstanie Orkiestry było inicjatywą studentów, przy bardzo dużym wsparciu ówczesnych władz Uczelni. Ważną rolę w jej powstaniu odegrał Rafał Duda (wiceprzewodniczący Rady Uczelnianej Samorządu Studentów SGGW) oraz Dawid Olewnicki (także działacz RUSS SGGW). Pierwszym dyrygentem Orkiestry został maestro Łukasz Wojakowski. Regularne próby rozpoczęły się w marcu 2008 roku, a pierwszy publiczny koncert odbył się 16 maja 2008 roku podczas Dni SGGW. Uroczystej inauguracji działalności Orkiestry dokonał rektor prof. dr hab. Tomasz Borecki wraz z prorektorem ds. dydaktyki prof. dr hab. Krystyną Gutkowską. W momencie powstania Orkiestra była pierwszą w Warszawie i trzecią w Polsce amatorską dętą orkiestrą akademicką. Przez lata skład osobowy Orkiestry znacznie się powiększył – podczas pierwszego koncertu wystąpiło osiemnastu muzyków, obecny skład Zespołu liczy natomiast blisko pięćdziesiąt osób. Od 2015 roku funkcję dyrygenta pełni maestro Tomasz Labuń, który jednocześnie jest kompozytorem i aranżerem wielu utworów wykonywanych przez Orkiestrę.

Od samego początku Orkiestra współpracuje z wieloma zespołami i instytucjami kulturalnymi z całej Polski. Umożliwia

szeroki rozwój muzyczny oraz kulturalny studentom zarówno z SGGW, jak i innych warszawskich uczelni. Poprzez swoje działania przyczynia się m.in. do promocji muzyki polskiej oraz kultywowania tradycji narodowych. Muzycy Orkiestry to głównie studenci oraz absolwenci SGGW, a także studenci innych warszawskich uczelni. Występują tu zarówno zawodowi muzycy i absolwenci szkół muzycznych, jak też muzycy amatorzy, którzy, zanim przyjechali studiować i pracować w Warszawie, koncertowali w różnych orkiestrach dętych działających w całej Polsce. Przez blisko piętnaście lat pracy scenicznej Orkiestra wzięła udział w bardzo wielu

przedsięwzięciach muzycznych, występując w Polsce i za granicami kraju (m.in. na festiwalach w Grecji i Macedonii). Do ważnych osiągnięć należą występy podczas uroczystości uczelnianych, w tym podczas obchodów 200-lecia powstania Uczelni (koncert w amfiteatrze w Łazienkach Królewskich), oraz występy w licznych uroczystościach państwowych i kościelnych. Orkiestra dwukrotnie wystąpiła na deskach Teatru Roma. W 2013 oraz 2018 roku wzięła udział w mazowieckim konkursie orkiestr dętych pod patronatem marszałka województwa mazowieckiego, zdobywając dwukrotnie Grand Prix konkursu. Z zespołem koncertowali uznani polscy artyści, m.in.: Urszula Piwnicka, Jacek Kawalec, Robert Szpręgiel, Leszek Świdziński, Łukasz L.U.C. Rostkowski, Janusz Szrom, Kuba Jurzyk, Barry Solone oraz soliści Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego. W uznaniu wysokiego poziomu muzycznego Orkiestry SGGW w 2018 roku Wydział Dyrygentury Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie skierował swoich studentów do odbycia w niej praktyk. Ostatnie kilka lat działalności Orkiestry SGGW to wejście na ogólnopolską estradę muzyczną, czego przykładem były np. występy podczas gali rozdania nagród Fryderyki 2016

w Teatrze Polskim w Warszawie i w programie telewizyjnym *Kulturalni PL* w TVP Polonia. W 2017 roku w Orkiestrze opracowano autorski program *Wzdłuż Wisły*, w którym to w nowych aranżacjach przedstawiono zapomniane pieśni związane z rzeką Wisłą. Było to jednocześnie pokłosie wygranego przez SGGW konkursu organizowanego z okazji Roku Rzeki Wisły przez Urząd m.st. Warszawy. W 2020 roku Orkiestra wydała swój pierwszy profesjonalny teledysk pt. *Julijanna*, do którego muzyka pochodziła ze wspomnianego powyżej autorskiego programu.

Należy podkreślić, że tak duży rozwój Zespołu nie byłby możliwy bez wsparcia władz uczelni na przestrzeni 15 lat funkcjonowania Orkiestry.

Wierzmy, że następne lata przyniosą nieprzerwaną satysfakcję z działalności naszego Zespołu, który, odnosząc kolejne sukcesy, będzie przyczyniał się do promocji naszej Alma Mater, dostarczając jednocześnie wiele niezapomnianych muzycznych wrażeń.

dr hab. inż. Dawid Olewnicki

kierownik Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW

Koncert jubileuszowy Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych i resortowych oraz dyplomów doktorom habilitowanym i promocja doktorów

Przemówienie JM Rektora prof. dr. hab. Michała Zasady

W dniu 16 marca 2023 roku odbyła się w SGGW uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych i resortowych oraz dyplomów doktorom habilitowanym i promocja doktorów.

Panie Ministrze, Magnificencje, Szanowni Państwo!

Uroczystość wręczenia dyplomów doktora habilitowanego i promocja doktorska to dla naszej Uczelni bardzo ważne wydarzenie. Świadczy bowiem o jej potencjale naukowym i jest dobrym prognostykiem na przyszłość. Patrząc na licznie zebranych w Auli Kryształowej głównych bohaterów dzisiejszego święta, mogę śmiało powiedzieć, że nasza uczelniana wspólnota ma powód do dumy.

Zgodnie z tradycją akademicką uroczystości ogłosimy nazwiska tych, którzy za swój życiowy cel obrali rozwój i samodoskonalenie, poszerzanie horyzontów i wytrwałe dążenie do tego, by za pomocą „szkiełka i oka” zrozumieć, jaki jest otaczający nas świat.

Podziękujemy także tym przedstawicielom naszej Alma Mater, których wyjątkowa aktywność i wysiłek wkładany w codzienne działania na rzecz rozwoju SGGW zostały dostrzeżone i wyróżnione odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Szanowni Doktorzy Habilitowani, Drodzy Doktorzy!

Serdecznie Państwu gratuluję naukowego awansu, na który z zaangażowaniem przez lata pracowaliście. Osiągnięcie kolejnego etapu zawodowego rozwoju, jest to więc w Waszym życiu szczególny moment, który otwiera nowe możliwości i wierzę, że uda się Państwu wykorzystać z pożytkiem nie tylko dla Was samych, ale przede wszystkim dla dobra nauki.

Szanowni Doktorzy Habilitowani!

Witam Państwa w gronie samodzielnych pracowników nauki! Uzyskanie stopnia doktora habilitowanego to powód do radości i dumy. Przed Państwem wiele wyzwań, nowych doświadczeń, ale również duża odpowiedzialność za przyszłość nauki i jej reprezentantów.

Bądźcie świadomi, że od Was (tak jak od siebie) będziemy oczekiwać i wymagać więcej, ale również Wy sami bądźcie wobec siebie krytyczni i wymagający. Niech dotychczasowe osiągnięcia Was nie zadowolają, lecz motywują do podejmowania kolejnych inicjatyw.

W dobie powszechnego braku autorytetów to Państwa postawa i dokonania powinny służyć społeczeństwu za drogowskaz postępowania. Świat stoi w obliczu wielkiej niewiadomej – skomplikowana sytuacja geopolityczna, widmo katastrofy ekologicznej i zagrożenia epidemiczne stały się niestety naszą codziennością. Zdajemy sobie sprawę z tego, że rozwiązywanie tych problemów z pewnością nie będzie ani łatwe, ani szybkie.

Istnieje jednak szansa na zażegnanie kryzysu, pod warunkiem, że podejmowane działania oparte będą na rzetelnej wiedzy i wiarygodnych badaniach, przewidujących skutki podejmowanych decyzji. Potrzebni są więc przedstawiciele nauki – specjaliści, którzy wskażą optymalną drogę do sprawnego i korzystnego rozwiązania problemów współczesności.

Życzę Państwu, aby działalność naukowa sprawiała Wam satysfakcję i była fascynującą przygodą, na spotkanie

z którą każdego dnia z jednakowym zapałem wyruszyście. Świadomość odpowiedzialności za przyszłość nauki niech dopinguje Państwa do realizacji śmiałych, nowatorskich projektów, z których efektów wszyscy będziemy mogli być dumni.

Drodzy Doktorzy!

Stoicie u progu kariery naukowej. Nie traćcie więc zapału i już od dziś szukajcie nowych wyzwań, śmiało podążając w obranym kierunku badawczym. Jesteście nadzieją nauki, a od poziomu Waszego zaangażowania zależy, czy staniecie się też istotnym „impulsem” do jej dynamicznego rozwoju. Wasza praca naukowa, dociekania i starania mogą bowiem przyczynić się do poznania dotąd nieodkrytych tajemnic świata. Swoją postawą, przestrzeganiem zasad i hołdowaniem akademickim wartościom, które za chwilę potwierdzicie rotą ślubowania, powinniście dawać przykład kolejnym pokoleniom młodych ludzi, którzy będą się inspirować Waszymi dokonaniem.

Życzę Państwu, aby nigdy nie zabrakło Wam ciekawości i pasji, będących motorem naukowych poszukiwań. Niech nie ograniczają Was niepowodzenia czy napotykanne trudności. Wyznaczcie sobie cel i konsekwentnie pracujcie nad jego osiągnięciem. Gwarantuję Wam, że satysfakcja, którą odczujecie, gdy zamierzenie uda się z sukcesem zrealizować, napędzi Was do kolejnych działań. Nic tak bowiem nie motywuje do sukcesu jak radość z sukcesu już odniesionego. Życzę zatem Państwu jak najwięcej sukcesów, zarówno w pracy zawodowej, jak i w sferze osobistej.

Słowa podziękowań kieruję do promotorów dzisiejszych doktorów.

Szanowni Państwo,

gratuluję wychowanków! Sądzę, że nasza uroczystość to wyjątkowe wydarzenie także dla Państwa. Jest dowodem, że chęć dzielenia się wiedzą i umiejętność zainteresowania tematem badawczym może pięknie „owocować” i przynieść bardzo dobre wyniki. Wasi podopieczni, kierując się Waszymi wskazówkami, osiągnęli swój sukces. Bardzo Państwu za opiekę nad nimi dziękuję i proszę, abyście ich nadal wspierali, służąc cenną radą i swoim bogatym doświadczeniem.

Serdecznie dziękuję rodzinom i bliskim wszystkich bohaterów dzisiejszego święta. Bez Państwa obecności i wsparcia ich zamierzenia i plany byłyby trudniejsze do realizacji, a dokonania i sukcesy z pewnością nie cieszyły tak bardzo, gdyby nie mogły być świętowane w gronie najbliższych osób.

Szczególne wyrazy uznania i podziękowania kieruję do przedstawicieli naszej Uczelni, którzy dziś zostaną uhonorowani odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Dobre funkcjonowanie i harmonijny rozwój naszej Alma Mater jest konsekwencją Państwa oddania działaniom na rzecz Uczelni. Bez Państwa wiedzy, codziennej aktywności, umiejętności pracy zespołowej i wspólnego dążenia do umacniania pozycji Uczelni, z pewnością nie udałooby się zbudować silnej marki, jaką jest obecnie Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego.

Serdecznie Państwu za to zaangażowanie dziękuję. Życzę wszystkim odznaczonym, by kolejne lata przyniosły Państwu wiele satysfakcji i obfitowały w sukcesy osobiste i zawodowe.

Drodzy Goście!

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego ma to szczęście, że skupia społeczność, dla której wartością nadrzędną jest jej dobro. Wysoka jakość działalności badawczej, dynamicznie rozwijana współpraca ze światowymi ośrodkami naukowymi, atrakcyjna oferta dydaktyczna, wysokie lokaty w międzynarodowych rankingach szkół wyższych – to wszystko zasługa przedstawicieli społeczności SGGW. Sukcesy, z których należy się cieszyć i, przy okazji takich uroczystości jak dzisiejsza, z dumą pochwalić.

Z tego powodu miło mi poinformować Państwa, że Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego z sukcesem przystąpiła do inicjatywy Uniwersytetu Europejskiego UNIGreen, czyli sojuszu ośmiu europejskich uczelni wiodących w obszarach agro, bio i life sciences. Kilka dni temu w Modenie odbył się pierwszy doroczny szczyt UNIGreen, podczas którego rektorzy uczelni wchodzących w skład sojuszu podpisali oficjalny akt, powołujący Zgromadzenie Ogólne UNIGreen i określający główne zadania i sposób funkcjonowania – *Deklarację ustanowienia UNIGreen – Zielonego Uniwersytetu Europejskiego*.

Podstawowymi założeniami idei „uniwersytetów europejskich” są wspólne działania oparte na długoterminowej strategii w obszarze kształcenia, realizowanej w europejskim „kampusie”, w ramach którego studenci, doktoranci i pracownicy będą mogli kształcić się, prowadzić badania, pracować lub świadczyć usługi we wszystkich instytucjach partnerskich, wykorzystując podejście multidyscyplinarne i międzysektorowe.

Projekt ma na celu wspieranie „zielonej transformacji”; intensyfikowanie działań innowacyjnych i wzmacnianie rozwoju regionalnego z wykorzystaniem najnowocześniejszych rozwiązań; budowanie silnych powiązań między edukacją,

badaniami naukowymi, innowacjami technologicznymi i usługami na rzecz społeczeństwa opartego na wiedzy oraz promowanie otwartej wspólnoty edukacyjnej na zasadach równości i różnorodności.

W ramach sojuszu „uniwersytetów europejskich” nasza Uczelnia podpisała również umowę o współpracy akademickiej „Solidarni z Ukrainą”, na mocy której będziemy wspierać studentów, doktorantów i naukowców z partnerskich uniwersytetów: National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine z Kijowa oraz Podillia State University z Kamieńca Podolskiego.

Angażujemy się również w pomoc w przywracanie potencjału rekreacyjnego zniszczonych wojną lasów naszych wschodnich sąsiadów. Naukowcy z Instytutu Nauk Leśnych prowadzą finansowany w ramach funduszy wyszehradzkich projekt, którego celem jest opracowanie i próba wdrażania strategii odbudowy zniszczonych obszarów leśnych dotkniętych klęskami żywiołowymi oraz zdestabilizowanych w wyniku szkodliwej działalności człowieka.

Wypełniając swoją misję i realizując strategię umiędzynarodowienia nauki i dydaktyki, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego nawiązuje coraz szerszą współpracę z ośrodkami naukowymi na całym świecie. Nieustannie pracujemy nad promowaniem atrakcyjnej oferty naszej Uczelni, prezentując ją podczas spotkań z zagranicznymi partnerami. W ostatnim czasie odwiedzili nas m.in. ambasador Stanów Zjednoczonych Mark Brzeziński, minister spraw zagranicznych Tanzanii dr Stergomena Tax oraz delegacje przedstawicieli wielu zagranicznych uczelni.

Naszym niewątpliwym sukcesem są uzyskane kategorie naukowe A w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu i jakości, ekonomia i finanse, nauki socjologiczne oraz zootechnika i rybactwo, a także uzyskanie przez kierunek architektura krajobrazu, realizowany na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska, prestiżowego wyróżnienia *Recognition of Landscape Architecture programme*, nadanego przez Międzynarodową Federację Architektury Krajobrazu (IFLA Europe). Akredytacja ta jest dowodem na to, że program oferowany na studiach wpisuje się w obowiązujące na europejskich uczelniach najnowsze trendy kształcenia młodych architektów krajobrazu.

Powodem do dumy jest także informacja, że według zestawienia Elsevier i Uniwersytetu Stanforda, opublikowanego w październiku ubiegłego roku, nasi pracownicy naukowcy znaleźli się w grupie najczęściej cytowanych autorów na świecie.

Osiąganiu tak dobrych wyników, a co za tym idzie dynamicznemu rozwojowi działalności naukowej, sprzyjają

z pewnością takie inicjatywy jak zorganizowany w SGGW w pierwszych dniach lutego ScienceWeek 2023. Podczas tygodniowego wydarzenia pracownicy naukowcy i doktoranci mieli okazję zapoznać się m.in. z bogatą ofertą naukowych baz danych umożliwiających dostęp do najnowszej literatury światowej; możliwościami narzędzi bibliometrycznych służących do analizy dorobku naukowego i budowania własnej pozycji w świecie nauki oraz funkcjonalnością Bazy Wiedzy SGGW związaną z dokumentowaniem i widocznością dorobku naukowego pracowników.

A jutro w SGGW będziemy mieli zaszczyt gościć laureata Nagrody Nobla w dziedzinie fizjologii lub medycyny z 2019 roku, lekarza i biologa molekularnego, sir Petera Ratcliffa, który wygłosi wykład pt. *Molecular insights into the sensing of oxygen*. Wydarzenie jest otwarte, ale, ze względu na ograniczoną liczbę miejsc w Auli Kryształowej, uczestnictwo w nim jest możliwe po wcześniejszej rejestracji.

Szanowni Państwo!

Rozpoczynając swoje wystąpienie, wspominałem o roli autorytetów. To truizm, ale warto powtarzać, że każda dziedzina życia ich potrzebuje. I choć autorytet jako taki bywa różnie postrzegany, a ostatnimi czasy wykorzystywany głównie jako „element do stałego podważania”, tylko po to, aby swoim „poczynaniom” nadać odpowiednio wysoką rangę, to jednak jest kluczowy w prawidłowym funkcjonowaniu społeczeństwa.

Nie można więc nie dostrzec jego znaczenia w świecie nauki, której przyszłość spoczywa w Państwa rękach! To Wy będziecie decydować o tempie i kierunku jej rozwoju, której przyszłość spoczywa w Państwa rękach. Macie do dyspozycji nowoczesne technologie i różnorodne możliwości prowadzenia prac naukowo-badawczych, dlatego możecie zrobić wiele dobrego.

Czerpcie ze światowego potencjału naukowego, inspirujcie się dokonaniem poprzedników i dbajcie o to, by środowisko akademickie nie utraciło należnego mu miejsca naukowego eksperta, który swoją rozległą wiedzą, pragmatycznym podejściem do zagadnień badawczych i umiejętnym propagowaniem swych dokonań, zasługuje na społeczny szacunek i miano autorytetu. Autorytetu, którego współcześnie tak bardzo nam brakuje.

Życzę, aby dzięki wytrwałości, dążeniu do wyznaczonego celu i innowacyjnym pomysłom udało się Państwu, może już w zupełnie niedalekiej przyszłości, dostąpić przywileju uznania przez ogół za autorytet w swojej dziedzinie wiedzy.

Wszystkim Państwu serdecznie tego życzę!

Wręczenie odznaczeń państwowych i resortowych oraz dyplomów doktorom habilitowanym i promocja doktorów

Na podstawie art. 138 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o orderach i odznaczeniach postanowieniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy odznaczeni zostali:

Złotym Krzyżem Zasługi

- dr inż. Danuta Gajewska
- prof. dr hab. Anna Rekiel

Srebrnym Krzyżem Zasługi

- dr hab. Hanna Górńska-Warsewicz, prof. SGGW
- dr hab. Joanna Gruszczńska, prof. SGGW
- dr hab. Anna Harton
- prof. dr hab. Mohamed Hazem Kalaji
- prof. dr hab. Magdalena Król

Brązowym Krzyżem Zasługi

- dr inż. Katarzyna Fiszdon

Medalem Złotym Za Długoletnią Służbę

- prof. dr hab. Marta Aleksandrowicz-Trzcińska
- prof. dr hab. Marcin Bańbura
- prof. dr hab. Stanisław Błażej
- mgr inż. Jan Cegiełka
- dr Łukasz Chachulski
- dr hab. Włodzimierz Chojnacki, prof. SGGW
- Elżbieta Gniazdowska
- dr inż. Sławomir Janakowski
- mgr inż. Jerzy Jaworski
- Stanisław Kalinowski
- dr hab. Franciszek Kampka, prof. SGGW
- prof. dr hab. Eugeniusz Koda
- dr hab. Ryszard Kozera, prof. SGGW
- dr hab. Lucyna Kozłowska, prof. SGGW
- mgr inż. Anna Krzosek
- dr Wojciech Kurek
- prof. dr hab. Tadeusz Moskalik
- Grażyna Pierz
- prof. dr hab. Wiesław Przybylski

Władze Uczelni i grono promotorów

- dr hab. Aurelia Radzik-Rant, prof. SGGW
- dr Anna Rajfura
- mgr inż. Marta Romać
- prof. dr hab. Henryk Runowski
- dr hab. Wojciech Sas, prof. SGGW
- dr hab. Irena Suwara, prof. SGGW
- Alina Wolny
- dr hab. Dariusz Wrona
- Hanna Załęska

Medalem Srebrnym Za Długoletnią Służbę

- dr inż. Tomasz Bakoń
- dr Iwona Błaszczak
- dr inż. Adam Byk
- mgr inż. Jacek Gładecki
- dr hab. Ewa Jakubczyk, prof. SGGW
- dr hab. Andrzej Jędruchiewicz, prof. SGGW

- dr hab. Stanisław Kalisz
- dr hab. Paweł Kozakiewicz, prof. SGGW
- dr hab. Przemysław Litwiniuk
- dr hab. Katarzyna Marciniak-Łukasiak, prof. SGGW
- dr Monika Mikulska
- dr inż. Sławomir Orzechowski
- dr hab. Michał Skibniewski
- dr Ewa Stawicka
- dr hab. Mirela Tulik, prof. SGGW
- dr Jacek Wilczak
- dr hab. Dariusz Włodarek, prof. SGGW
- dr Joanna Wrzesińska-Kowal
- dr hab. Edyta Zdunek-Zastocka
- dr hab. Małgorzata Ziarno, prof. SGGW

Medalem Brązowym Za Długoletnią Służbę

- dr inż. Andrzej Brandyk
- dr Anna Długozima
- dr hab. Nina Drejerska, prof. SGGW
- mgr inż. Justyna Dzieciot
- prof. dr hab. Dominika Głąbska
- dr hab. Marcin Gołębiowski, prof. SGGW
- prof. dr hab. Dominika Guzek
- dr Kinga Kimic
- dr inż. Tomasz Królikowski
- dr Beata Michalska-Klimczak
- mgr inż. Tomasz Minkowski
- dr Ewa Papierowska
- dr hab. Maja Radziemska, prof. SGGW
- dr hab. Anna Sadowska
- dr inż. Adrian Stelmasiak
- dr hab. Marzena Sujkowska-Rybkowska
- dr hab. Łukasz Uzarowicz, prof. SGGW
- dr inż. Michał Wasilewicz
- dr hab. Marcin Wysokiński, prof. SGGW
- dr Serhiy Zabolotnyy
- dr Jan Zawadka

Medalem Komisji Edukacji Narodowej

- prof. dr hab. Grzegorz Bartoszewski
- dr Rafał Boguszewski
- prof. dr hab. Ewa Domian
- dr inż. Ewa Fürstenberg
- dr Monika Jurewicz
- dr inż. Elżbieta Kubrak
- dr hab. Mariusz Maciejczak, prof. SGGW
- prof. dr hab. Mariusz Mamiński

- dr hab. Ryszard Oleszczuk, prof. SGGW
- prof. dr hab. Ewa Osińska
- dr Agnieszka Pawluk-Skrzypek
- dr Jan Słósz
- prof. dr hab. Wojciech Stępień
- dr hab. Barbara Tomczyk, prof. SGGW
- dr inż. Małgorzata Wdowska

W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej aktu dekoracji dokonał dyrektor generalny Ministerstwa Edukacji i Nauki Sławomir Adamiec, któremu towarzyszył Jego Magnificencja Rektor prof. dr hab. Michał Zasada.

W dalszej części uroczystości odbyło się wręczenie dyplomów doktorom habilitowanym. Dyplom otrzymało ośmiu doktorów habilitowanych, w tym pięciu pracowników SGGW:

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo otrzymała:

- Danuta Kaczorek

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne otrzymał:

- Patryk Tadeusz Krzemiński

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie weterynaria otrzymali:

- Agnieszka Jackowska-Tracz
- Michał Konrad Krzysiak

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo otrzymała:

- Olga Karolina Kosakowska (dyplom uznania)

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria lądowa i transport otrzymała:

- Anna Maria Szymczak-Graczyk

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie nauki leśne otrzymał:

- Tomasz Ożyhar

Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse otrzymał:

- Dawid Olewnicki

Podczas uroczystości wypromowanych zostało także 49 doktorów, w tym 15 pracowników SGGW:

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo otrzymali:

- Aleksandra Barbara Radawiec (dyplom uznania)
- Dominik Kamil Ptasieński
- Agnieszka Andrusiak (dyplom uznania)
- Aneta Anna Kutkowska (dyplom uznania)
- Marta Matusiewicz (dyplom uznania)
- Katarzyna Maria Dębska
- Alicja Monika Siuda (dyplom uznania)
- Katarzyna Pruska

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie weterynaria otrzymali:

- Tomasz Domoradzki (dyplom uznania)
- Łukasz Paweł Kiraga (dyplom uznania)
- Olga Maria Drewnowska-Szczepakowska
- Żaneta Dziegolewska-Sokołowska (dyplom uznania)
- Paula Patrycja Kielbik (dyplom uznania)
- Michał Majewski
- Agata Moroz-Fik (dyplom uznania)
- Katarzyna Jadwiga Kraszewska

Stopień doktora w dziedzinie nauk weterynaryjnych w dyscyplinie weterynaria otrzymał:

- Wojciech Paweł Sokołowski

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie nauki leśne otrzymali:

- Eliza Konofalska
- Rafał Sebastian Cieślak (dyplom uznania)
- Natalia Korcz (dyplom uznania)

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo otrzymali:

- Petr Berko
- Maciej Julian Łepkowski
- Anna Wilczyńska
- Agnieszka Skarzyńska (dyplom uznania)
- Kinga Cichocka
- Jan Michał Stefaniak (dyplom uznania)
- Hanna Katarzyna Szumilas-Kowalczyk
- Agnieszka Ilona Stasiak (dyplom uznania)

Stopień doktora w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka otrzymał:

- Wojciech Zygmunt Ciężkowski

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie nauki leśne otrzymali:

- Patryk Maciej Król
- Florentyna Maria Akus-Szylberg (dyplom uznania)
- Conrad M. Sala (dyplom uznania)

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo otrzymali:

- Arkadiusz Matuszewski (dyplom uznania)
- Hubert Kmieć
- Krzysztof Janus
- Wioleta Goździejewska

Stopień doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse otrzymali:

- Maria Izabela Zych-Lewandowska
- Maria Antonina Rysz
- Joanna Katarzyna Stefańczyk
- Maksymilian Jan Bąk
- Dominika Marta Urbańczyk (dyplom uznania)
- Przemysław Wojciech Suchodolski

Stopień doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia otrzymali:

- Grzegorz Tomasz Pogorzelski (dyplom uznania)
- Monika Maria Hanula
- Olaf Horbańczuk
- Maksymilian Czczotko

Stopień doktora w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria mechaniczna otrzymali:

- Jarosław Tomasz Margielski
- Weronika Tulej

Stopień doktora w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie informatyka techniczna i telekomunikacja otrzymała:

- Sylwia Katarzyna Sachowiak

Noblista inspiruje młodych naukowców, studentów i licealistów w SGGW

W piątkowe popołudnie 17 marca 2023 roku sir Peter J. Ratcliffe wygłosił wykład pt. *Molecular insights into the sensing of oxygen* przed tłumnie zgromadzonymi w Auli Kryształowej słuchaczami.

Od lewej: prof. dr hab. Michał Zasada, prof. Peter J. Ratcliffe, dr hab. Marta Mendel, prof. SGGW

Prelegent zaprezentował podstawy odkrycia, za które w 2019 roku otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie fizjologii lub medycyny. Podczas wykładu została przedstawiona niezwykle, ponad 100-letnia inspirująca historia mająca swój początek na początku XX wieku (pierwsze odkrycia), a kończąca się molekularnymi dowodami pokazującymi mechanizmy detekcji tlenu w komórkach.

Peter J. Ratcliffe, William G. Kaelin Jr. oraz Gregg L. Semenza zostali uhonorowani Nagrodą Nobla za odkrycie procesów komórkowych wyczuwania stężenia tlenu w środowisku i adaptowania się do zmian. Dzięki результатам badań nagrodzonych badaczy powstały nowe metody leczenia

wielu chorób, w tym nowotworów oraz anemii. Ich odkrycia mają również kluczowe znaczenie m.in. dla osób z przewlekłą niewydolnością nerek (chorobie tej często towarzyszy niedokrwistość) oraz pacjentów z chorobami układu krążenia.

Wizyta Noblisty w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego została zorganizowana przez Nobel Prize Outreach w ramach projektu Nobel Prize Inspiration Initiative we współpracy z AstraZeneca Pharma Poland i Wydziałem Biologii i Biotechnologii SGGW. W wydarzeniu uczestniczyli naukowcy i studenci z SGGW, przedstawiciele warszawskich uczelni i instytutów naukowych, a także uczniowie stołecznych szkół średnich.

Laureat Nagrody Nobla sir Peter J. Ratcliffe i prof. dr hab. Michał Zasada

Po wykładzie i sesji przeznaczony na pytania i odpowiedzi P.J. Ratcliffe spotkał się z grupą naukowców, zarówno z SGGW, jak i różnych instytutów biomedycznych, dopiero rozpoczynających budowanie własnych zespołów badawczych. W pięknych wnętrzach Pałacyku Rektorskiego dyskutowano o wyzwaniach pracy w zespole, publikowaniu, pasji, inspiracji, motywacji i cierpliwości w pracy naukowej.

Profesor Ratcliffe udzielił również kilku bezpośrednich porad osobom obserwującym media społecznościowe Wydziału Biologii i Biotechnologii (@cojestwbib): nie bój się pytać, poszukaj inspiracji w literaturze o wielkich naukowcach i nie trać cierpliwości. Zarówno wywiad, jak

i relacja z całej wizyty dostępne są na stronach internetowych WBiB SGGW.

Witając znakomitego gościa, rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada podkreślił znaczenie takich spotkań. Dokonując przełomowych odkryć i wynalazków, nie działamy osobno, one nie powstają w próżni – czerpanie z doświadczeń innych naukowców i wspieranie się ich praktycznymi radami mają kluczowe znaczenie. Rektor zaznaczył również, że miejsce spotkania – kampus SGGW – jest nieprzypadkowe, gdyż Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie to niezwykle multidyscyplinarna uczelnia, przyciągająca kreatywnych młodych ludzi.

SGGW w rankingach

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w 2022 roku umocniła swoją pozycję w rankingach akademickich zarówno tych o zasięgu krajowym, jak i międzynarodowym.

Niewątpliwie najważniejszym rankingiem krajowym jest ten przygotowywany przez Fundację „Perspektywy”. Dotyczy on tych szkół wyższych, które mają co najmniej jedno uprawnienie do nadawania stopnia doktora i kształcą minimum 200 studentów studiów stacjonarnych. W rankingu uwzględniane są uczelnie mające minimum 2 roczniki absolwentów. Jego konstrukcja opiera się na 7 kryteriach: prestiż (waga 12%), absolwenci na rynku pracy (waga 12%), potencjał naukowy (15%), innowacyjność (8%), efektywność naukowa (28%), warunki kształcenia (10%), umiędzynarodowienie (15%). W obecnej edycji SGGW znalazła się na 28. pozycji, zajmując 2. miejsce (*ex aequo* z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu) wśród uczelni rolniczych/przyrodniczych. Oprócz rankingu ogólnego Perspektywy przygotowują zestawienia w poszczególnych dziedzinach kształcenia, tj.: naukach humanistycznych, naukach społecznych, naukach ekonomicznych, naukach ścisłych, naukach przyrodniczych, naukach technicznych, naukach medycznych i o zdrowiu, naukach rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz naukach teologicznych. Szczegółowe wyniki Rankingu dla wybranych kierunków kształcenia SGGW przedstawione zostały w tabeli.

Grupa kierunków	Kierunek studiów	Pozycja w kraju
Kierunki społeczne	gospodarka przestrzenna	8.
	pedagogika	7.
	socjologia	4.
Kierunki ekonomiczne	ekonomia	4.
	finanse i rachunkowość	7.
Kierunki przyrodnicze	zarządzanie	20.
	biologia	6.
Kierunki techniczne	ochrona środowiska	4.
	biotechnologia	2.
	budownictwo	17.
	informatyka	13.
	inżynieria środowiska	5.
	logistyka	9.
	zarządzanie i inżynieria produkcji	12.

Kierunki rolnicze, leśne i weterynaryjne	architektura krajobrazu	1.
	dietetyka	1.
	kierunki rolnicze i leśne	1.
	kierunki o żywieniu i żywności	2.
	ogrodnictwo	1.
	weterynaria	1.
Kierunki medyczne i o zdrowiu	zooteknika	4.
	turystyka i rekreacja	4.

SGGW w ubiegłym roku, jako jedna z nielicznych szkół wyższych w Polsce, znalazła się we wszystkich rankingach zaliczanych do tzw. wielkiej czwórki, tj. ARWU (Ranking Szanghajski), THE, QS oraz US News.

Ranking Szanghajski premiuje uczelnie o silnym ukierunkowaniu badawczym. Nie bierze on w ogóle pod uwagę jakości kształcenia i realizacji tzw. trzeciej misji uczelni (współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym). Ranking ten podaje jedynie wskaźniki 100 najlepszych uczelni, a kolejne pozycje – ze względu na ułamkowe różnice procentowe wyników pomiędzy nimi – podawane są w grupach po 50 (do 200), a następnie po 100. Kluczem do sukcesu są tzw. *Highly Cited Researchers*, czyli naukowcy cytowani w swoich dziedzinach najczęściej na świecie. Klasyfikacja ARWU składa się z rankingu ogólnego oraz rankingów dziedzinowych (ang. *by subject*). W ostatniej edycji SGGW w zestawieniu generalnym została sklasyfikowana na pozycji z przedziału 801–900 (jako jedyna polska uczelnia przyrodnicza/rolnicza). Ponadto SGGW uplasowała się w przedziale miejsc 101–150 w dziedzinie weterynarii, 201–300 w dziedzinie nauk rolniczych oraz 201–300 w dziedzinie nauk o żywności i technologii.

Ranking THE w swojej konstrukcji uwzględnia 13 wskaźników przyporządkowanych do 5 kryteriów: jakość kształcenia i środowisko nauczania (waga 30%), jakość prowadzonych badań (waga 30%), wpływ prowadzonych badań (waga 30%), opinia międzynarodowa (waga 7,5%),

transfer wiedzy do gospodarki (waga 2,5%). Ranking THE, podobnie jak ARWU, składa się z rankingu ogólnego oraz rankingów dziedzinowych. W ostatniej edycji SGGW została sklasyfikowana w zestawieniu ogólnym na pozycji z przedziału 1201–1500, a w ramach dziedziny nauk przyrodniczych/rolniczych uplasowała się na pozycji z przedziału 601–800.

Ponadto THE ocenia działalność szkół wyższych pod kątem realizacji 17. Celów Zrównoważonego Rozwoju (ang. *Sustainable Development Goals* – SDG) stanowiących podstawę przyjętej przez ONZ tzw. Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju świata – THE Impact Ranking. Metodologia tego rankingu uwzględnia ok. 170 wskaźników. Podobnie jak w przypadku THE World University Rankings tworzone są: ranking ogólny oraz rankingi w ramach poszczególnych celów. W generalnej klasyfikacji SGGW znalazła się na miejscu z przedziału 1001+, z kolei w przypadku rankingów szczegółowych SGGW najwyżej uplasowała się w ramach: celu 2. „Zero Głodu” (pozycja z przedziału 201–300), celu 15. „Życie na Łądzie” (pozycja z przedziału 201–300), celu 13. „Działania w Dziedzinie Klimatu” (pozycja z przedziału 401–600).

W QS World University Rankings istotną rolę odgrywają opinie pracodawców, umiędzynarodowienie zarówno kadry naukowej, jak i studentów oraz stosunek liczby wykładowców do liczby studentów. Ranking ten korzysta również z danych bibliometrycznych (wskaźnik cytowań) oraz danych udostępnianych przez szkoły wyższe. Corocznie QS

wydaje także ranking *by subject*. W ostatniej edycji SGGW w klasyfikacji generalnej znalazła się na pozycji z przedziału 1001–1200, a w ramach rankingów dziedzinowych (stan na 22.03.2023 r.) została sklasyfikowana w: naukach rolniczych i leśnych (41. pozycja), naukach weterynaryjnych (pozycja z przedziału 51–70), naukach biologicznych (pozycja z przedziału 551–600) oraz naukach przyrodniczych (pozycja z przedziału 301–350). Warto podkreślić, że SGGW była jedyną szkołą wyższą w Polsce, której 2 dziedziny znalazły się w Top 100. Ponadto Uczelnia otrzymała brązową nagrodę za oddziaływanie środowiskowe w ramach QS World University Rankings: Sustainable Development Goals.

Ranking US News w swojej metodyce uwzględnia aż w 75% twarde dane naukometyczne z bazy Web of Science, pobierane za pięcioletni okres poprzedzający daną edycję. Składa się z klasyfikacji ogólnej i zestawień dziedzinowych. SGGW została na świecie sklasyfikowana na 1314. miejscu, a w Europie na 486. pozycji. W rankingu krajowym znalazło się 46 polskich szkół wyższych – SGGW uplasowała się na 17. miejscu. Ponadto znalazła się w rankingach szczegółowych w ramach dziedziny: nauk rolniczych (110. pozycja), nauk o żywności i technologii (119. pozycja), nauk o roślinach i zwierzętach (270. pozycja), nauk przyrodniczych/ekologicznych (487. pozycja).

dr Piotr Pietrzak
przewodniczący Komisji Rektorskiej ds. Rankingów

Wizyta przedstawicieli Louisiana State University

W dniu 12 września 2022 roku prorektor ds. współpracy międzynarodowej SGGW dr hab. Marta Mendel wraz z kierownikiem Biura Współpracy Międzynarodowej mgr inż. Katarzyną Specjalską przyjęły delegację przedstawicieli Louisiana State University (LSU) – instytucji partnerskiej SGGW ze Stanów Zjednoczonych.

W skład delegacji wchodziły następujące osoby: William Baumgartner – dyrektor LSU AgCenter oraz Ivana Tregenza – zastępca dyrektora LSU AgCenter oraz dyrektor LSU College of Agriculture: International Relations. W trakcie spotkania przedstawiciele SGGW i LSU omówili perspektywy szerszej współpracy międzyinstytucjonalnej, zainteresowania badawcze obydwu uczelni oraz możliwości trójstronnej

Dyrektor LSU AgCentre William Baumgartner i dr hab. Marta Mendel, prof. SGGW

współpracy z Mendel University w Brnie w ramach wspólnego wydarzenia – Food Symposium 3.0.

Współpraca SGGW z Louisiana State University

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w procesie umiędzynarodowienia aktywnie angażuje się w nawiązywanie współpracy ze strategicznymi partnerami w Ameryce Północnej poprzez budowę sojuszy w zakresie kształcenia, innowacji i badań w celu rozwoju kadry naukowej i ulepszenia własnej oferty dydaktycznej.

Jednym z głównych partnerów w tym regionie jest Louisiana State University (LSU) z siedzibą w Baton Rouge w Stanach Zjednoczonych – największa uczelnia w stanie Luizjana kształcąca około 35 000 studentów i mająca na celu gospodarczy oraz społeczny rozwój regionu w dziedzinie rolnictwo, zwłaszcza w sektorach spożywczym i włókienniczym. Według Listy Szanghajskiej 2022 – Academic Ranking of World Universities (ARWU) – zestawienia najlepszych uczelni na świecie – LSU została sklasyfikowana w przedziale 401–500.

Współpracę SGGW z LSU nawiązano w ramach wspólnego partnerstwa w Stowarzyszeniu Uniwersytetów Grupy Wyszehradzkiej (VUA), dążącego do zapewnienia jakości wspólnego środowiska edukacji i badań oraz promowania rozwoju i bliskiej współpracy między regionami. Uniwersytet z Luizjany dąży do uzyskania pozycji wiodącej uczelni amerykańskiej w Europie Środkowo-Wschodniej w zakresie rolnictwa i nauk pokrewnych. Od 2017 roku obydwie uczelnie są zaangażowane w realizację wspólnych

projektów mobilności edukacyjnej studentów i pracowników w ramach programu Erasmus+ (łącznie pięć projektów).

Głównym działaniem jest wymiana kadry akademickiej w celach dydaktycznych i szkoleniowych, a priorytetowe obszary współpracy to technologia żywności, nauki o żywieniu, rolnictwo i ogrodnictwo. W ramach realizacji zadań projektu opracowano dokument „LSU–SGGW Collaborative possibilities”, mapujący powiązania między uczelniami i zakładami, który jest systematycznie aktualizowany i wykorzystywany do ustalenia dalszych ram współpracy.

Wymiana akademicka pracowników stanowi podstawę rozwoju silnego partnerstwa do realizacji wspólnych badań oraz tworzenia publikacji. Dotychczas opracowano cztery manuskrypty we współpracy z Wydziałem Żywności Człowieka SGGW. Bezpośrednie powiązania naukowców w odpowiednich dyscyplinach umożliwiają realizację warsztatów, staży i wizyt studyjnych oraz wspomagają odkrywanie nowych możliwości współpracy i wspólnego udziału w wydarzeniach międzynarodowych, m.in. konferencjach i sympozjach.

Ważną inicjatywą LSU AgCenter była organizacja w dniach 20–24 marca 2023 roku we współpracy z SGGW oraz Mendel University w Brnie konferencji „Food Symposium 3.0” poświęconej interdyscyplinarnemu podejściu do żywności. Tematem tegorocznej edycji była „Współpraca transatlantycka dla adaptacji i odporności systemu żywnościowego od pól

do konsumentów”. Podczas konferencji zaprezentowały się zespoły badawcze powstałe na skutek wzajemnych relacji zapoczątkowanych wymianą kadry w programie Erasmus+. Dodatkowo jeden dzień wydarzenia został poświęcony wystąpieniom studentów oraz doktorantów.

Pracownicy SGGW, korzystając ze wsparcia Własnego Funduszu Stypendialnego SGGW, wybierają LSU jako ośrodek, w którym realizują swoje zainteresowania naukowe w ramach przygotowywanych rozpraw doktorskich lub staży wspomagających proces habilitacji. Istnieje możliwość zaproszenia wykładowcy LSU do prowadzenia zajęć

dydaktycznych na wydziałach SGGW w ramach programu Visiting Professors.

Strategie internacjonalizacji LSU i SGGW wspierają tworzenie międzynarodowych możliwości dla studentów, kadry akademickiej i pracowników. Obecnie trwają przygotowania do podpisania umowy bilateralnej dotyczącej zwiększenia ram dotychczasowej współpracy. Uczelnie są w szczególności zainteresowane dalszym rozwojem tematów i projektów badawczych, tworzeniem publikacji oraz kursów prowadzonych wspólnie przez wydziały LSU i SGGW z bezpośrednim udziałem studentów obu uczelni.

Wizyta ministra z Tanzanii

W dniach 17–19 października 2022 roku z oficjalną wizytą państwową gościła w Polsce dr Stergomena Tax – minister spraw zagranicznych Tanzanii. Pierwszym punktem programu wizyty było spotkanie w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Pani Minister wraz z towarzyszącą jej delegacją wzięła udział w spotkaniu z rektorem prof. dr hab. Michałem Zasadą, prorektorem ds. międzynarodowych dr hab. Martą Mendel oraz przedstawicielami Instytutu Inżynierii Środowiska. Celem spotkania było m.in. zapoznanie się z ofertą edukacyjną SGGW, jak też z możliwościami współpracy w obszarze badań i rozwoju.

Doktor Stergomena Tax i prof. dr hab. Michał Zasada

Przygoda z SGGW zaczyna się w WePoint

Profesor dr hab. Michał Zasada, dr hab. Marta Mendel, prof. SGGW oraz dyrektor NAWA dr Dawid Kostecki

Miniony rok to czas kształtowania się i rozwoju WePoint – punktu wsparcia dla obcokrajowców w SGGW. Po wybuchu wojny w Ukrainie WePoint pełnił rolę punktu kontaktowego dla studentów i naukowców z Ukrainy zainteresowanych przyjazdem do SGGW. Kontynuując pomoc dla społeczności ukraińskiej, zespół pracowników z Biura Współpracy Międzynarodowej (BWM) wziął udział w programie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) „Solidarni z Ukrainą” i, otrzymawszy dofinansowanie, zorganizował kurs języka polskiego dla ukraińskich studentów. W kwietniu 2022 roku SGGW otrzymała decyzję o przyznaniu środków finansowych na realizację projektu „Welcome to SGGW – zintegrowany program rozwoju potencjału organizacyjnego SGGW w zakresie obsługi cudzoziemców” w programie „Welcome

to Poland” NAWA przygotowanego przez zespół pracowników BWM–WePoint. W ramach projektu przeprowadzone zostały szkolenia podnoszące kompetencje pracowników Biura Kadr i Płac w zakresie obsługi obcokrajowców w SGGW. Rozpoczęto także prace nad zewnętrznym systemem oznakowania oraz koncepcją architektoniczną siedziby WePoint znajdującej się w budynku Biblioteki Głównej SGGW. Uroczyste otwarcie WePoint z udziałem władz SGGW, zaproszonych gości, studentów i pracowników Uczelni miało miejsce 18 października 2022 roku. Wychodząc naprzeciw potrzebom cudzoziemców, punkt dostarcza informacji o SGGW i Warszawie, a także oferuje wsparcie w legalizacji pobytu w Polsce. WePoint dba o zapewnienie dostępności angielskich wersji dokumentów uczelnianych, prowadzi wycieczki po kampusie oraz onboarding dla nowych pracowników z zagranicy. Punkt organizuje także wydarzenia integracyjne dla zagranicznych i polskich studentów. WePoint jest otwarty dla wszystkich!

Profesor dr hab. Michał Zasada oraz prof. Anastase Shyaka, ambasador Republiki Rwandy w Polsce

Wizyta Ambasadora Stanów Zjednoczonych

Ambasador USA w Polsce Mark Brzeziński

Ambasador USA w Polsce Mark Brzeziński wśród uczestników spotkania

W dniu 3 listopada 2022 roku w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z oficjalną wizytą przebywał ambasador Stanów Zjednoczonych w Polsce Jego Ekscelencja Mark Brzeziński. Podczas spotkania Ambasadora z Władzami Uczelni omówiono historyczne związki SGGW z USA oraz dotychczasową współpracę naukową Uczelni z amerykańskimi instytucjami partnerskimi.

Po spotkaniu z Władzami Uczelni JE Mark Brzeziński spotkał się z polskimi i zagranicznymi studentami SGGW, co stanowiło doskonałą okazję do rozmów na tematy związane z edukacją, polską przyrodą, a także zaangażowaniem Polski

w pomoc Ukrainie. Kolejnym punktem wizyty Ambasadora było uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej przed 200-letnim orzechem czarnym. Drzewo to posadził Julian Ursyn Niemcewicz, który, według przekazu historycznego, otrzymał sadzonkę od Jerzego Waszyngtona, pierwszego prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Podczas wizyty JE Mark Brzeziński wraz z JM Rektorem SGGW prof. dr. hab. Michałem Zasadą posadzili w parku przed Aulą Kryształową, dla upamiętnienia wizyty, płataną klonolistnego.

Mark Brzeziński i prof. dr hab. Michał Zasada

Uczestnicy konferencji inauguracyjnej UNIGreen

SGGW w UNIGreen

Sojusz UNIGreen, będący świadectwem sukcesu SGGW w zakresie sieciowania i współpracy międzynarodowej, to międzynarodowe partnerstwo ośmiu europejskich uczelni z Belgii, Bułgarii, Francji, Hiszpanii, Islandii, Portugalii, Polski i Włoch w ramach sieci wspieranych przez program Erasmus+, skoncentrowane na tematyce zrównoważonego rolnictwa, zielonej biotechnologii oraz nauk przyrodniczych. UNIGreen ma na celu promowanie doskonałości w edukacji, badaniach i innowacjach. W ramach inicjatywy UNIGreen będzie prowadzonych sześć typów działań: 1 – nauczanie i uczenie się, 2 – badania, rozwój i innowacje (działanie koordynowane przez SGGW), 3 – mobilność studentów i pracowników, 4 – różnorodność, włączenie i wielokulturowość, 5 – transfer wiedzy, społeczeństwo i ekologia, 6 – cyfryzacja i wirtualny kampus. Działania te uzupełniane będą przez zadania okołoprojektowe związane z zarządzaniem, zapewnieniem jakości oraz upowszechnieniem rezultatów i zachowaniem ich trwałości.

Realizacja UNIGreen w SGGW została zainicjowana 31 stycznia br. uroczystą konferencją z udziałem społeczności akademickiej Uczelni oraz gości, w tym przedstawicieli ukraińskich uczelni partnerskich: National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (NUBiP) w Kijowie oraz Podillia State University (PDATU) w Kamieńcu Podolskim, biorących udział w wizycie studyjnej poświęconej tematowi badań, rozwoju i innowacji w ramach UNIGreen UA. Projekt UNIGreen UA zakłada również, poza wizytami studyjnymi

w każdej z uczelni partnerskich UNIGreen, organizację trzymiesięcznych staży naukowych dla ukraińskich doktorantów, udostępnienie im webinarium organizowanych przez Szkołę Doktorską SGGW i związany z tym zakup sprzętu audiowizualnego do wyposażenia profesjonalnej sali do e-learningu.

Od dnia ataku zbrojnego na Ukrainę SGGW podjęła znaczną liczbę działań ukierunkowanych na pomoc obywatelom ukraińskim, zarówno tym, którzy pozostali w kraju, jak i osobom szukającym schronienia na terytorium Polski. W zakresie zadań pomocowych SGGW znalazło się: zapewnianie zakwaterowania, przyjmowanie studentów uczelni ukraińskich na studia dyplomowe i wymienne, przyjmowanie pracowników naukowych na staże, organizowanie kursów językowych oraz zbiórki artykułów żywnościowych i odzieży. Ostatnia inicjatywa SGGW to przystąpienie do projektu pt. „Wsparcie współpracy SGGW z uczelniami ukraińskimi w ramach sojuszu Uniwersytetu Europejskiego – UNIGreen UA” finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. Celem projektu, realizowanego od stycznia do grudnia 2023 roku, jest utrzymanie i rozwój potencjału intelektualnego środowiska naukowego w Ukrainie poprzez prowadzenie działań komplementarnych do działań inicjatywy Uniwersytetu Europejskiego – The Green European University UNIGreen.

Biurowo Współpracy Międzynarodowej SGGW

Uroczystości jubileuszowe na Wydziale Rolnictwa i Ekologii oraz w Instytucie Rolnictwa SGGW

W dniu 23 listopada 2022 roku zorganizowano obchody upamiętniające zasłużonych profesorów SGGW.

Część pierwsza obchodów miała miejsce w budynku nr 37 na kampusie SGGW. Poświęcona była 100. rocznicy urodzin prof. dr. hab. Leszka Kuszelewskiego. W tej części, po przypomnieniu życiorysu i dorobku naukowego tego wybitnego chemika rolnego, byłego dziekana Wydziału Rolniczego i prorektora SGGW w latach 1956–1999, nastąpiło uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej przed wejściem do Samodzielnego Zakładu Chemii Rolniczej i Środowiskowej. W uroczystości uczestniczyła także rodzina Profesora. Odsłonięcia tablicy dokonał prof. dr. hab. Michał Zasada wraz z córką Profesora Elżbietą Kochańską i synem Leszkiem Kuszelewskim.

Część druga obchodów odbyła się w Stacji Doświadczalnej SGGW im. prof. Mariana Górskiego w Skierniewicach. Rozpoczęła się od odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej prof. Józefowi Mikułowskiemu-Pomorskiemu, rektorowi SGGW i organizatorowi Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach. Odsłonięcia tablicy dokonali rektor SGGW prof. dr. hab. Michał Zasada i dyrektor Instytutu Rolnictwa dr. hab. Łukasz Uzarowicz.

Następnie JM Rektor rozpoczął obchody jubileuszowe 90. rocznicy urodzin seniora chemii rolnego prof. dr. hab. Stanisława Mercika, wieloletniego kierownika stacji skierniewickiej, wręczając Jubilatowi list gratulacyjny. W dalszej części obchodów przypomniano sylwetkę i dorobek naukowy Profesora. W obchodach jubileuszowych wzięła udział żona prof. S. Mercika oraz liczne grono emerytowanych profesorów SGGW i współpracowników Jubilata.

Setna rocznica urodzin prof. dr. hab. Leszka Kuszelewskiego (1922–1999)

Leszek Kuszelewski pochodził z rodziny wojskowej o tradycjach inteligentkich. Jego ojciec był oficerem Wojska Polskiego w II Rzeczypospolitej w stopniu

majora i jako uczestnik II wojny światowej został zamordowany w Katyniu. Profesor urodził się 13 listopada 1922 roku w Stanisławowie – na ówczesnych ziemiach wschodnich Polski. Studia wyższe odbył na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego, specjalizując się w chemii rolnej pod kierunkiem prof. Tadeusza Lityńskiego.

Po ukończeniu studiów w 1948 roku rozpoczął pracę w technikum rolniczym w Komornie w województwie opolskim, gdzie powierzono mu także kierowanie gospodarstwem szkolnym o powierzchni 400 ha. W 1950 roku przeniósł się do Instytutu Kształcenia Nauczycieli Szkół Rolniczych w Pszczelinie koło Warszawy. W tym czasie rozpoczął studia doktoranckie w SGGW, gdzie pod kierunkiem prof. Mariana Górskiego w 1957 roku uzyskał stopień doktora nauk rolniczych. W 1956 roku został zatrudniony w Katedrze Chemii Rolnej, w której kontynuował tematykę nawożeniem nawozami organicznymi. Badania te uwieńczono zostały w 1962 roku rozprawą habilitacyjną. W 1963 roku został mianowany docentem, tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1969 roku, a profesora zwyczajnego w 1978 roku.

Leszek Kuszelewski ściśle współpracował z prof. Marianem Górskim i z jego inspiracji, jeszcze jako doktorant, w 1954 roku założył trwałe doświadczenia nawozowe w RZD Krobów, a w 1960 roku trwałe doświadczenia nawozowe w gospodarstwie Łyczyn (Konstancin-Jeziorna). Obiekt ten przez blisko 50 lat stał się „poligonem badawczym” Profesora oraz jego uczniów.

Profesor Leszek Kuszelewski miał wyjątkowy dar przekazywania swej wiedzy uczniom i młodszym współpracownikom. Spośród wielu jego wychowanków trzech podjęło pracę naukową. Są to pracownicy obecnego Zakładu Chemii Rolnej i Środowiskowej na Wydziale Rolnictwa i Ekologii SGGW, a mianowicie: prof. dr. hab. Beata Rutkowska, prof. dr. hab. Wiesław Szulc oraz prof. dr. hab. Jan Łabętowicz (profesor emerytowany SGGW).

W trakcie pracy w SGGW na Wydziale Rolniczym pełnił wiele funkcji: był jego prodziekanem (1964–1969) i dziekanem (1969–1972), kierownikiem Zakładu Organizacji i Techniki

Tablica upamiętniająca prof. dr. hab. Leszka Kuszelewskiego znajdującą się w Instytucie Rolnictwa

Nawożenia (od 1966 r.), kierownikiem Zakładu Chemii Rolnej i zastępcą dyrektora Instytutu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej (1970–1982), zastępcą dyrektora Międzywydziałowego Instytutu Chemii i Chemii Rolnej (od 1976 r.), a w latach 1972–1975 prorektorem SGGW. Był utalentowanym dydaktykiem lubianym przez młodzież. Znaczny okres swego życia zawodowego poświęcił pracy na rzecz Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych.

Za całokształt pracy zawodowej został uhonorowany wieloma wyróżnieniami, między innymi Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką ZNP, odznaką „Za Zasługi dla Województwa Warszawskiego”, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”. Zmarł 12 lipca 1999 roku.

Dziewięćdziesiąta pierwsza rocznica urodzin prof. dr. hab. Stanisława Mercika (1931–2022)

Stanisław Mercik urodził się 23 września 1931 roku w Krośnie (woj. podkarpackie). Po ukończeniu w 1950 roku Technikum Rolniczego w Suchodole koło Krosna odbył

dwuletni staż w Państwowych Ośrodkach Maszynowych, a następnie rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym UMCS w Lublinie. Po zaliczeniu pierwszego roku kontynuował naukę

w SGGW w Warszawie. W 1958 roku wykonał pracę dyplomową w Katedrze Chemii Rolniczej pod kierunkiem prof. Mariana Górskiego. Równolegle pracował jako klasyfikator gruntów. Od 1 września 1958 roku rozpoczął pracę w Katedrze Chemii Rolniczej SGGW na stanowisku asystenta. W 1964 roku obronił pracę doktorską wykonaną pod kierunkiem prof. Józefa Goralskiego. W latach 1958–1984 pełnił funkcję kierownika Pola Doświadczalnego w Skierniewicach. W 1973 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego, w 1984 roku tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1992 roku tytuł profesora zwyczajnego.

Przez cały okres pracy w Katedrze Chemii Rolniczej (1958–2001) opiekował się założonymi przez profesorów Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego i Mariana Górskiego trwałymi eksperymentami nawozowymi w Skierniewicach. W latach 1981–1986 i 1993–1996 był prodziekanem Wydziału Rolniczego SGGW, a w latach 1987–1990 jego dziekanem. Kierował Katedrą Chemii Rolniczej SGGW (1990–1996) oraz był kierownikiem Punktu Konsultacyjnego SGGW w Łodzi Wdzewie oraz studiów doktoranckich w SGGW. Pełnił wiele funkcji w Polskiej Akademii Nauk, Polskim Towarzystwie Nawozowym i Warszawskim Towarzystwie Naukowym. Działalność naukowa prof. Stanisława Mercika ugruntowana była wieloletnimi zagranicznymi stażami naukowymi oraz uczestnictwem w licznych krajowych i zagranicznych konferencjach oraz projektach naukowych.

Profesor Stanisław Mercik wypromował jedenastu doktorów, w tym prof. dr. hab. Wojciecha Stępnia, kierownika Pola Doświadczalnego w Skierniewicach i kierownika Zakładu Chemii Rolniczej SGGW, oraz dr. hab. Tomasza Sosulskiego, obecnego kierownika Samodzielnego Zakładu Chemii Rolniczej i Środowiskowej. Profesor był współautorem książki *Chemiczne podstawy żyzności gleb i nawożenia*, a także redaktorem podręcznika akademickiego *Chemia rolna – podstawy teoretyczne i praktyczne*. Wiedza i doświadczenie Profesora znalazły szerokie uznanie wśród studentów, dla których przez wiele lat był, i nadal jest, autorytetem.

Za działalność naukową i organizacyjną został uhonorowany wieloma wyróżnieniami, m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, Medalem 40-lecia Polski Ludowej, złotą odznaką „Zasłużony dla SGGW”. Zmarł 9 grudnia 2022 roku.

prof. dr hab. Jan Łabętowicz

prof. dr hab. Andrzej Radecki

Odeszli od nas

Ksiądz Infułat Grzegorz Kalwarczyk

Przez ponad trzydzieści lat Ksiądz Infułat był związany z naszą Alma Mater, zawsze gotowy służyć radą i pomocą. W szczególny sposób wspierał nas swoimi radami podczas pełnienia funkcji rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, dlatego też czujemy się zobowiązani, aby Postać ta pozostała trwale zapisana na kartach historii Uczelni. Kiedykolwiek o to prosiliśmy, doradzał, czerpiąc ze swoich życiowych i kapłańskich doświadczeń. Na zawsze pozostaną w naszej pamięci jego sugestie podczas przeprowadzania postępowania o nadanie w 1991 roku ks. kardynałowi Józefowi Glempowi, a w 2001 roku papieżowi Janowi Pawłowi II tytułu doktora honoris causa naszej Alma Mater. Służył nam radą na przełomie lat 2011/2012 podczas przygotowywania obchodów, zarówno na uczelni, jak i w kościele pw. Wniebowstąpienia Pańskiego na Ursynowie, dziesiątej rocznicy nadania Ojcu Świętemu tytułu doktora honoris causa. Obchody te odbyły się 11 i 15 stycznia 2012 roku.

Był obecny podczas ważnych uroczystości akademickich, m.in. rozpoczęcia nowego roku akademickiego. W naszej pamięci pozostanie jego uczestnictwo podczas uroczystego otwarcia w 1998 roku na kampusie ursynowskim nowo wybudowanego budynku Biblioteki Głównej SGGW i nadania jej imienia Władysława Grabskiego. Dokonał wtedy poświęcenia zarówno biblioteki, jak i płaskorzeźby przedstawiającej tę postać.

Uczelnia włączyła się w 2001 roku w obchody Roku Kardynała Stefana Wyszyńskiego i współpracowała z ks. Grzegorzem Kalwarczykiem, który pełnił wówczas funkcję sekretarza komitetu organizacyjnego tych obchodów. Razem przeżywaliśmy też uwieńczenie Jego inicjatywy w postaci wybudowania w miejscowości Nowa Wieś koło Warki nowego kościoła. Dnia 21 września 2003 roku odbyła się konsekracja tegoż kościoła, a także utworzenie tam parafii św. Izydora Oracza – patrona rolników.

Grzegorz Kalwarczyk urodził się 11 marca 1941 roku w Nowym Kłopotczynie koło Rawy Mazowieckiej. Po ukończeniu liceum ogólnokształcącego w Nowym Mieście nad Pilicą w 1959 roku wstąpił do Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie. Święcenia kapłańskie z rąk ks. kardynała Stefana Wyszyńskiego przyjął

Ksiądz Infułat Grzegorz Kalwarczyk zmarł 6 kwietnia 2022 roku.

24 maja 1964 roku w archikatedrze warszawskiej św. Jana Chrzciciela.

Przez pierwsze siedem lat był wikariuszem w parafiach: św. Jana Chrzciciela w Mszczonowie (1964–1966), św. Jana Chrzciciela i św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Stanisławowie koło Mińska Mazowieckiego (1966–1967) oraz św. Trójcy w Kobyłce (1967–1971). W latach 1971–1974 studiował na Wydziale Prawa Kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, uzyskując tytuł magistra prawa kanonicznego.

Po ukończeniu studiów został zatrudniony w Kurii Metropolitalnej Warszawskiej, gdzie przepracował trzydzieści osiem lat, początkowo jako notariusz (1974–1992), a następnie jako kanclerz (1992–2012). Od 1981 roku był bliskim współpracownikiem ks. kardynała Józefa Glempa.

Przez cały okres pracy, a także po przejściu w 2012 roku na emeryturę związany był z parafią archikatedralną warszawską św. Jana Chrzciciela na Starym Mieście.

W okresie pracy w Kurii był także sekretarzem, a od 1991 roku redaktorem naczelnym miesięcznika *Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie*. Pełnił również funkcje: prezesa Oddziału Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (od 1985 r.), członka Rady

Biskupiej Archidiecezji Warszawskiej (1992–2008), członka Rady Kapłańskiej i Kolegium Konsultorów Archidiecezji Warszawskiej, a od 2008 roku jej sekretarza, wikariusza biskupiego ds. sakramentalnych (od 2008 r.), sekretarza czterech kolejnych komitetów kościelnych przygotowujących wizyty Jana Pawła II w Warszawie, asystenta kościelnego Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” (1998–2008), członka Rady Prymasowskiej Budowy Kościołów Archidiecezji Warszawskiej oraz sędziego w trybunałach beatyfikacyjnych ks. kardynała Stefana Wyszyńskiego, matki Elżbiety Czackiej i księdza Jerzego Popiełuszki.

Jest autorem książek, informatorów oraz artykułów publikowanych w pismach katolickich dotyczących archidiecezji warszawskiej. Na szczególne podkreślenie zasługują: dwutomowy *Przewodnik po parafiach i kościołach archidiecezji warszawskiej* (2014–2015) oraz autobiografia *Piszesz o innych, napisz o sobie* (2014). Opracowania te ukazały się z okazji pięćdziesiątej rocznicy święceń kapłańskich ks. Grzegorza i czterdziestolecia duszpasterzowania w bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela.

Za swoją duszpasterską posługę otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień, m.in.: w 1984 roku przywilej noszenia rokiety, mantoletu i pierścienia, w 1992 roku został kanonikiem gremialnym Kapituły Metropolitalnej Warszawskiej, a w 2000 roku prałatem kanclerzem tejże Kapituły, w 2007 roku kapelanem Jego Świątobliwości,

Profesor Jerzy Marian Kita

Jerzy Marian Kita urodził się 19 kwietnia 1931 roku w Rączkach w powiecie końskie. Studia rozpoczął na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego, a ukończył w 1957 roku na tymże Wydziale Weterynaryjnym przeniesionym w struktury Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, uzyskując tytuł lekarza weterynarii. Bezpośrednio po studiach został zatrudniony w Katedrze Epizootologii macierzystego Wydziału, na którym pracował do czasu przejścia na emeryturę, tj. do 2002 roku.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1964 roku na podstawie pracy pt. *Wpływ czynnika termicznego na zachowanie się odczynu opsono-fagocytarnego i układu dopełniacza w surowicy krwi świń z uwzględnieniem patogenezы różycy*. Stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych w zakresie epizootologii uzyskał w 1970 roku na podstawie całokształtu dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej pt. *Badania nad wirusem Parainfluenzy-3*. W latach 1972–1979

w 2011 roku protonotariuszem apostolskim (infułatem). Wyróżniony także został m.in. złotą odznaką „Za Zasługi dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” (1996), medalem okolicznościowym „IV Wieki Stołeczności Warszawy” (1996), medalem za zasługi w utrwalaniu pamięci o księdzu Jerzym Popiełuszce (2000), złotym orderem prymasowskim „Ecclesiae Populoque Servitium Praestanti” (2006), odznaką „Zasłużony dla Warszawy” (2008).

Sylwetkę ks. Grzegorza Kalwarczyka szczególnie trafnie scharakteryzował proboszcz bazyliki archikatedralnej ks. prałat Bogdan Bartołd: „Ksiądz Infułat był kopalnią mądrych odpowiedzi na chyba wszystkie trudne przypadki, z jakimi ludzie trafiają do kancelarii parafialnej. Jeśli takie się zdarzały, pierwszy telefon wykonywałem do Księdza Kanclerza”.

Podczas uroczystości pogrzebowych w bazylice archikatedralnej p.w. św. Jana Chrzciciela w imieniu rektora SGGW prof. dr. hab. Michała Zasady oraz byłego rektora prof. dr. hab. Jana Góreckiego Księdza Infułata pożegnał prof. dr. hab. Włodzimierz Kluciński. Pozostanie w naszej pamięci na zawsze jako życzliwy ludziom i sprawom Duszpasterz.

Ksiądz Infułat spoczął na Cmentarzu Wolskim w Warszawie.

Profesorowie Włodzimierz Kluciński rektor w latach 1996–2002, Jan Górecki rektor w latach 1990–1996

pracował na stanowisku docenta. W 1979 roku uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1988 roku tytuł profesora zwyczajnego nauk weterynaryjnych.

Głównymi obszarami badawczymi Profesora były zagadnienia dotyczące wpływu czynników stresotwórczych na przebieg zakażenia w organizmach zwierząt, określania wrażliwości bakterii włoskowca różycy i pasteurelli na antybiotyki, sulfonamidy i związki furanowe, etiologii i immunoprofilaktyki chorób wirusowych bydła i koni, ochrony zdrowia żubra poprzez monitorowanie chorób zakaźnych występujących u tego gatunku zwierząt. Dokonał pierwszej w Polsce izolacji wirusa parainfluenzy bydła typu 3 (PI3), wirusa zakaźnego zapalenia nosa i tchawicy bydła (IBR) oraz wirusa grypy koni, co przyczyniło się do opracowania szczepionek przeciwko zakażeniom tymi wirusami.

W okresie pracy zawodowej odbył wiele długoterminowych staży naukowych w USA: w Cornell University, NYS Veterinary

College, Ithaca NY (1965–1967), w National Animal Diseases Center, Ames Iowa (1988) oraz w University of California Davis, School of Veterinary Medicine (1991–1992).

Jest autorem lub współautorem ponad 300 prac oryginalnych oraz doniesień na krajowe i zagraniczne konferencje, czterech podręczników i dwóch rozdziałów w podręcznikach zagranicznych, a także autorem lub współautorem opracowania szczepionek Parabovac i Pararibovac oraz Equivivac Rp. Wypromował piętnastu doktorów, w tym dwóch obcokrajowców (Egipcjanina i Syryjczyka). Aktualnie trzech wypromowanych doktorów ma tytuł profesora, a kolejnych trzech stopień doktora habilitowanego.

Profesor kierował trzema grantami finansowanymi przez Komitet Badań Naukowych oraz polsko-amerykańskim grantem finansowanym z Funduszu Marii Skłodowskiej-Curie. W latach 1977–1999 pełnił funkcje kierownika Zakładu lub Katedry Epizootologii z Kliniką, w zależności od zmian strukturalnych na Wydziale Weterynaryjnym. W latach 1978–1981 był prodziekanem ds. nauki, a w latach 1981–1986 i 1996–2002 dziekanem Wydziału. Pełnił także funkcję kierownika Studium Podyplomowego Chorób Koni (1995–1997) oraz Studium Podyplomowego Epizootologii i Administracji Weterynaryjnej (2000–2014). Był członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych (od 1957 r.), pełnił w tym Towarzystwie funkcję sekretarza naukowego, wiceprezesa (1992–1994) oraz prezesa Zarządu Głównego (1998–2000). Był założycielem i członkiem Polskiego Towarzystwa Hipiatrycznego, w którym pełnił funkcję wiceprezesa i prezesa (1994–2014). Był także członkiem (1997–1999) Zarządu Europejskiego Stowarzyszenia Wydziałów Medycyny Weterynaryjnej (EAEVE), ekspertem Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w Iranie (1974–1977) i Afganistanie (1986), członkiem Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych (od 1984 r.), Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN (1986–1997), Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (od 1984 r.), Rady Naukowej Ogrodu Zoologicznego (od 1984 r.), a także rad programowych czasopism naukowych: *Medycyny Weterynaryjnej*, *Polish Journal of Veterinary Sciences* i *Journal of Veterinary Research*. Pełnił funkcję wieloletniego kanclerza Kapituły Medalu Honorowego „Bene de Veterinaria Meritus”.

Podczas sprawowania przez Profesora funkcji dziekana w 1999 roku odbyła się pierwsza pozytywnie zakończona europejska akredytacja procesu dydaktycznego na Wydziale przeprowadzona przez ekspertów EAEVE. Aktywnie uczestniczył też w projektowaniu i budowie budynków na

Prof. dr hab.
dr h.c. lek. wet.
Jerzy Marian
Kita zmarł
23 kwietnia
2022 roku.

kampusie ursynowskim należących do Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Był dziekanem, który wprowadził Wydział w XXI wiek.

Przez cały okres pracy zawodowej był wykładowcą następujących przedmiotów: epizootologii ogólnej, epidemiologii weterynaryjnej, chorób zakaźnych bydła, koni i małych przeżuwaczy. Prowadził także wykłady z wybranych chorób zakaźnych koni i bydła dla studentów studiów anglojęzycznych oraz dla studentów w ramach europejskiej wymiany z programu Erasmus.

Za działalność zawodową otrzymał m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1980), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2000), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1990), Złotą Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Warszawy” (1986), Złotą Odznakę „Za Zasługi dla SGGW” (1987), Złotą Odznakę Honorową Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii (1988), odznaczenie „Zasłużony dla Rolnictwa” (1990), odznaczenie honorowe Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych „Pro Scientia Veterinaria Polona” (2002), tytuł honorowego profesora Uniwersytetu Nauk Rolniczych i Weterynaryjnych w Cluj-Napoca (Rumunia 2002), medal honorowy Uniwersytetu Kitasato (Japonia 2003), członkostwo honorowe Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych (2008).

W 2003 roku otrzymał tytuł doktora honoris causa SGGW. Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną był nagradzany przez ministra edukacji narodowej, ministra rolnictwa oraz rektora SGGW.

Przez dwadzieścia lat po przejściu na emeryturę prawie codziennie spotkać można było Profesora na

Wydziale Medycyny Weterynaryjnej – służył wszystkim swoimi radami i życiowym doświadczeniem. W 2016 roku aktywnie uczestniczył w obchodach jubileuszu 200-lecia tradycji SGGW, a także w zorganizowanych w 2018 roku obchodach z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

W osobie Profesora utraciliśmy wyjątkowego nauczyciela akademickiego, człowieka życzliwego ludziom i sprawom,

wychowawcę wielu pokoleń lekarzy weterynarii i młodych kadr naukowych. Pozostanie w naszej pamięci na zawsze.

Pochowany został na miejskim cmentarzu w Kozienicach.

Profesorowie Krzysztof Anusz, Jarosław Kaba,
Włodzimierz Kluciński
wychowankowie i współpracownicy

Profesor Heronim Olenderek

Heronim Olenderek urodził się 1 października 1941 roku w Bramurze (powiat makowski). Uczęszczał do szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego w Krasnosielcu. Egzamin dojrzałości zdał w 1958 roku. Po maturze podjął studia na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej. Bezpośrednio po studiach (w 1963 r.) podjął pracę na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Stopnie naukowe doktora nauk leśnych i doktora habilitowanego uzyskał odpowiednio w 1971 i 1984 roku, tytuł profesora nadzwyczajnego w 1992 roku, a profesorem zwyczajnym został w 1997 roku. Profesor Olenderek odbywał staże naukowe na uniwersytetach w Helsinkach i Getyndze oraz politechnikach w Wiedniu i Darmstadt. Staż w USDA Forest Service w Stanach Zjednoczonych stał się początkiem współpracy między USDA FS i Wydziałem Leśnym SGGW.

Od 1982 roku kierował Zakładem Geodezji i Fotogrametrii Leśnej (w 1994 r. zmienił nazwę na Zakład Systemów Informacji Przestrzennej i Geodezji Leśnej, a w 2017 r. na Zakład Geomatyki i Gospodarki Przestrzennej) – pierwszym w kraju zakładem zajmującym się systemami informacji przestrzennej w leśnictwie i ochronie przyrody. Kierował Zamiejscowym Ośrodkiem Międzywydziałowego Studium Gospodarki Przestrzennej SGGW w Przasnyszu. Doceniając to, Zarząd i Rada Powiatu Przasnyskiego przyznały mu statuetkę Przasnyskiego Koryfeusza.

W latach 1985–1993 był prodziekanem Wydziału Leśnego, a w latach 1993–1999 i 2002–2008 jego dziekanem. Pracował w Komisji ds. Historii i Odznaczeń, Radzie Fundacji „Rozwój SGGW” oraz Radzie Programowej Ursynowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Był członkiem: Prezydium Rady Leśnictwa, Kolegium Lasów Państwowych, Zespołu Ekspertów Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, Zespołu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerialnego Zespołu ds. Informacji Przestrzennej i Centralnego Banku Danych (przy ministrze ochrony środowiska), Rady Naukowej

Prof. dr hab.
Heronim
Olenderek
zmarł 30 czerwca
2022 roku.

Instytutu Geodezji i Kartografii, Komitetu Geodezji PAN, rad naukowych *Acta Scientiarum Polonorum (Administratio Locorum, Geodesia et Descriptio Terrarum)*, Rady Programowej *Roczników Geomatyki*. Aktywnie uczestniczył w pracach European Network for Education and Research in Land Information System, Rady Naukowej Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie, Rady Naukowej przy Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego, Rady Programowej Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie i Komitetu Redakcyjnego periodyku *Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej**.

Lata, w których Profesor kierował Wydziałem, zaznaczyły się wieloma osiągnięciami. Wśród nich należy wymienić utworzenie Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie. Projekt ten, będący efektem współpracy polsko-duńskiej, sprzyjał prowadzeniu z różnymi grupami społecznymi dyskusji na temat celów i metod współczesnej gospodarki

leśnej. Ubocznym, ale ważnym efektem była modernizacja bursy w Rogowie wykorzystywanej do prowadzenia studiów zaocznych, ćwiczeń terenowych i konferencji naukowych (w tym także międzynarodowych). Powstało muzeum przyrodnicze i kilka laboratoriów naukowych. W połączeniu z istniejącym od dawna Arboretum uczyniło to z lasów rogowskich popularny i powszechnie odwiedzany obiekt. Wydział otrzymał i zagospodarował nową siedzibę na Ursynowie. Wspólnie z Uniwersytetem w Eberswalde otworzył międzynarodowe studia II stopnia na temat technologii informacyjnych w leśnictwie.

Współpraca Profesora ze studentami opierała się na trosce i zrozumieniu. W czasie egzaminów i kolokwiów był wymagający, ale sprawiedliwy. Do zdających podchodził z życzliwością, umiał rozładować napięcie oraz obniżyć poziom stresu. Był też doskonałym nauczycielem, wykladał w sposób interesujący, doskonałym językiem, zrozumiale i w tempie pozwalającym prowadzić notatki, co skutkowało wysoką frekwencją na jego wykładach.

Wyniesiona ze studiów doskonała znajomość metod geodezji (ciągle aktualizowana dzięki współpracy z WGiK PW), w połączeniu z pełną znajomością potrzeb i uwarunkowań dokumentacyjnych leśnictwa, wpłynęła na tematykę badań naukowych Profesora. Ogólnie są to geomatyczne metody badania stanu i zmian środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem lasów, parków narodowych i parków zabytkowych. Był autorem koncepcji leśnej mapy numerycznej, która jest nowoczesnym narzędziem w planowaniu i zarządzaniu gospodarstwem leśnym. Jej wdrożenie usytuowało Polskę w czołówce krajów wprowadzających systemy informacji przestrzennej.

Ze swoim zespołem przeprowadził inwentaryzację przeszło 100 zabytkowych parków i alej stanowiących pozostałości dawnych założen dworskich i pałacowych. Te wszechstronne opracowania zawierały nie tylko rzetelną dokumentację geodezyjną, ale także część taksonomiczną, ocenę stanu obecnego i wskazówki do prowadzenia zabiegów ochronnych i konserwatorskich. Starano się również dotrzeć do informacji o historii opisywanych obiektów.

Heronim Olenderek był autorem lub współautorem 263 publikacji – 145 z nich to prace twórcze, wnoszące nowe treści do nauki – w tym 13 podręczników i skryptów ważnych dla dydaktyki prowadzonej nie tylko na wydziałach leśnych. Prace Profesora i jego współpracowników są wysoko oceniane w kraju i za granicą. Wyniki badań znalazły szerokie zastosowanie w praktyce. Był promotorem w 16 przewodach doktorskich. Kierował 137 pracami magisterskimi, wykształcił

115 inżynierów i 11 licencjatów. Śledził losy swoich wychowanków, a z ich sukcesów cieszył się jak z własnych.

Profesor organizował lub współorganizował dużą liczbę konferencji naukowych krajowych i międzynarodowych, trudno tu wszystkie wymienić. O kilku jednak powiedzieć należy – są to: Kongres Leśników Polskich (1997), Światowa Konferencja IUFRO „Remote Sensing and Forest Monitoring” (1999) oraz Konferencja European Forest Institute (2007).

Otrzymał liczne odznaczenia i nagrody: Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej (czterokrotnie), Nagrodę Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych PAN, Nagrodę Ministra Kultury i Sztuki, nagrodę JM Rektora SGGW. Został odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz odznakami: „Za Zasługi dla SGGW”, złotą odznaką Polskiego Towarzystwa Leśnego, odznaką „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”, odznaką „Zasłużony Działacz Kultury Fizycznej”. Został też uhonorowany Kordelą Leśnika Polskiego (wyróżnienie Lasów Państwowych). W 2012 roku Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego docenił całokształt działalności organizacyjnej Profesora, przyznając mu Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego*.

Po odejściu na emeryturę w 2012 roku prowadził zajęcia na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, od 2013 roku był pracownikiem Wydziału Agrobiotechnologii tej uczelni. W Katolickim Uniwersytecie Lubelskim wykładał geodezję i kartografię, wykłady z tych samych przedmiotów prowadził w Społecznej Akademii Nauk w Łodzi oraz w Wyższej Szkole Infrastruktury i Zarządzania w Warszawie.

W Zespole Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Krasnosielcu odsłonięto 9 grudnia 2022 roku tablicę pamiątkową poświęconą prof. Heronimowi Olenderekowi, który, mimo że mieszkał i pracował w Warszawie, prowadził bardzo ożywioną i wielostronną współpracę z regionem swego pochodzenia – z ziemią makowską. Na uroczystość przybyła liczna grupa młodzieży z krasnosieleckiego liceum, wielu przyjaciół i krewnych Profesora (w tym żona Bożena i syn Tomasz), wychowanków oraz emerytowani współpracownicy z Wydziału Leśnego SGGW.

dr hab. Albert Dudek

* Informację na temat odznaczeń Profesora i działalności poza Uczelnią zaczerpnięto z książki *Poczet profesorów Wydziału Leśnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie 1919–2019*. Warszawa 2019.

Profesor Aleksandra Hartwig

Aleksandra Hartwig urodziła się 3 września 1936 roku w Warszawie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskała w 1959 roku na Wydziale Weterynaryjnym SGGW. Po odbyciu kilkumiesięcznego stażu w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Siedlcach rozpoczęła, jeszcze tego samego roku, pracę jako asystent pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Kirkora w nowo utworzonym Zakładzie Chorób Owadów Użytkowych Katedry Epizootiologii na macierzystym Wydziale. Po śmierci Profesora w 1963 roku objęła kierownictwo Zakładu (późniejszej Pracowni Chorób Owadów Użytkowych). Jednostką tą kierowała do czasu przejścia na emeryturę w 2006 roku. W latach 1960–1969 pracowała równolegle w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii w Warszawie na stanowisku kierownika Pracowni Chorób Pszczół.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskała w 1967 roku na podstawie rozprawy pt. *Badania cytochemiczne nad jelitami środkowym pszczoł robotnic zdrowych, zakażonych pasożytem Nosema Apis Zander oraz zakażonych i poddanych leczeniu preparatem Fumagillin DCH*. Stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych uzyskała w 1977 roku na podstawie całokształtu dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. *Hodowla in vitro komórek nabłonka jelita środkowego pszczoły i próby wykorzystania jej do obserwacji inwazji zarodnikowca pszczelego Nosema Apis Zander*. W 1991 roku otrzymała tytuł profesora nauk weterynaryjnych, a następnie stanowisko profesora zwyczajnego.

W latach 1961–1966 odbyła wiele staży krajowych, m.in. w Zakładzie Chorób Owadów Użytkowych Instytutu Weterynarii w Swarzędzu, w Zakładzie Fizjologii Zwierząt Uniwersytetu Warszawskiego, w Oddziale Pszczelarstwa Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w Skierniewicach oraz w Pracowni Cytochemicznej Instytutu Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego PAN.

Głównym obszarem badawczym Pani Profesor były choroby pszczoł, zarówno te o etiologii pasożytniczej, grzybiczej, jak i wirusowej. Koncentrowała się na najbardziej aktualnych zdrowotnych problemach w pasiekach. Pierwsze lata swojej pracy, rozprawy doktorską i habilitacyjną, poświęciła nosemozie – chorobie będącej przyczyną dużych strat ekonomicznych w pasiekach. W celu ochrony pszczoł przed grzybicą wapienną czerwii pszczelego, niszczącą pasieki w latach 70. XX wieku, podjęła współpracę z Instytutem Przemysłu Farmaceutycznego, której owocem było opracowanie preparatu Ascocidin, wówczas najlepszego leku przeciw tej chorobie. Pod koniec lat 70. swymi artykułami

Prof. dr hab.
lek. wet.
Aleksandra
Hartwig zmarła
22 grudnia
2022 roku.

i wykładami przygotowywała pszczelarzy na nadejście warrozy – choroby pasożytniczej niszczącej pasieki w krajach sąsiednich, a następnie podejmowała skuteczne działania ratujące polskie pasieki ginące z powodu tej choroby. Prowadziła badania nad wprowadzeniem do praktyki nowych leków przeciwwarrozowych (Apitolu). W latach 90. wysiłki Pani Profesor przyczyniły się do stworzenia w kierowanej przez nią Pracowni Chorób Owadów Użytkowych pierwszego w Polsce oraz jednego z pierwszych w świecie laboratorium zajmującego się diagnostyką zakażeń wirusowych pszczoł.

Profesor Aleksandra Hartwig opublikowała łącznie 167 prac oryginalnych, przeglądowych i doniesień naukowych na kongresy zarówno krajowe, jak i międzynarodowe. Jest autorką lub współautorką pozycji zwartych takich jak np. *Choroby pszczoł. Materiały do ćwiczeń* (16 wydań), skryptu dla studentów kierunku zootechnika, a także autorką opracowania haseł do *Encyklopedii pszczelarskiej* wydanej przez Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne w 1989 roku. Upowszechniała wiedzę z zakresu chorób pszczoł poprzez publikowanie licznych artykułów w czasopismach pszczelarskich i weterynaryjnych. W ramach programu węzłowego kierowała grantem pt. *Ocena dwóch rozpuszczalnych związków przeciwgrzybiczych w leczeniu grzybic u pszczoł*. Grant ten prowadziła we współpracy z Instytutem Przemysłu Farmaceutycznego „Polfa”. Była także kierownikiem grantu Komitetu Badań Naukowych pt. *Badanie wirusowych infekcji w polskich pasiekach*.

Przez cały okres pracy zawodowej prowadziła wykłady i ćwiczenia z przedmiotów: choroby pszczoł oraz

wykorzystywanie pszczoł do monitoringu skażenia środowiska na kierunku weterynaria i ochrona środowiska. Wypromowała czterech doktorów, z których jedna osoba uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych.

Pani Profesor była ceniona przez ogół pszczelarzy za wiedzę z zakresu apipatologii. Prowadziła dla nich działalność usługową w zakresie profilaktyki, rozpoznawania i leczenia chorób pszczoł.

Poza działalnością naukową, dydaktyczną i diagnostyczną Pani Profesor pełniła w drugiej połowie lat 60. XX wieku funkcje członka Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych i skarbnika Oddziału w Warszawie. Była opiekunem Sekcji Apipatologów oraz Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych (1975–2006), członkiem Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa (1986–1988), członkiem Rady Kół Naukowych przy Rektorze SGGW (1977–2005) oraz członkiem Rady Programowej miesięcznika *Pszczelarstwo* (1967–2022).

Za swoją działalność zawodową otrzymała Złoty Krzyż Zasługi (1980), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1990), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1994), Złotą Odznakę „Za Zasługi dla SGGW” (1986), odznaczenie

Polskiego Związku Pszczelarskiego „Złota Pszczoła” (1987) oraz nagrodę „Barć” przyznaną przez redakcję *Chłopskiej Drogi* (1986). W 2017 roku została nagrodzona przez burmistrza dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy medalem z okazji setnej rocznicy przyłączenia Grochowa, Saskiej Kępy i Gocławia do Warszawy. W latach 2007–2017 otrzymywała corocznie nagrody w konkursie „Saska Kępa w kwiatach” organizowanym przez Towarzystwo Przyjaciół Warszawy.

W osobie Pani Profesor utraciliśmy wyjątkowego człowieka, nauczyciela akademickiego wielu pokoleń lekarzy weterynarii, osobę o niezwykłej dobroci, życzliwości dla ludzi i spraw, służącą zawsze swoją radą i dużym doświadczeniem, zarówno zawodowym, jak i życiowym, wielką miłośniczkę zwierząt, troszczącą się o rozwój Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW i utrwalanie pamięci o jego pracownikach i wychowankach.

Pochowana została na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim w Warszawie.

Profesorowie Grażyna Topolska, Włodzimierz Kluciński wychowankowie i współpracownicy

Profesor Jerzy Wilkin

Jerzy Wilkin urodził się w 1947 roku w Lwówku Śląskim. W 1970 roku został absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego, w 1976 roku uzyskał stopień doktora, w 1985 roku stopień doktora habilitowanego, a w 1994 roku otrzymał tytuł profesora.

Prof. dr hab.
Jerzy Wilkin
zmarł 10 stycznia
2023 roku.

Profesor to jeden z najwybitniejszych współczesnych ekonomistów w Polsce. Był m.in. członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk oraz Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, prodziekanem i dziekanem Wydziału Nauk Ekonomicznych UW, dyrektorem Ośrodka Studiów Amerykańskich UW, przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN oraz Komitetu Ekonomiki Rolnictwa PAN, członkiem Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN oraz Komitetu Polska 2000 Plus przy Prezydium PAN, profesorem Uniwersytetu w Białymstoku, kierownikiem Zakładu Integracji Europejskiej IRWiR PAN.

Profesor Jerzy Wilkin był członkiem rad naukowych: IRWiR PAN, Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN w Poznaniu, Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w Warszawie, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, a także przewodniczącym Rady Programowej Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa (FDPA). Był członkiem International Association of Agricultural Economists i European Association of Agricultural Economists, Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, Polskiego Towarzystwa Współpracy

z Klubem Rzymskim, członkiem Zarządu Europejskiego Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnych, organizatorem Europejskiego Kongresu Ekonomistów Rolnych w Warszawie w 1999 roku i członkiem grupy Ad Hoc Group on East/West Relations in Agriculture przy OECD. Dwukrotnie uczestniczył w przygotowywaniu raportów o polskim rolnictwie dla Banku Światowego oraz Komisji Europejskiej. Był członkiem redakcji lub rad redakcyjnych bądź programowych: *European Review of Agricultural Economics*, *Quarterly Journal of International Agriculture*, *Eastern European Countryside*, *Ekonomista*, *Roczników Naukowych Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich* oraz *Zagadnień Ekonomiki Rolnej*, redaktorem naczelnym *Wsi i Rolnictwa*, a także inicjatorem i redaktorem raportów o stanie wsi polskiej FDPA. Kierował wieloma międzynarodowymi i krajowymi projektami badawczymi, w tym Unii Europejskiej, PHARE (ang. Poland and Hungary: Action for the Restructuring of the Economy), Komitetu Badań Naukowych, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego czy Narodowego Centrum Nauki, oraz realizacją grantów promotorów. Był ekspertem w ocenie Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich.

Opublikował ponad 300 pozycji naukowych, w tym kilkadziesiąt w językach obcych. Jego publikacje obejmują szeroki zakres problematyki ekonomicznej i społecznej dotyczącej: rozwoju teorii ekonomii, analizy porównawczej systemów ekonomicznych, transformacji postsocjalistycznej, ekonomii instytucjonalnej, teorii wyboru publicznego, ewolucji ekonomii politycznej, jej głównych nurtów i znaczenia w kształtowaniu teorii ekonomii oraz zastosowaniach praktycznych, ekonomiki rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich, teorii i praktyki integracji europejskiej. W publikacjach wykorzystywał osiągnięcia ekonomii i innych nauk społecznych takich jak socjologia, filozofia i nauki polityczne.

Za szczególny wkład badawczy Profesora w zakresie ekonomiki rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich można uznać wykazanie roli rolnictwa chłopskiego jako „amortyzatora kryzysów gospodarczych”, określenie mechanizmów adaptacji rolnictwa chłopskiego i wielkoobszarowego do nowych warunków systemowych, opracowanie propozycji modyfikacji zasad i instrumentów wspierania rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich, zainicjowanie kompleksowych badań dotyczących wielofunkcyjności rolnictwa.

Wybitny jest dorobek Profesora w zakresie wychowania kadr naukowych, ponieważ wypromował on dwudziestu doktorów w kilku ośrodkach naukowych w kraju (Warszawa, Białystok, Olsztyn). Był recenzentem w ponad stu przewodach doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich, w tym prowadzonych za granicą (Niemcy, Belgia, Irlandia).

Profesor Jerzy Wilkin przez kilka dziesięcioleci współpracował z SGGW, zwłaszcza z pracownikami Instytutu Ekonomii i Finansów. Wielokrotnie był recenzentem w przewodach doktorskich, habilitacyjnych i postępowaniach o nadanie tytułu profesora, co miało szczególną wagę, ponieważ jego opinie jako członka Centralnej Komisji, a jednocześnie wybitnego specjalisty z zakresu ekonomiki rolnictwa, miały olbrzymie znaczenie dla rozwoju kadr naukowych Instytutu/Wydziału. Podczas uroczystego rozpoczęcia roku akademickiego 2014/2015 w SGGW wygłosił również wykład inauguracyjny.

Profesor Jerzy Wilkin jako autor publikacji oraz aktywny organizator nauki wniósł wielki wkład w rozwój ekonomiki rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce. Książki, artykuły oraz referaty jego autorstwa zawsze miały charakter nowatorski, inspirujący pracowników naukowych i doktorantów. Podkreślał w nich znaczenie zagadnień rolniczych i wiejskich w różnych środowiskach ekonomicznych, co spowodowało lepsze ukazanie wkładu w rozwój nauki ekonomistów zgrupowanych w SGGW, zwłaszcza w Instytucie Ekonomii i Finansów. Na podkreślenie zasługuje wielka życzliwość Profesora w stosunku do pracowników Instytutu/Wydziału oraz całej SGGW.

Profesor otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu w Białymstoku (2011), Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (2015) i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (2020).

Profesor Jerzy Wilkin miał niezwykle ważne cechy charakteru: mądrość, życzliwość, skromność, otwartość, umiejętność i chęć do współpracy, był człowiekiem o bardzo wysokiej kulturze osobistej i szerokich zainteresowaniach pozazawodowych, wykazywał także wielką troskę o rozwój swoich współpracowników, zwłaszcza osób młodych. Był wzorem postawy profesorskiej, zarówno dla młodzieży, jak i wszystkich osób, które miały z nim kontakt.

prof. dr hab. Bogdan Klepacki
Instytut Ekonomii i Finansów

Uroczyste obchody Święta Niepodległości w SGGW Listopad 2022

